

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Okt. rač. Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate.
Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje

Velike priprave

Kakor vemo, je kancelar Hitler v svojem zadnjem govoru dejal, da bo vojske konec še letos. Seveda je prepričan, da bo zmaga na njegovi strani. Iz tega moremo z gotovostjo sklepati, da bo Nemčija napela vse svoje sile, da si v borbi z Anglijo pripori zmago. Po vseh načelih strategije pa odločitev pade vedno na glavnem pozorišču vojske. Zato bo pač napad Nemčije meril z vso svojo močjo na angleško otočje.

Naval na Anglijo zahteva v glavnem dve nalogi. Prva mora iti za tem, da se Anglija osami, druga pa, da se zavaruje. V prvi namen služijo podmornice, ki od nemške strani razvijajo okoli angleškega otočja čedalje večjo delavnost s tem, da napadajo in potapljaajo tako trgovske ladje, kakor spremljaajo bojne edinice angleške mornarice. Število nemških podmornic ni znano, brez dvoma jih je več sto. V teku vojne je Nemčija zgradila nove podmornice deloma v domačih ladjedelnicah, deloma v severnofrancoskih. Nakopičene jih ima zlasti v pristaniščih severne Francije, predvsem v Cherbourgu, Lorientu in Bordeauxu. Za napade pripravljene podmornice se skrivajo po neštetihi malih lukah in fjordih od Bretanije na jugu do Lofotov na severu. Delavnost teh malih bojnih edinic bo postajala čedalje bolj živahna in zato je razumljivo, da tako zvana RAF, to je kraljevo angleško zračno brodogradništvo, z naraščajočo silo napada zlasti francoske luke, v katerih se grade in se za napad kopičijo nemške podmornice.

Podmorska vojska je postala zelo nevarna, zakaj nadomestiti izgube trgovskega brodogradništva, ki dovaja živila vojski in prebivalstvu, ni lahka naloga. Dokler ameriške ladjedelnice ne bodo delale s polno paro, bo Velika Britanija, kakor izjavljajo njeni ministri, morala prestati težke dneve. Ni čudno, da je Willkie, ki se je vrnil s svojega inspekcijskega potovanja po Angliji, zunanje-političnemu odboru ameriškega senata toplo priporočil predvsem, naj se Angliji pošiljajo trgovske ladje in ladje spremljevalke, to se pravi, rušilci. Angleška vojna mornarica ima veliko vojnih ladij in križark, katere pa je treba v sodobni vojski zelo varovati pred podmornicami in pred napadi iz zraka, ker njihova izguba pomeni neprecenljivo škodo za vsako državo, ki si hoče ohraniti svoj prestiž in svojo moč na morju. Spričo ljute podmornice in letalske vojske, naperjene proti trgovskim ladjam, ki oskrbujejo angleško otočje z živili in orodjem — saj so sovražne podmornice potopile več ladij v razdalji 400 do 500 morskih milj zapadno od irske obale — so za Anglijo danes odločilnega pomena majhne in srednje pomorske boje edinice, ki imajo namen, da odbijajo sovražnikove napade na trgovsko tokačo. Nasprotnikove podmorske brodogradnje je danes brez primere nevarnejše, kakor je bilo v minuli svetovni vojni, ko so imele podmornice primeroma zelo majhen akcijski radij in so morale napadati nasprotnika v Atlantskem morju v veliki oddaljenosti od svojih domačih oporišč, dočim danes nemška podmorska oporišča ležijo tik pred ustjem Temze. Anglija ima spričo tega dve nalogi: da sproti nadomestila v kratkem času svoje izgube na trgovskem in vojnem brodogradnju v teh spopadih in da svoje obstoječe ladje in srednje vojne brodogradnje še pomnoži, ker tudi nasprotnikove ladjedelnice ne počivajo ne ponoči ne podnevi ter se nadomestni in sestavni deli danes izdelujejo tudi v delavnicah severne Francije, Belgije, Nizozemske, Danske in Norveške.

Kar se tiče direktnega napada na Anglijo, ni več nobenega dvoma, da ga vrhovni generalni štab nemške vojske sile pripravljajo z znano točnostjo do vseh podrobnosti po skrbno izdelanem načrtu. Nemško vrhovno vojno poveljstvo je uvidelo, da zračni napadi nasprotniku sicer zelo škodujejo, ker nadlegujejo in rušijo industrijske delavnice, ki so važne za proizvodnjo vojnih sredstev in povzročajo še druge težke motnje v gospodarskem in socialnem življenju — da pa niso odločilne važnosti za zmago, oziroma poraz, zlasti ne, če je nasprotnik tako živah in se ne da uplašiti, oziroma se ne da zbežati in je zmogel tolikega fizičnega in moralnega odpora, kakor ga je zmogel angleški narod. Tudi se je angleško vojno letalstvo od začetka vojske do danes zelo pomnožilo, zelo zvišalo svojo vojno sposobnost pa svojo obrambno silo, kakor tudi svojo napadalnost, kar se kaže v njegovih letih na zasedeno francosko in na nemško ozemlje, ki si čedalje bolj pogosto sledijo. Je pa še vedno številčno za nemškimi, ker si je angleško vojno letalstvo vodstvo prizadevalo bolj za konstrukcijo in izpopolnjevanje novih boljših tipov, dočim se nemško drži svojih dosedanjih tipov, ki jih seveda tudi izpopolnjuje, v prvi vrsti pa si prizadeva za to, da bi se zračno brodogradništvo in boljši množilo. Številčno si bosta obema letalski sili enaki šele, ko bo Amerika začela proizvajati za Anglijo čedalje več letal. Zdi se, da bo enakost dosežena nekako čez pol leta; seveda na take številke ne smemo prisegati.

Na severni francoski obali se zbirajo tako velike letalske, kakor kopne in pomorske sile Nemčije. Za letala so zgradili podzemne aerodrome, razen prevoznih ladij so sestavili tudi velike splave in vojak se vadijo v izkrcavanju ter je vsak opremljen z rešilnimi napravami, katerih je na stotisoče. Baje bodo priprave do zadnje pike končane v marcu mesecu. Na vsak način bo nemško armadno vodstvo, če bi vojna proti trgovskemu in spremljevalnemu brodogradništvu, ki oskrbuje angleško otočje, ne dala zaželenega rezultata, poizkusilo izkrcanje na angleških obalah. Ta poizkus bo seveda tem bolj drzen in težak, čimbolj se bo Velika Britanija mogla pripraviti na napad ter svojo vojno silo povečati in izpopolniti. Spomladaj moremo torej pričakovati velikih reči, če pa bodo res že odločilne, o tem je še dovoljeno dvomiti.

Zemunska vremenska napoved: Toplo, pretežno oblačno v vseh krajih. Deževalo bo na zahodni polovici in v severnih predelih.

Bolgarsko-turška izjava o medsebojnem zvestem prijateljstvu

Danes je bila v Ankari podpisana daljnosežna izjava med Turčijo in Bolgarijo, ki bo mnogo razbremenila napetost na ugovorhodu Evrope

Nenapadalna pogodba — toda stare obveznosti ostanejo

Ankara, 17. februarja. AA. Anatolska agencija: Turški zunanji minister Saradzoglu in bolgarski pooblaščen minister v Ankari Kirov sta podpisala danes bolgarsko-turško izjavo, ki se glasi:

Turška in bolgarska vlada sta ugotovili srečen uspeh na podlagi izmenjave stališč, do katerih je večkrat prišlo zaradi določitve smeri njune zunanje politike v odnosu do njunih vzajemnih interesov, kakor tudi o njunih skupnih ciljih, da ohranita medsebojno zaupanje in prijateljstvo med obema državama.

Zvesti ostaneta svojemu prijateljskemu paktu, ki potrjuje nedotakljivost miru ter iskreno in vedno prijateljstvo med Turčijo in Bolgarijo.

V želji, da bi druga do druge nadaljevali s to politiko zaupanja, ki je v najtežjih trenutkih zagotovila mir v medsebojnem spoštovanju njunih varnosti, sta sklenili začeti z novo izmenjavo stališč v luči dogodkov ter sta prišli do soglasja v sledečih točkah, brez posledice za njune pogodbene obveznosti z drugimi državami:

Čl. 1.

Turčija in Bolgarija smatrata kot nespremenljivi temelj svoje zunanje politike to, da se vzdržita slehernega napada.

Čl. 2.

Obe vladi, ki sta prežeti najbolj prijateljskih namenov druga proti drugi, sta tudi odločeni, da ohranita in še bolj poglobita razumevanje v medsebojnih odnosih dobrega sosedstva.

Čl. 3.

Obe vladi izjavljata, da sta pripravljene najti odgovarjajoči način, da se bodo trgovski odnosi med obema državama v največji meri razmahnil v skladu z njunim gospodarskim ustrojem.

Čl. 4.

Obe vladi gojita upanje, da bo tudi tisk obeh držav prevzel čustvo prijateljstva in medsebojnega zaupanja, kateremu daje ta deklaracija novo obliko.

Vtis v Sofiji

Sofija, 17. febr. t. United Press. Ze davi se je po bolgarski prestolici razširila novica, da bo danes objavljena skupna izjava bolgarske in turške vlade, s katero bo znova potrjeno medsebojno vedno prijateljstvo. Ta novica je v bolgarski prestolici vzbudila veliko veselje, ker je takoj razbremenila napetost, ki je zadnje čase silno obremenjevala živce bolgarskega ljudstva, posebno še, ko so prihajali vedno novi vpoklici vojaštva in ko se je zvedelo, da grede vedno večje skupine vojske na turško mejo.

Ozadja nastanka te izjave niso dobro znana. Znano je samo to, da je bolgarski poslanik v Ankari Kirov že v decembru lanskega leta prišel v Sofijo z neko skrivnostno nalogo, da je bil večkrat sprejet pri zunanjem ministru Popovu in da ga je dvakrat sprejel tudi bolgarski kralj. Takrat se je širilo, da je prinesel s seboj čisto stvarne in jasno zapisane predloge turške vlade za pojasnitev medsebojnih odnosov. Pogajanja so se potem hitro razvijala in so sedaj dozorela v prijateljsko izjavo obeh vlad, ki bo v mnogem spremenila ves položaj na jugovzhodu Evrope.

V sofijskih angleških krogih zatrjujejo, da so s to izjavo zadovoljni, ker povsem odgovarja miroljubni politiki Anglije, ki ne želi nič bolj, kakor to, da bi balkanske države ohranile svojo neodvisnost in izvajale pravo nevtralnost.

Tri izjave po podpisu:

»Sveži vetrič v zadušljivem ozračju...«

Ankara, 17. febr. Anatolska agencija: Po podpisu bolgarsko-turške izjave je turški zunanji minister Saradzoglu izjavil zastopniku anatolske agencije sledeče:

Majhne stvari imajo lahko večših velike uspehe in lahko rode veliko dobrega. Skromni doku-

ment, ki sva ga podpisala, bo morebiti preprečil nove zaplete na Balkanu.

Bolgarski poslanik v Ankari Kirov je izjavil sledeče:

Osebnost sem zelo srečen, da sem v imenu bolgarske vlade podpisal to izjavo, ki je dokaz prijateljstva in zaupanja med Bolgarijo in Turčijo.

Generalni tajnik turškega zunanjega ministristva Numan Menemendoglu je označil položaj takole:

To je sveži vetrič v tem zadušljivem ozračju. (AA)

Angleško svarilo

Bern, 17. februarja. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja poročilo svojega dopisnika v Berlinu, ki pravi, da je angleška vlada bolgarski vladi izročila svarilo, v katerem je izjavila, da bodo angleški bombniki takoj bombardirali bolgarske železnice, kakor hitro bo dokazano, da jih je bolgarska vlada dala Nemčiji na razpolago za prevažanje nemškega vojaštva in nemškega vojnega materiala. V Berlinu da ta korak angleške vlade v Sofiji razlagajo kot dokaz za to, kako slab je postal diplomatski položaj Anglije v Bolgariji.

Ankara, 17. februarja. Reuter. Angleški poslanik v Sofiji je obiskal bolgarskega ministrskega predsednika Filova in mu sporočil še enkrat, da bo angleška vlada prihod nemških čet v Bolgarijo smatrala kot sovražno dejanje in storila vse tiste ukrepe, ki se ji zdijo potrebni za zavarovanje angleških interesov.

Turško časopisje, ki to podrobnost objavlja, pristavlja, da je to že drugo svarilo, ki ga je angleška vlada izročila v Sofiji in da bo Anglija najbrž v primeru nemškega vhloda v Bolgarijo takoj prelomila diplomatske odnose z Bolgarijo in da bo angleško orožje takoj nastopilo v obrambo angleških interesov.

V Sofiji zanikajo govorice o 1000 nemških letalih v Bolgariji

Sofija, 17. februarja. Bolgarska agencija: Inozemski listi in radijske postaje so zadnje dni objavili poročila, da je prišlo na bolgarska letališča do sedaj vsega že 1000 nemških letal vseh vrst, da so vsa bolgarska letališča že zasedena od nemških letalcev ter da je na Donavi pripravljenih več tisoč nemških vojakov za vdor v Bolgarijo in podobno. Bolgarska agencija je od merodajnih mest pooblaščen izjaviti, da so vse te vesti izmišljene ter v vsakem pogledu neosnovane.

50 pontonskih mostov čez Donavo

Istanbul, 17. febr. b. Angleški poslanik sir Reginald Hoare je izjavil na vprašanje časnikarjev, da je večji del nemške vojske v Romuniji zbran v bližini bolgarske meje.

Istanbul, 17. febr. Associated Press: Potniki, ki prihajajo iz Romunije, trdijo, da imajo Nemci na romunski strani Donave pripravljenih 50 pontonskih mostov, ki jih bodo takoj položili, kadar se bodo odločili, da zasedejo Bolgarijo.

Bukarešta, 17. febr. b. Romunska vlada je sporočila, da so položene mine sedaj tudi južno od Konstanze in da je plovlva v tem področju nevarna.

Berlinski odmevi k sestanku na Berghofu

Berlin, 17. febr. PA. V Berlinu vlada še vedno veliko zanimanje za politične razgovore med Hitlerjem in jugoslovanskima državnikoma. Prevladuje občutek, da so od uspeha teh razgovorov odvisni ne samo bodoči odnosi med Nemčijo in Jugoslavijo, temveč tudi ves razvoj mednarodnih razmer na jugovzhodu Evrope. To je zelo važno in potrebno počrtati v trenutku, ko se pričakujejo važni razvoji na jugovzhodu. V Berlinu pričakujejo tudi neke jugoslovansko-nemške manifestacije na diplomatskem polju, katere bodo zagotovile sodelovanje med tema dvema državama. V vsakem primeru gledajo v Berlinu z optimizmom na uspehe razgovorov na Berghofu.

Današnji »Völkischer Beobachter« prinaša do-

Turško mnenje o nemških namenih v Bolgariji

Ankara, 17. feb. t. United Press: Po poročilih ki jih je dobilo turško časopisje iz verodostojnih virov, se hoče Nemčija za enkrat zadovoljiti s tem, da v notranjosti Bolgarije zasede bolgarska letališča po nemških tehničnih močeh, da utrdi železniške mostove in železniške proge za večje prevoze ter da ob večjih cestah in križiščih zgradi bencinska skladišča. V turških političnih krogih v takojšnje vkorakanje nemških čet v Bolgarijo še ne verjamejo, ker so prepričani, da vodi Nemčija za enkrat samo »živčno vojno«. Kada pa bo vse pripravljeno v notranjosti Bolgarije, potem pa se bodo dogodki bliskovito hitro razvili. V Turčiji presojajo ves balkanski položaj mirno. Izjavljajo tudi, da nimajo nobenega razloga, da bi bila sprejela kakšne obveznosti, ki niso v skladu z mirom na Balkanu.

Sovjet-Bolgarija

Propaganda s sovjetsko ponudbo obrambnega pakta, ki pa da ga je Anglija Bolgarom odsvetovala...

Bern, 17. februarja. Švicarski radio razširja vsebino londonskega »Timesa«, ki pravi, da opozicija v Bolgariji ne bo mogla doseči, da bi se bolgarska vlada oprla na Turčijo in tako kljubovala nemškemu pritisku. Bolgarsko poglavje da je treba smatrati kot zaključeno in Churchillovo svarilo da je bilo pogrebno zvonjenje bolgarski neodvisnosti.

»Times« tudi trdijo, da se levičarske skupine v Bolgariji zamenjajo, da bi od vlade izšle kakšno jasno izjavo glede odnosov med Bolgarijo in Sovjeti. Ministriški predsednik se temu trdovratno upira. Sicer pa je znano, da sovjetska vlada že tedne in tedne mirno gleda, kako prihajajo nemške čete v Bolgarijo, ne da bi proti temu dvignila kakšen protest. Do sedaj je sovjetska vlada po agenciji TASS dala samo eno izjavo, namreč, da »ni dala nobenega dovoljenja za prihajanje nemških čet v Bolgarijo«. To pa je slabo spricevalo za moč Sovjetske Rusije, pišejo »Times«, gre tudi za življenjski prostor sovjetskega imperija.

Švicarski radio je nadalje objavil, da angleški listi zadnje dni mnogo pišejo o propagandi sovjetskih zastopnikov in agentov po Združenih državah Severne Amerike in drugod po nevtralnih državah, češ, da so Sovjeti Bolgarom ponujali obrambni vojaški pakt, toda da je angleška vlada Bolgariji odsvetovala podpis takšne pogodbe s Sovjeti. Ta propaganda je nerisneta v dveh pogledih, pravijo angleški listi:

1. Ni res, da bi bili sovjetski diplomati, ki so prihajali k bolgarski vladi (Soboljev), prinašali kakšno jasno ponudbo obrambnega vojaškega pakta, marveč so govorili le okrog vprašanja in se niso nikdar izjavili, da bi Sovjetska Rusija bila pripravljena z vojaško močjo braniti bolgarsko neodvisnost.

2. Angleška vlada v Sofiji do sedaj ni nikoli dajala kakšnih nasvetov, ki bi se mogli razlagati kot odsvetovanje, naj bolgarska vlada s Sovjeti ne sklepa obrambnega vojaškega pakta.

pis svojega poročevalca iz Belgrada, ki med drugim pravi, da se jugoslovanska javnost zaveda, da bodo razgovori v Berghofu imeli važen vpliv na nadaljni razvoj dogodkov ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi na vsem Balkanu.

Tuji časnikarji so danes na časnikarskem posvetovanju vprašali vladnega tolmača, kaj bi lahko povedal glede razgovorov v Berghofu. Odgovoril je, da o teh razgovorih ni mogoče razgovarjati se niti v tisku, niti za zeleno mizo. Bili so v samotni in tajnosti, tako morajo tudi ostati. S tem dobivajo tudi politični pomen.

Hopkins pri Rooseveltu

Washington, 17. febr. Associated Press. Rooseveltov odposlanec Hopkins, ki je nedavno obiskal Anglijo, je danes izročil Rooseveltu poročilo o svojih opazovanjih. Posvetu so prisostvovali mornariški minister Knox, vojni minister Stimson, finančni minister Morgenthau in državni tajnik Hull. Hopkins je ostal sam pri Rooseveltu ter imel z njim posvet, ki je trajal do druge ure zjutraj.

Nov Rooseveltov odposlanec v Anglijo

Washington, 17. febr. Ap. V trenutku, ko se začena v senatu debata, ki bo trajala 10 do 14 dni, in bo ko bo padla končna odločitev o zakonu o pomoči Angliji, je Roosevelt poslal Jamesa Connanta, predsednika Howardske univerze, z letalom v posebni misiji v Anglijo. Dasi je Harry Hopkins pravkar dospel iz Londona in je bil Wendell Willkie še pred osmimi dnevi v Angliji, je Roosevelt še smatral za potrebno, da pošlje v Anglijo novega odposlanca. Namen njegovega odhoda ni znan, vendar je lahko v zvezi z željami nekaterih senatorjev, ki bi hoteli, da Amerika prej, kot bo zakon sprejet, spozna mirovne cilje in pogoje Anglije.

Po mišljenju govornika večine senatorja Barkleya bo večina v senatu 2:1.

Bolgarija postavlja na dnevni red vprašanje dohoda na Egejsko morje

Značilno predavanje v sofijskem radiu o »težnjah, ki so blizu uresničenja«

Sofija, 17. februarja. t. Spričo dejstva, da so vsa predavanja v sofijskem radiu pod najstrožjo vladno cenzuro, je vzbudilo v vseh političnih in diplomatskih krogih v Sofiji največjo pozornost predavanju, ki ga je imel v sofijskem radiu neki nepoznani govornik, ki je takoj uvodno poudaril, da je »vprašanje bolgarskega dostopa do Egejskega morja postalo sedaj neposredno pereče, še več, med najbolj perečimi trenutnimi političnimi vprašanji« in da je zaradi tega potrebno opozoriti javnost na upravičene težnje, ki jih hoče uveljaviti bolgarska vlada v tem pogledu.

Govornik je dal vso vsebino bolgarskih teženj po svobodnem dostopu do Egejskega morja, naštel vse mednarodne pogodbe, ki so se s tem vprašanjem pečale in ki so tem najbolj upravičenim bolgarskim težnjam tudi ugodile. Še zadnja mirovna pogodba, ona v Neuillyu, je to priznala, ko je Bolgarom sicer lastništvo Tracije odvzela,

a jim zagotovila, da bodo na tem ozemlju ohranili svoje gospodarske pravice, poleg tega pa dobili prost dostop do Egejskega morja. Predavatelj je dodal, da Bolgarija obžaluje, da pristojni krogi svoje obljube do sedaj, po dvasetih letih niso izpolnili. Svoj govor je zaključil s poudarkom, da se Bolgarija kot samostojna država ne more ne razvijati, niti obstati, ako ne dobi izhoda do morja, da bo mogla zadihati, tem bolj, ko je vse tisto ozemlje, ki jo sedaj od morja loči, nekaj njeno bilo tudi po narodnosti prebivalstva in v zadnjih sto letih nikjer ni nobenega mednarodnega akta, ki bi bil Bolgarom to pravico odredel. Na koncu predavanja je govornik dejal:

»Vse naše reke tečejo v Egejsko morje. Stolejta se bolgarski narod trudi, da bi uveljavil svoje hrepenenje po morju. Njegove težnje so se danes uresničenju znatno približale...«

Dr. Kulovec govori o vprašanjih naše politike

Dva njegova govora v Mariboru preteklo soboto in nedeljo

V soboto zvečer se je v Mariboru pripeljal predsednik slovenske JRZ minister g. dr. Kulovec v spremstvu prosvetnega ministra g. dr. Kreka, bivšega ministra g. Snoja ter bivših poslancev Smer-suja in Masiča.

Gospoda predsednika in njegovo spremstvo so na mariborskem kolodvoru sprejeli mestni župan dr. Alojzij Juvan, okrajna glavarja dr. Šiška in Eiletz, rektor Višje bogoslovne šole v Mariboru dr. Hohnjec, senator dr. Schaubach, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, bivši poslanci Kranjc, Spindler, dr. Sešek in Zebot, predstojniki mestne policije Kos, komisar obmejne policije Zun, ravnatelj Fr. Hrastelj, poveljnik orož. čete major So-si, ter mnogi drugi vidnejši zastopniki stranke in tiska.

Gospod predsednik je ob osmih prispel v prostore bivše palače Zadržne gospodarske banke, kjer so se medtem že zbrali vsi vidnejši člani mestne organizacije JRZ k širši seji, kateri je prisostvoval tudi senator Fran Smodej.

Med vihranim vzlikanjem novemu slovenske-mu političnemu voditelju je predsednik mariborske mestne organizacije Zebot začel sejo in se najprej spomnil pokojnega voditelja dr. Korošca, nato pa v imenu mariborskih prištejev pozdravil novega predsednika dr. Kulovca, ministra dr. Kreka in vse ostale.

Takoj nato je burno pozdravljen povzel besedo predsednik dr. Kulovec.

V uvodu se je g. minister zahvalil za tople sprejem, nakar je svoja izvajanja navezal na svoj nedavni politični govor v Celju, o katerem je zadnje čase toliko poročalo časopisje po vsej državi. Med drugim je gospod predsednik izjavil sledeče:

Sobotni govor dr. Kulovca

»Moj celjski govor je bil po vsej državi pri-jazno sprejet. Misli, ki sem jih izjavil, so povsod razumeli tako, kakor so bile izrečene. Nikjer ni bilo podtikanih in zavijanih. Vsi so s prav posebnim veseljem sprejeli misel, da moramo v teh težkih časih v političnem življenju upoštevati predvsem vrednote, ki stoje na prvem mestu in da moramo po teh vrednotah uravnavati vse svoje politično

»Vsi moramo služiti splošnim narodnim in državnim vrednotam!

Ce sem poudarjal, da moramo služiti splošno narodnim in splošno državnim vrednotam, sem hotel povedati, da to dolžnosti ni nikdo odvezan, niti poedinec, še manj posamezne politične skupine in organizacije. Kaj je potem naravnost, da nosi odgovornost za splošne narodne in državne koristi v prvi vrsti politična organizacija, ki zastopa večino naroda. (Burno pritrdjevanje.) Če je tako, ali ni potem povsem naravno, da se morajo tudi manjšinske skupine dvigniti nad ozke strankarsko-politične spore, na raven splošno narodnih razgledov ter pomagati ustvarjati splošne narodne in državne vrednote.

Takšno moje poimovanje političnega življenja so potrdili povsod, a le pri nas v Sloveniji so se javljali zastopniki političnih organizacij, ki se ne morejo dvigniti nad ozke meje strankarsko-političnega življenja.

Mi smo večinska stranka

Glavne misli mojega govora so bile jasno izrečene. Kaj čudno se zato sliši, če se sedaj nekateri izgovarjajo, da so poročila v listih različna in da zato ne morejo razumeti, kaj sem hotel povedati. Če so drugod prav razumeli smisel mojih izjav, kako je mogoče, da ga pri nas v Sloveniji ne bi mogli prav razumeti. Pa naši »prijatelji« imajo še druge skrb! Stavljajo si vprašanje, kdo ima v Sloveniji večino. Eno je gotovo, da je tisti, ki to vprašanje stavijo, nimajo in je nikdar imeli ne bodo. Kaj povedo volitve v razna zastopstva celih 40 let in še več nazaj? Volitve, pri katerih ni bilo treba glasov šteti na molek ali na fizičlova zrna in pri katerih niso z voliči odstranjali zaupnikov neljubih strank. Številke teh volitev so vsem na razpolago in te številke govorijo tako zgovorno, da so oni, ki po večini sprašujejo, pred vsem narodom samo smešni.

Časi so preresni, da bi o tem še nadalje razpravljali. Tukaj le slovesno izjavljam, da imamo mi zgodovinsko legitimacijo slovenskega naroda, da ga zastopamo v njegovem domačem-političnem in državnem življenju. (Burno odobravanje.) Če sploh priznavamo splošno narodne in splošno državne vrednote, je dolžnost vseh, da prizadevanje vodstva slovenskega naroda za svoje uveljavljanje vsi brez izjeme, brez sebičnih strankarskih razlogov podpirajo.

Silno se motijo oni, ki gledajo v mojem prizadevanju za pomirjenje v političnem življenju in za podpiranje večinske stranke v splošno narodnih in državnih ozirih našo slabost. Zdi se, da so oni gospodje, ki tako mislijo in govorijo, prespali sedanjo dobo. Ali mar ti gospodje mislijo, da si radi osebnih ambicij privoščimo lahko še nadaljnje cepljenje naroda, ali vsaj poskuse cepjenja? Ali ne stopajo na dnevni red silna vprašanja našega naroda in naše države? Ali naj naš narod dovoli, da vsak poedinec presoja ta vprašanja s perspektive svojega zeljnika? Ali naj res mislimo, da je vse govorjenje o nacionalizmu in patriotizmu frazarjenje, ko gleda iz vsakega kota in vsake besede le gola skrb za ozko lastno strankarsko korist?

Ce smo govorili o pomirjenju, je to bil dokaz, da se zavedamo vse svoje odgovornosti. Prav zato, ker vemo, da smo močni, zelo močni, ker so naše vrste enotne, prav radi tega smo vsemu narodu pokazali našo polno odgovornost in pokli-cali vse k pomirljivosti. Prav radi tega smo podčrtali dejstvo, da so stvari, ki se visoko dvigajo nad ozki krog strankarskih teženj manjših ali večjih skupin, ki pa niso narod. Mi smo rekli svojo besedo. Ker se zavedamo svoje moči, hočemo biti lojalni in pravični! Pred zgodovino ne bomo mi nosili odgovornosti, če se del naroda iz

Usoda naših parnikov

Dubrovnik, 17. febr. b. Več članov pogrešanega dubrovnškega parnika se je oglasilo svojim družinam in izrazilo upanje, da se bodo kmalu vrnili domov. Ker so Angleži zasedli luko Kismaju, kjer so bili dubrovniški mornarji internirani, je posadka »Durmatorja« bila premeščena iz luke.

Dubrovnik, 17. febr. b. Ant. Pavlovič, častnik s parnika »Duba«, je brzojavil iz Los Angelesa v Kalifornijo, da je živ in zdrav. Najbrž se je parniku nekaj dogodilo, vendar ni zanesljivega poročila.

strankarsko-političnih razlogov ne bo hotel dvigniti višje, če bo napačno tolmačil naše cilje in namene in s tem tolažil vest.

»Neki naši »prijatelji« se v svojih komentarjih mojega celjskega govora sklicujejo na demokracijo, kakor da mi vsi ne bi vedeli, da pomeni prav demokracija oblast večine ob dobrohotni kritiki manjšine. Še enkrat poudarjam: Mi hočemo pomirjenje, ker smo močni. Zgodovina nam ne bo mogla očitati, da nismo v teh težkih časih storili vsega, kar je bilo potrebno.«

Vlada hoče ohraniti mir — Za našo narodno dinastijo in srečno Jugoslavijo

Govornik je nato del svojih izjav naposvetil potovanju ministrskega predsednika Dragiša Cvetkoviča in zunanjega ministra dr. Cincar Markoviča v Nemčijo in izjavil, da je do tega potovanja v prvi vrsti prišlo za to, da se naši državi v bodočnosti zagotovi popoln mir.

»Vlada narodnega sporazuma«, je nadaljeval dr. Kulovec, »je po modrih in daljnovidnih nasvetih kneza namestnika storila doslej vse potrebno, da nam je ohranila mir in bo tudi v bodoče storila vse, da našo državo obvaruje vojnih grozot. Če vlada narodnega sporazuma ne bi ničesar drugega storila, kakor to, da je naši domovini ohranila mir, bi ji morali vsi brez izjeme peti slavospeve. Treba je priznati, da dajemo velike žrtve, toda vse te žrtve gredo na oltar miru, ki ga vsi tako vroče želimo.

Vse delo naše vlade gre za to, da v dostojanstvu in v popolni nevtralnosti privede državo v pristanišče trajnega mira. Znova poudarjam, da prejema ta politika smernice od našega modrega kneza namestnika Pavla (viharne ovacije). Vsi vidimo, da je ta politika žela velike uspehe.

Mi vsi moramo biti složni, disciplinirani in izpolnjevati moramo vse, kar od nas zahteva vlada narodnega sporazuma. Mi imamo našo narodno vojsko, ki je ščit naše svobode, imamo našo narodno dinastijo Karadjordjevičev, katere največja želja je, da bi naša Jugoslavija bila trajno velika, složna in močna in da bi v njej vsi Slovenci, Hrvati in Srbi bili popolnoma zadovoljni.

Slovenska banovina

Potem je dr. Kulovec zopet podčrtal zahteve slovenskega naroda po samopravi, po slovenski banovini in izjavil, da slovenski narod ne bo prenehal s svojim političnim bojem za široko samopravo, za banovino Slovenijo, dokler si je ne bo izvojeval.

»To je naše načelno stališče«, je dodal gospod predsednik. »Toda pri tem poudarjam, da smo Slovenci vedno imeli razumevanje za prednost in nujnost neodložljivih splošnih državnih problemov. Če smo tako delali v rednih časih, toliko bolj bomo tako delali v današnjih časih evropske in svetovne vojne.« Dalje je poudaril, da se je znova razgovarjal tudi z zastopniki hrvaškega naroda in da so mu ti spet potrdili ono, kar je podčrtal »Hrvaški dnevnik«, da bi bilo treba »izvesti ostalo preureditev države in da je treba povsem naravno s tem tudi rešiti vprašanje banovine Slovenije.

Prisotni so izvajanja gospoda ministra večkrat prekinili z živahnim odobravanjem, zlasti kadar je imenoval našega kneza namestnika Pavla in vojsko.

Za gospodom predsednikom je spregovoril minister dr. Krek, ki je v svojem govoru poudarjal še nadaljnjo neobhodno potrebo po skrajni disciplini in slogi, ki se je doslej že tolikokrat v naših vrstah pokazala. Če bo slovenski narod složen in v sedanjih težkih časih discipliniran, bo v bodočem novem redu nadaljeval z lepim življenjem, v veliki in močni Jugoslaviji. Dr. Krek je nadalje poudaril, da bo Jugoslavija nadaljevala s svojo politiko popolne nevtralnosti. Jugoslavija hoče z vsemi velikimi in manjšimi sosedmi ohraniti prijateljstvo. Končno je minister razložil še nekatera naša notranjepolitična vprašanja, nakar je ob živahnem pritrdjanju zaključil svoja izvajanja.

Fr. Zebot je nato zaključil sejo mestne organizacije JRZ in se ponovno zahvalil obema gospodoma ministroma za obiski, ki je potrdil iskreno ho-tenje vseh strankinih funkcionarjev po splošnem in discipliniranem delu v politični stranki, ki je nase prevzela dolžnost stopati po potih in k ciljem, ki jih je začrtal nesmrtni voditelj dr. A. Korošec.

Dr. Kulovec govori naši mladini

V nedeljo dopoldne je bila seja banovinskega odbora mladinske JRZ, ki so se je poleg dr. Kulovca udeležili ministri dr. Krek in Franc Snoj, senatorji Franc Smodej, Alojzij Mihelič, dr. Schaubach, rektor bogoslovja gosp. dr. Hohnjec, župan dr. Juvan, predsednik mladinske JRZ iz Belgrada dr. Bojan Pirc, oba okrajna glavarja g. Šiška in g. Eiletz, mariborski podžupan gosp. Zebot ter številni delegati iz vse Slovenije. Seji je prisostvovalo celokupno vodstvo banovinskega odbora mladinske JRZ. Seji je predsedoval predsednik gosp. Rudolf Smersu. Seja se je začela s petjem državne himne, nato pa je predsednik g. Smersu imel pozdravni govor, v katerem je podčrtal, da se vrši ta seja v važnih in velikih časih. V teh časih hočemo, da mladina JRZ gradi svoje delo po načelih za dobro naše ljubljene skupne domovine Jugoslavije pod narodno dinastijo Karadjordjevičev. (Vsa dorvana je ploskala in klicala: »Živela dinastija Karadjordjevičev!«) Nato je predsednik g. Smersu pozdravil gg. ministre ter senatorje in poslance ter delegate. Potem se je s toplimi besedami spomnil rajnega dr. Korošca, ki je bil začetnik organizacije slovenske mladine in ki je vedno svetloval, naj se mladina vzgaja k političnemu delu za narod in s svojim delom pomaga stranki pri njenem delu za dobrobit in koristi naše domovine. (Vsi prisotni so zaklicali trikrat »Slavate dr. Korošcu.«) Nato je predsednik g. Smersu predlagal, da se odpošlje vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in Nj. kr. Vis. knezu namestniku. Po prebranih brzojavkah so prisotni spet s ploskanjem in vzkliki dali duška svojem navdušenju. Pozdravni brzojavki sta bili odposlani dr. Leskovarju na banu dr. Natlačen. Potem je predsednik g. Smersu dal besedo ministru dr. Kulovcu.

Burno pozdravljen od vseh navzočih je minister dr. Kulovec v svojem govoru uvodno poudarjal pomen organiziranja mladine za narod, za državo in še posebej za politično organizacijo. V današnjih časih so prenesli v politično borbo nove orožje, nove metode. Stranke, ki tega ne vpoštevajo, so podobne državam, ki si niso nabavile modernega orožja in ki se niso naučile novodobnega vojskovanja. Zato vidimo, da so take države

propadle. Takšno moderno orožje v političnem boju strank je organizirana mladina. Poudarjal je nato pomen programa naše stranke, ki temelji na načelu, zajeti iz duše slovenskega naroda. Ta program je vsem kašipot, po njem moramo delati, z njim hočemo koristiti naši domovini. Boriti se hočemo z modernim orožjem in z izvežbanimi močmi. Mi smo bi tako orožje ustvarili. To orožje so elitne čete naše mladine, zbrane v JRZ. One se hočejo boriti za naš program, one hočejo zmagati in hočejo vedno ostati našim načelom zveste. V prvi vrsti hočejo biti Slovenci, ki se hočejo do skrajnosti razviti in poudariti, da je slovensko ime najvišja oblika, ki jo morejo dobiti. Biti hočejo zvesti borci za naš narod in našo državo. Naša slovenska mladina hoče z vsemi močmi neustrašeno delati za Boga, kralja, svoj narod in svojo domovino. (Klici: »Tako je!«, »Živel kralj!«, »Živela Jugoslavija!«) Tako imenovana napredna mladina se tudi zbira v političnih vrstah, vidimo, da se tam zbira samo svobodomiselnost usmerjeni ljudje.

V tej zvezi je govornik odgovarjal na sobotni članek znanega mariborskega dnevnika, kateri od-klanja grupiranje strank po svetovnem nazoru. Obenem pa isti list pozdravlja koncentracijo napredno usmerjene mladine. Dr. Kulovec to ugotavlja ter vpraša: »Ali se mar ta napredna mladina ne zbira po nekem svetovnem nazoru? Če se ne zbira, kakor želi omenjeni list na eni strani, zakaj pa potem tako podčrtujejo svojo naprednost? Ali mar s tem člankar ni samega sebe demantiral? Mislim, da se ne motim, če rečem: Če ta mladina ni usmerjena po nobenem svetovnem nazoru, kako naq pa potem zavzema svoje stališče do svetovno nazorno usmerjenega komunizma?« (Klici: Dol komunizem!)

Nato se je govornik pečal s komunizmom ter

Predsednik vlade Cvetković obiskal Aco Stanojevića

Belgrad, 17. febr. m. V Belgradu dames ni bilo važnejših političnih dogodkov. Večina kr. vlade se še ni vrnila. Predsednik vlade Dragiša Cvetković je večeraj odpotoval v Niško Banjo. Ves dan je prebil v svoji vili, zvečer pa se je odpejal v Niš na koncert.

V Niško Banjo je prišel tudi po dvomesečnem zdravljenju v Vrnjački Banji voditelj staroradikalov Aco Stanojević in se nastanil v banovinskem hotelu. Gosp. Stanojević je danes sprejel znanega belgrajskega zdravnika radikala dr. Kokaško. Nato se je g. Stanojević sprehajal po parku. Prav tako se je sprehajal tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković.

Ob 10.30 je predsednik vlade obiskal g. Aco Stanojevića v njegovi sobi v banovinskem hotelu. Sestanek je trajal nad pol ure. Medtem so se pred hotelom zbrali časnikarji in čakali na vrnitev gosp. predsednika vlade. Ko jih je g. Cvetković zagledal

Requiem za

† Albertom Jeločnikom

Slovesni requiem za rajnim g. Albertom Jeločnikom priredi stolni pevski zbor v sredo, 19. t. m., ob 7 zjutraj. Prijatelji Jeločnikovih iskreno vabljeno!

G. ban danes in v petek ne bo sprejemal

Ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen v torek 18. in v petek 21. t. m. ne bo sprejemal strank zaradi zasedanja banskega sveta.

Prometni nadzorniki v Zagrebu

Zagreb, 17. febr. b. V Zagrebu je uvedena prometna novost. Na raznih mestih so postavljeno prometni nadzorniki, ki vsakega prekršitelja reda kaznujejo takoj na kraju samem. Večera je bilo prijetih 22 avtomobilov in biciklov zaradi nerada. Prav tako bodo uvedli nadzorstvo nad pešci in bodo kazni izrekli takoj na kraju samem.

Belgrajske novice

Belgrad, 17. febr. m. Minister za telesno vzgojo ljudstva je na podlagi § 27 uredbe o šoli za telesno vzgojo v Belgradu z dne 24. marca 1939 na predlog profsorskega sveta te šole predpisal pravilnik o dolžnostih in pravicah šolske oblasti slušateljev in drugega šolskega osebja ter njihovo službeno razmerje.

Belgrad, 17. febr. m. Davi je potoval skozi Belgrad madžarski zunanji minister g. Homan, ki bo v Sofiji podpisal kulturno konvencijo med Madžarsko in Bolgarijo. G. Homan se bo 21. febr. na povratku iz Sofije ustavil v Belgradu in bo gost prosvetnega ministra.

Belgrad, 17. febr. m. Danes je bil pogreb so-proge ravnatelja jugoslovanske družbe vžigalci g. Goriska ge Julke Gorisek, ki je večeraj zjutraj v živni zmedenosti napravila samomor. Pogreba so se udeležili številni znanci in prijatelji Goriskove družine, med njimi tudi mnogo belgrajskih Slovencev. Posmrtno ostanke ge. Julijane Goriskove so iz Belgrada odpejali v Ruše pri Mariboru, kjer bo pogreb.

Belgrad, 17. febr. AA. Danes dopoldne je minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andre-s sprejel v svojem kabinetu dr. Oskarja Szolaya, vladnega svetnika in šefa delegacije madžarskega urada za zunanjo trgovino iz Budimpešte.

Belgrad, 17. februarja. AA. Vpostavljen je bil promet med postajama Ustikolina in Foča, na progi Ustiprača-Foča, ki je bil ustavljen zaradi slabega vremena.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 17. febr. b. Davi je bilo posveto-vanje okrajnih glavarjev pasivnih okrajev bivše savske banovine. Temu sestanku, kateremu je predsedoval podban dr. Krbek, so prisostvovali tudi predstavniki Pogoda. Po vsakem referatu so bile debate. Posvetovanje je trajalo dopoldne in popoldne. Zvečer je okrajne glavarje sprejel tudi ban dr. Subasić.

Zagreb, 17. febr. b. Dne 7. marca bo obiskal Zagreb madžarski poslanik iz Belgrada, baron Bakacz Beszeny. Pri tej priliki se bo osnovalo v Zagrebu hrvaško-madžarsko društvo za banovino Hrvatsko. Centrala tega društva je v Belgradu.

dejal: Naša mladina ni bila nikdar izdajalka naroda in zato ne bo sledila tistim, ki bi hoteli naš narod razkrajati in zastrupljati. Zato pozivamo našo mladino, naj bo vedno zvesta našemu političnemu programu. Naš program ima na prvem mestu zapisan, da smo socialna skupina. Stari svet se podira, ustvarja se nov svet. Mi pa nočemo, da bi se novi svet ustvaril z revolucijo, marveč hočemo, da se ustvari z evolucijo. Zato studirajte načela krščanskega gospodarskega reda. Bodite poborniki novega sveta, da bo ta svet, ki se nanovo ustvarja, zares krščanski in pravičen vsem slojem. Hočemo, da bo naša mladina eminentno državotvorna in vzgojena po krščanskih načelih. To so bila zme-rom temeljna načela naše stranke, ki smo jih vedno in povsod neustrašeno zastopali in izjavljali, čeprav smo zaradi tega večkrat politično trpeli. Višje smo cenili vrednote države in skupnosti kakor strankine koristi. S tem smo visoko dvignili naš prapor politične skupnosti. Dokazov za to mojo trditve je več kot dovolj. Bodite vi naši mladi piloti, ki se ne boje nobene nevarnosti, bodite naši borci, naše udarno orožje in se zavedajte zmerom-važnosti našega programa. Naš program je sloven-ski in slovenski ljudje so doslej vedno radi delali zanj in zanj tudi žrtvovali. Zato ponovno pozivam vso našo slovensko mladino, da gre v strnjene vrstah v boj za program slovenskega ljudstva. (Navdušeni živio-klici kar niso hoteli ponehati.)

Burno pozdravljen od vseh navzočih je minister g. dr. Kulovec v svojem govoru v uvodu poudarjal pomen organiziranja mladine za narod, za državo in posebno pa politično organizacijo.

Nato so govorili še bivši minister g. Snoj, gosp. Karko Kranjc, gosp. Čišnovar in gosp. Melahar. Za sklep je imel krasen govor mladini minister dr. Krek, ki je žel viharne ovacije.

K poročilu, ki ga je večeraj prinesel o mladins-kem zborovanju JRZ v Mariboru »Slovenski dom«, nas je g. minister dr. Kulovec prosil omeniti, da se je njegov govor glede komunizma drugače glasil, kakor pa je bilo objavljeno v izveščku. Avtentično besedilo tistega dela govora prinašamo v svojem gorenjem poročilu. Toliko resnici na ljubo.

jih je vprašal, ali je kaj novega. Časnikarji so prosili g. predsednika za izjavo o sestanku z gosp. Stanojevičem. Gosp. predsednik jim je odgovoril:

»Z g. Stanojevičem sem bil vedno v prijatelj-skih osebnih stikih ter to osebno prijateljstvo nikdar ni bilo prekinjeno. To prijateljstvo je pri-vedlo tudi do današnjega sestanka z njim.«

Na vprašanje časnikarjev, ali se bodo nade-ljevala začeta pogajanja, je g. Cvetković odgovoril:

»Nobeneh pogajanj ne vodim, ker danes ni čas za notranja politična pogajanja. Sedaj je potrebno, da smo zbrani ter da upoštevamo splošne interese.«

Nato je g. predsednik sedel v avto ter se od-pejal v Vučje pri Leskovcu obiskat industrijalca Teokarovića.

Današnjemu sestanku predsednika vlade gosp. Cvetkovića in g. Ace Stanojevića pripisujejo tu-kajšnji politični krogi velik pomen.

Jutro si mnogo domišlja

Mnogo si domišlja nedeljsko Jutro, ki v članku govori, da padec Stojadinovičeve vlade ni bila osebna zasluga dr. Korošca, marveč prav za prav »jugoslovenskih nacionalistov«, bolje povedano JNS, ki je skupaj z drugo opo-zicijo nastopila pri volitvah leta 1938 ter s svo-jim uspehom omogočila sporazum. Resnica je seveda, da je takratna srbijanska združena opo-zicija skupaj s Hrvati pri volitvah strnjeno nastopila ter na njeno prošnjo dovolila tudi JNS, da je smela voliti dr. Mačka. Volitve pa je kot notranji minister vodil dr. Korošec, o katerem Jutro pravi, da je zaradi uspehov opo-zicije pri volitvah izjavil konsekvence. Resnica pa je ta, da je dr. Korošec volitve tako vodil, da so bile res svobodne. Zaradi tega je ta-kratna srbijanska opozicija, zlasti pa HSS do-segla velike uspehe na jugu. Osebna zasluga dr. Korošca je bila, da je pušal opoziciji tako veliko svobodo, da se je lahko uveljavila vsaka stranka, ki je imela res kaj volivcev za seboj. JNS tega o sebi ne more trditi, ker je rešila le nekaj svojih mož, vsi drugi so ostali na voliv-nem bojišču, in sicer prav tako doli na jugu, kakor pri nas v Sloveniji. Ker je dr. Korošec volitve tako svobodno vodil, je prenapeti del Stojadinovičeve vlade dr. Korošca zaradi tega napadal. Ko bi bil dr. Korošec vodil take vo-litve, kakršne je vodila svoje čase JNS, bi ta stranka leta 1938 niti kandidator ne bila mogla postaviti. Popustljivost napram opoziciji je po-tem dr. Kujunderž z drugimi centralistično usmerjenimi ministri Stojadinovičeve vlade dr. Korošcu tudi očital na seji vlade. Zaradi tega je potem dr. Korošec odstopil, ker se ni strinjal s takim naziranjem, da bi bilo opo-zicijo, zlasti pa Hrvate treba s silo zadušiti. Nje-gova misel, ki jo je naglašal tudi na vseh vo-livnih shodih v Sloveniji, je bila: S Hrvati gre-mo zdaj na volitve z ločenimi listami, toda mi smo prepričani, da bomo po volitvah začeli z njimi sklepati sporazum. Tako je dr. Korošec govoril, tako je mislil in tako delal. Ko je videl, da Stojadinovičeva vlada ne stoji na njegovem stališču, se je umaknil in izstopil ter čakal do-godkov. Ko pa so padle v verifikacijski debati tiste Kujunderževe besede zoper Hrvate, je bilo jasno, da vlada ne misli na sporazum. Zato je petorica ministrov po Koroševi pobudi odsto-pila, nakar je morala odstopiti vsa vlada, da je prišel g. Cvetković in izvedel tisto, kar je bila naša volivna parola. Lahko pa tudi rečemo, da je sporazum dolgo imel in še ima skrite nasprotnike ravno med tistimi, kateri zdaj govorijo, da so tudi zani in da bi radi sodelovali v vladi narodnega sporazuma. JNS namreč je zadnjič jasno povedala, kako drugačno je njeno stališče do nove ureditve države. Pričakovali pa bi pač nekaj več resnosti v celi zadevi, ki pa je ni. Če si Jutro una trditi, da je prav za prav JNS pomagala sporazumu do življenja, ko so ravno njene metode tiste, zaradi katerih je bil spo-razum tako otežčen, da ga je nazadnje le dr. Koroševa metoda omogočila. Dr. Korošec namreč ni bil le velik taktik, marveč tudi velik idejni politik, česar pa ni mogoče trditi o vseh njegovih nasprotnikih.

Odlikovan

Belgrad, 17. febr. m. Z redom Jugoslovanske krone 5. stopnje je odlikovan g. Beno Gregorič, drogerist in dvorni dobavitelj v Ljubljani za za-sluge na fotografskem polju in kot dobrotnik me-šanske šole na Viču.

Afriško bojišče

V Libiji nemški letalski napadi — V Eritreji italijanski odpor — Angleško napredovanje v Abesiniji in Somaliji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 17. febr. Stefani: Poročilo št. 255 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

V Džarabubi je sovražnik od 12. do 14. febr. s svojimi mehaniziranimi enotami ponovil svoje posebno hude napade, ki pa so se zlomili ob hrabrem naporu naših čet. Oddelki nemškega letalstva so zelo bombardirali angleške mehanizirane enote. En nemški bombnik se ni vrnil. V Egejskem morju je bilo neko sovražnikovo letalsko oporišče na otoku Kreti bombardirano z bombami težkega kalibra.

Vzhodna Afrika. Na odseku pri Kerenu obojestransko delovanje topništva. V Keniji je bila močna kolona tovornih avtomobilov, ki se je poskušala približati našim postojankam, odbita s protinapadom in prisiljena na umik zaradi pomembnih izgub v moštvu in materialu. Naši letalski oddelki se še naprej izkazujejo s podpiranjem kopenskih operacij. Razen tistega letala, ki je bilo omenjeno v sporočilu št. 254, da je bilo zbito, je bilo zbito še eno angleško letalo pri napadu na Brindisi v noči med 15. in 16. februarjem.

Nemška poročila

Berlin, 17. febr. Nemško vrhovno poveljstvo poroča o letalskih bojih v Afriki:

V Cirenajki so nemške letalske sile uničile veliko število sovražnikovih tovornih in oklopnih vozil ter zadele skladišča goriva in vojnega materiala, kjer so izbruhnili požari. Pri napadu na Malto so nemška letala zbita tri angleške »Hurricane«. Ta letala so bila zbita v letalskem spopadu. Preteklo noč so nemška letala izvedla uspešen napad na zbiranje čet pri Bengaziju. Nemška oborožena ogledniška letala so večer napadla taborišče angleških čet pri El Agli v severni Afriki. Bombe so padle na štiri tanke. Uničena je bila tudi protiletalska baterija. (AA)

Angleška poročila

Kairo, 17. febr. Reuter: Vrhovno poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Na ozemlju Egipta, Sudana in Kenje ni nobenega sovražnega vojaka več, razen ujetnikov. V Libiji in Eritreji je položaj nespremenjen. V Abesiniji: Z zavzetjem Kurmuka ni na sudanskih tleh nobenega sovražnega vojaka več. Naše čete so nadaljevale napredovanje proti Gondarju. V področju vzhodno od Rudolfovega jezera naše čete prodirajo vedno globlje v južnoabesinsko ozemlje.

Italijanska Somalija: Sovražnik je bil povsod potisnjen do reke Džube (Juba). Zapolnili smo veliko število vojnega materiala v Kismaju.

Plen v Kismaju

Kairo, 17. febr. Reuter: V Kismaju, v italijanski Somaliji, so angleške imperialne čete zajele velik plen. Najbolj dragoceni plen so težki obalni topovi ter veliko število težkih, večcevni protiletalskih topov, ki so vsi nedotaknjeni. Kismaju je bilo zelo močno utrjeno. Boji se sedaj razvijajo na levem in desnem bregu reke Džube.

Južnoafriško letalstvo je bilo večer in danes zelo živahno. Bombardiralo je Gelib na levem bregu reke Džube, kjer so bila razdejana vojaška taborišča. Bombniki in lovci so preganjali tudi umikajoče se sovražne čete na ozemlju levega brega reke. Bombardiran je bil tudi El Sod, kjer so bombe zadele motoriziran prevoz. (El Sod leži 33 km severno od naselja Mega v južni Abesiniji.)

Reuterjev poročevalec tudi trdi, da so belgijske kolonialne čete, ki so se že dalj časa zbirale, prispele v belgijski Kongo, kjer se bodo pridružile četam franc. generala de Gaullea in bodo šle v boj. Poljske čete pa so prispele v Egipt, kjer bodo včlenjene v armadni sestav generala Wavella.

Ameriška letala v Afriki

Kairo, 17. febr. United Press: Razširila se je govorica, da pripravljajo »nekeje v Afriki« veliko letališče, kjer bodo sestavljali ameriška letala, ki bodo začela prihajati na evropska, odnosno sredozemska bojišča v vedno večjem številu. Letala bodo prenašali v kosih, nakar jih

bodo ameriški in angleški inženirji sestavljali. Na merodajnih angleških vojaških mestih nočejo dati nobene izjave glede teh govoric.

Delovanje angleških bombnikov

Kairo, 17. febr. Reuter: Letalsko poveljstvo poroča:

Naša bombna letala so v noči na nedeljo napadla letališča nemških strmoglavnih letal v Siciliji. V Cataniji so bile vržene bombe na upravna poslopja letališča in letalske lope. Nastalo je več eksplozij in požarov. Nekaj letal je zgorelo na tleh. V Cosimo so bombe padle sredi na tleh razpršena sovražna letala in so nastale eksplozije in požari. Letališče v Gela je bilo tudi uspešno napadeno. Naša letala so na povratku s strojnimi napadla svetilniško postajo pri rtu Passero. — V Veritreji so naši bombniki poškodovali lope in poslopja na letališču v Mai Adagi. Posneti so bili fotografski

Nemško-angleška fronta

Angleška letala so metala letake na Krakov

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 17. februarja DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Neka podmornica je potopila 11.000 ton sovražnikovega trgovskega brodoma. Neka druga podmornica, ki je dodaj potopila 20.000 ton, je povečala svoje uspehe na 24.000 ton potopljenega sovražnikovega brodoma.

Ogledniška letala so severno od Great Yarmoutha pokodovala z bombami večjo trgovsko ladjo, zahodno od Irske pa so potopila neko manjšo ladjo.

Včeraj so bojna letala izvedla uspešne napade na letališča, taborišča, pristaniške naprave in na neko tovarno orožje v jugovzhodni Angliji. Letala so metala bombe in streljale s strojnimi. Letala, ki so bila razvrščena na tleh so bila uničena. Bombe težkega kalibra so padle tudi na parne kotle in dele montažne tovarne severovzhodno od Peterheada, kjer so nemška letala potopila tudi neko sovražnikovo tovorno ladjo s 5000 tonami, katero je zadelo bomba in se je nato po nekaj sekundah potopila. S tem je skupina bojnih letal v svoji doseganji borbi proti Angliji in Norveški uničila 150.000 ton sovražnikovega brodoma.

Daljnostrelno topništvo kopenske vojske, je tudi 16. t. m. streljalo na vojaške cilje v jugovzhodni Angliji.

Posvet nemških in italijanskih mornariških poveljnikov

Berlin, 17. februarja DNB poroča, da sta se pretekli četrtek in petek sestala v Meranu v Italiji vrhovni poveljniki nemškega brodoma admiral Radeffer in vrhovni poveljnik italijanske mornarice admiral Ricciardi. Poročilo pravi, da sta oba admirala proučevala vprašanje vojakovanja in da so se razgovori s polnim uspehom razvijali v duhu medsebojnega iskrenega tovarištva.

Angleška poročila

London, 17. februarja Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za notranjo varnost poročata, da je v noči od nedelje na ponedeljek letelo nad Anglijo le manjše število sovražnikovih letal. Ena bomba je padla na neko mesto v severovzhodni Angliji. Poškodovanih je nekaj hiš. Človeških žrtev je bilo zelo malo. Poleg tega je bilo nekaj bomb vrženih tudi v vzhodni Angliji, kjer pa ni bilo človeških žrtev, niti znatnejše tvarne škode. Drugače pa noč ni bilo nobenih važnih dogodkov. (AA)

Danes je bilo delovanje sovražnih letal nad Anglijo malenkostno. Priletela so le poedina letala, ki so vrgla nekaj bomb. En sovražni bombnik je bil sestreljen.

V pretekli noči so angleška letala napravila svoj do sedaj najdaljši polet. Bila so 9 ur v zraku in so dosegla Krakov, kjer pa niso metala bomb, marveč letake. Razdalja od Anglije do Krakova znaša 900 milj (1700 km), tako, da so angleška letala preletela skupno tja in nazaj 3400 km. Drugi prejšnji

posnetki o uspehih. Pri Kerenu so naša borbeno letala podpirala angleške čete. Srečali so pri tej priliki sovražna letala in jih je bilo nekaj sestreljenih, druga po poškodovana. — V Abesiniji so bila letala in skladišča od naših letal zažgana na letališču v Čineliju. — Pri Bengaziju v Libiji so se avstralski lovci sgačali z nemškimi letali in eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Sovražni letalski napadi na Malto — v soboto in nedeljo — niso napravili nobene škode. — Letala naše vojne mornarice so v bližini tuniske obale napadla in potopila 7000 tonsko sovražno trgovsko ladjo. Samo eno angleško bombno in eno lovsko letalo se nista vrnila.

dolgi poleti angleških letal so dosegli Gdansk in Milan.

Ameriška letala

New York, 17. febr. b. Amariški pilot Paul Miller kateri je dosegal pilotiral že dva bombnika čez Ocean v Anglijo, je pripovedoval časnikarjem, da je obrambni sistem Anglije odlični. Kot primer je navedel, da ima vsakikrat, kadar pride v Anglijo z novim letalom, velike težave, da prispe na cilj, čeprav je njegov prihod že vnaprej javljen in ima vse olajšave, katerih Nemci ne poznajo.

Bliski daljnovzhodne nevihte

Japonski ministri o »življenjskih težnjah Japonske v južnih morjih« — Nizozemska Indija odklanja japonski blok

Tokio, 17. febr. t. Domei. Pomočnik japonskega zunanjega ministra Ohaši je imel v spodnjem domu krajši govor o japonski zunanji politiki z ozirom na nastopajočo krizo v Južnih morjih in na Tihem morju. Minister Ohaši se je izrazil takole:

»Zunanja politika Japonske nima nobenega drugega cilja, kakor da najde pravilno rešitev za vprašanje Južnih morij, ki predstavljajo za njo vprašanje življenja in smrti. Japonska želi to zadevo razčistiti in za svoje interese ugodno rešiti z miroljubnimi sredstvi, to je s pogajanj. Vsek pa, da bi hotela svoje težnje in svoje cilje doseči s silo, bi bil katastrofalen in bi pomenil uničevanje, ki bi za japonske interese ne bilo v nobenem primeru ugodno. Toda če bi kdo hotel na Japonsko izvajati pritisk s širjenjem lažljivih poročil, bi se morala Japonska takim načrtom upreti. Zelo resne posledice bi postale neizbežne. To svarilo naslavljam na vse tiste, ki se zadnje čase trudijo, da bi svet preprečili o neki krizi na Tihem morju, ter pripravljajo s tem razpoloženje proti Japonski. Krize do sedaj ni bilo nobene. Toda če jo bodo nekateri hoteli umetno ustvariti, Japonska ne bo kriva posledic, ki bodo morale nastati. Do sedaj Japonska še ni opustila upanja, da bo s pomočjo miroljubnih pogajanj našla zadovoljive rešitve za vse svoje težnje, ker je prepričana, da tudi na drugi strani ni zmanjkalo dobre volje za miroljubne rešitve.«

Zunanji minister Macuoka pa je ob priliki vprašanj omenil, da je skupni nemško-japonski vojaški odbor že ustanovljen in že na delu, da skupno z drugimi odbori proučuje vse možnosti sodelovanja, če bi postalo potrebno v okviru trojnega zavezništva pakta. Japonska je za plemensko politiko v smislu nemškega narodnega socializma. Glede Nizozemske Indije je Macuoka dejal, da obžaluje, da se ta dežela noče priključiti azijskemu bloku držav pod vodstvom Japonske. Glede Sovjetske zveze ni rekel nič drugega, kakor da bo japonska vlada nastopila, če bi Kominterni, ki pa ni isto, kakor sovjetska vlada, delala na japonskem ali v vzhodni Aziji težave. Japonska odklanja Kominterni, s Sovjetsko zvezo pa da želi prijateljskih in sosednjih odnosov.

Avstralska svarila

Sidney, 17. februarja. Reuter. Vršilec poslov ministrskega predsednika (ki je v Egiptu) Fadden je sklical veliko imperialno konferenco an-

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 17. februarja. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva o angleških napadih se glasi:

Sovražnikova letala so poskušala prodrati v zasedeno področje. Pri tej priliki sta bili v letalskem spopadu nad Kanalom zbiti 2 sovražnikovi letali. Preteklo noč ni bilo nobenega sovražnikovega napada na nemško ozemlje. Ob flandrijskem obrežju je nek hitri motorni čoln zbil eno sovražnikovo letalo. Protiletalsko topništvo je 15. t. m. v Kanalu zbito še dve britanski letali, tako da je angleško letalstvo tega dne in 16. februarja izgubilo skupno 18 letal. Pet nemških letal je izgubilo.

Berlin, 17. februarja DNB: Preteklo noč niti nemško niti angleško letalstvo nista nič delovalo. Včeraj so nemška bojna letala napadla letališča v jugovzhodni Angliji. Bombardirane so bile pristaniške naprave v Londonu, Yarmouthu in Dovru. (AA)

Angleška poročila

London, 17. februarja Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Včeraj so angleški bombniki posamično napadli več ciljev na zasedenem ozemlju. Na Helgolandu so bombe zadele tudi neko ladjo, ki je bila zasidrana ob obrežju. Prav tako so bile bombardirane ladje na morju in Nizozemskem obrežju kakor v Zeebrüggeju, Miledburgu in Den Helderju. V noči med soboto in nedeljo so naši bombniki metali bombe v krajih okrog Katovic in Krakova na Poljskem. (AA)

gleških posesti v Južnih morjih in na Tihem morju. Proučevali bodo vprašanje skupne protiletalske obrambe. V svoji izjavi pravi Fadden, da je položaj sicer zelo resen, da pa zaradi tega ni treba izgubljati glave. Le pripravljeni da morajo biti, da jih dogodki ne bi presenetili in naši neprisiljene.

Izjava Nizozemske Indije:

Z orožjem za mir in za čast

Batavia, 17. febr. Radio Batavia: Javno mnenje v Nizozemski Indiji je ostalo sprično vzemirajočih poročil v zadnjih dneh, skrajno mirno in odločno. Nizozemska Indija želi živeti v miru. Toda vlada Nizozemske Indije bo storila vse, kar je v njenih močeh, da ohrani mir in da ohrani tudi svobodo države. Če pa bi koristi države ali čast od nje zahtevale, da naj z orožjem brani oboje, bo to storila brez oklevanja. Radio je nato dodal, da bo Nizozemska Indija radevolje sprejela vsak »pameten predlog« Japonske za medsebojne trgovske odnose, toda Nizozemska Indija odklanja, da bi jo kdo zavelel v tako imenovani »azijski blok« pod vodstvom kogar koli.

Tokio, 17. febr. DNB: »Tokio Asahi Simbun« poroča iz Batavije, da se z ozirom na splošni razvoj političnega položaja na Daljnem vzhodu japonski državljani v holandski Indiji hite pripravljati na odhod svojih družin v domovino. Na vseh japonskih ladjah, ki vozijo po Južnem morju, so zasedeni vsi prostori. V političnih krogih v Bataviji z veliko pozornostjo opazujejo razvoj gospodarskih pogajanj med Japonsko in Nizozemskimi Indij, ker smatrajo, da bo od njih odvisen tudi bodoči razvoj splošnih odnosov med obema državama. (AA)

Tajska zanika zle namene Japonske

Tokio, 17. februarja. DNB: Agencija Domei poroča iz Bangkoka, da Angleži po načrtu širijo poročila, da je Japonska na konferenci, ki zaseda v Tokiu zahtevala od Tajse (Sijama) odstop določenih ozemelj. Tajska vlada sporoča, da so vse te govorice neresnične in da Japonska ni postavila nobenih podobnih zahtev glede vojaških oporišč in da ne izvaja nobenega pritiska na Tajsko. (AA)

Albansko bojišče

Hudi letalski in topovski boji — Grki napredujejo pri Klisuri

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 17. febr. Stefani. Službeno poročilo št. 255 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grško bojišče: Včeraj so se nadaljevale borbe, zlasti na odseku 11. armade. Naši letalski oddelki so srdite bombardirali sovražnikova oporišča, ceste, prometne zveze in obrambne postojanke in zmetali nanje bombe lahkega kalibra. Z majhne višine so letala s strojnimi obstreljevala zbiranja čet. Eno sovražnikovo letalo je bilo zbito. V noči med 15. in 16. februarjem so naši bombniki napadli z očitnimi rezultati letališče Mikaba na Malti. Lovska letala nemškega letalskega zbora so zbita nad otokom tri »Hurricane«.

Grška poročila

Atene, 17. febr. t. Atenska agencija: Poročilo št. 113 grškega generalnega štaba se glasi:

Z uspešnimi krajevnimi operacijami so naše čete prepodile sovražnika iz mnogih postojank. Zajele so spet 250 sovražnikov in vplenile mnogo vojnega materiala. Grška bombna letala so bombardirala sovražnikove postojanke na fronti. Grška lovka letala so sestrelila eno sovražno bombno letalo.

Vladni tolmač je na konferenci tiska raztolmačil časnikarjem, da se je v petek zvečer atenski radio ko je govedil o 7.000 ujetnikih, zmotil in da bi bil moral povedati 700, kar je resnično. Sicer pa, da je grško poveljstvo z razvojem grške ofenzive zadovoljno. Italijani so na srednjem bojišču poskušali s silnim protinapadom, toda kakor vsi prejšnji, je tudi ta njihov sunek prestopil grško topništvo, nakar so se Grki z bajonetni v rokah pogнали proti nasprotniku in ga potisnili iz njegovih postojank. Grki so napredovali za nekaj kilometrov na vseh odsekih, pri Tepelenju, pri Klisuri in na izvirih reke Skumbe. Na oba fe pa so Grki odbili sovražnikov napad, ki se je opiral na tanke, nakar so se ob valonskem zalivu pomaknili spet nekoliko naprej. Na severu, na gori Ostrovia kakor tudi v Mekri Plav-

nini so govorili topovi. Položaj je ostal nespremenjen. Letalstvo, in sicer obojno, je bilo zelo bojevit. Prav tako so posegali pridno v borbo tudi angleški bombniki.

Angleško letalstvo

Atene, 17. febr. Atenska agencija: Letalsko poveljstvo v Kairu objavlja naslednje poročilo o delovanju angleškega letalstva:

V noči od sobote na nedeljo so angleški bombniki bombardirali Brindisi in so bombe zažgale številne upravne zgradbe, letalske lope, skladišča. Velike eksplozije so nastale na obali, ki leži nasproti otoku Lamaretto. V nedeljo so spet skupine bombnih letal napadle Buzi v Albaniji (severno od Tepelenja) ter vojaško taborišče v Laftici, ki je bilo obstreljevano v nizkem poletu. Druga skupina je izvedla zelo uspešen napad na velike motorizirane skupine umikajočega se sovražnika na cesti iz Klisure v Berat. Eno sovražno letalo je bilo uničeno. Vsa angleška letala so se vrnila.

Grški optimizem

Atene, 17. februarja. Atenska agencija: V zadnjem času so se razširile govorice, da je v grški vladi prišlo do nesporazumov, zlasti med predsednikom vlade in ministrom za tisk. Po teh govoricah so grškemu ministru za tisk očitali, da je grško časopisje preveč optimistično v svojem pisanju. Atenska agencija je pooblaščenca sporočiti, da so te govorice popolnoma netočne. Optimizem grškega tiska je upravičen zaradi tega, ker so dogodki takšni. Z ozirom na to grško časopisje drugače tudi pisati ne more.

Atenska agencija, ki je prav tako pooblaščenca najodločneje zanikati poročila nekkih tujih diplomatikov o »izgubah grške vojske« kakor tudi o »dezertiranju grških vojakov«. V zvezi s tem je atenska agencija pooblaščenca izjaviti, da so izgube grške vojske, upoštevajoč dosežene uspehe na bojišču, povsem neznatne, znana hrabrost grških vojakov pa zanika vsako dezertiranje. (AA)

Zadnji dan tekem v GA-PA

Garmisch-Partenkirchen, 17. febr. b. Končna smučarska tekma V zimskega športnega tedna je bilo tekmovalcev v štafeti 4x10 km. Nastopilo je 12 štafet, in sicer: po tri nemške in finske, po dve švedski in jugoslovanski in po ena italijanska in slovaška. Finci so kljub izmenjav svojega najboljšega tekmovalca Kurrikke zopet zmagali.

Zmagovalna ekipa je bila sestavljena iz: Lauronena, Forsella, Silvenoinena in Olkinuora, ki so imeli najboljši čas v vseh etapah, razen v tretji, a zadnji njihov tekmovalec je imel najboljši čas dneva s 33.14. Skupni čas Fincev je bil 2:17.65, kar je za 1.16 boljše od švedske I. in za 3.56 od švedske II. Potem je kot četrta sledila Nemška I., Finska II., Finska III., potem Italija red Nemško II., katera je še vedno bila 8 minut pred Jugoslavijo I., katera je prišla na cilj kot 9. v času 2:40.08.

Sledile so Nemška III., Jugoslavija II. in zadnja Slovaška.

Jugoslavijo I. so sestavljali: Klančnik, Smolej, Knific in Razinger; Jugoslavijo II. pa: Pogachnik, Švigelj, Malnarič in Brumec.

Najboljši naš tekmovalec je bil Knific z 38.08, za njim pa Razinger z 38.58. Jutri zgodaj jutraj odidejo naši reprezentanti iz Ga-Pa, deloma v Jugoslavijo, deloma pa v Beljak. Predstavniki združenja smučarjev Planice, Gorec, je govoril z nemško zvezo o preložitvi tedna poletov na smuški skakalnici v Planici za teden dni prej, to je od torka 28. t. m. do nedelje 2. marca. Na te poletе bo prišlo nekoliko izvrstnih nemških skakalcev.

Smoči so bili objavljeni rezultati samostojnih skokov: Pribošek, prvi skok 75 m, čeprav je bil objavljen kot pravičen, je računat kot v padcu, ker se je z roko dotaknil odskočišča, ter se takoj nato zopet dvignil. Tako je zavzel šele 39. mesto s 134.3 točke. Osem mest pred njim je Novšak s 186.3 točke, a 17. in 18. mesto si delita itali-

janski prvak Da Col in naš Klančnik s 190.7 točke. Pred njim so trije Nemci, trije Finci in en Šved. Zmagovalec je bil Nemec Bradl, ki je z daljavo 84.79 m dobil oceno 226.5 točke. Drugi je Finec Murama, kateri je bil na svetovnem prvenstvu 15., z daljino 83.76 m in 220.4 točke. Samo 3 desetine točke pred njim je Nemec Weiler z daljino 81.73 m. Svetovni prvak Finec Vierto in odlični Šved Selanger sta padla v prvem skoku nekaj zaradi vetra, nekaj pa zaradi tega, ker sta zgrešila kritično točko skakalnice, katera se nahaja na 84. metru. Vierto je padel med 87. in 88. metrom.

Jutri je dan odmora, v sredo pa začne turnir hokejskih državnih reprezentanc za nagrado ministra von Ribbentropa. Prva tekma med Jugoslavijo in Švico je v sredo popoldne.

Garmisch-Partenkirchen, 17. febr. DNB: Zimsko-sportne tekme v Garmisch-Partenkirchenu so se končale danes s štafetno tekmo na progi 4x10 km. Zmagalo je finsko moštvo. Rezultati so sledeči: 1. Finska 2:17.55; 2. Švedska 2:19.11; 3. Švedska (II.) 2:21.49; 4. Nemčija (I.) s časom 2:22.04; 5. Finska (II.) 2:27.07; 6. Finska (III.) 2:29.08; 7. Italija 2:29.42; 8. Nemčija (II.) 2:33.58; 9. Jugoslavija (I.), 10. Nemčija (III.), 11. Jugoslavija (II.), 12. Slovaška v času 3:00.49. Posamezni rezultati, ki so jih dosegli Jugoslovani, so sledeči: v prvem moštvu: Klančnik 44:40; Smolej 39:21; Knific 38:08 in Razinger 37:59; v drugem moštvu Pogachnik 46:43; Švigelj 43:04; Brumec 42:14; četrti član pa 42:41.

Stockholm, 17. febr. »Dagens Nyheter« piše, da bo nemška vlada režim Quislinga odstranila. Potovanje nemškega ministra Himmlerja je namreč nemško vlado prepričalo, da ta režim nima nobene zastonbe med norveškim narodom in da je on povzročil vse tiste neredi, ki so se zadnje čase pripetili, ker mu narod ne zaupa.

Zasedanje našega banskega sveta

Zasedanje banskega sveta je otvoril z obširnimi ekspozicijami ban dr. Natlačen

Ljubljana, 17. februarja.

Danes dopoldne se je v stekleni dvorani banske palače na Bleiweisovi cesti začelo trinajsto redno zasedanje banskega sveta naše banovine, katerega je vodil ban g. dr. Marko Natlačen. Zasedanje prisostvujejo tudi vsi načelniki banske uprave ter važni uradov in predsednik Preveda, g. Snoj.

Zasedanje je otvoril dopoldne ob 10 ban g. dr. Marko Natlačen, na kar je delovodja banskega sveta višji finančni svetnik g. Jernej Božič prečital razglas o sklicanju in dnevnem redu zasedanja banskega sveta. Nato je bil prečitan dekret notranjega ministrstva, katerim so bili razrešeni člani banskega sveta gg. Remše Fortunat, Skrabec Stanko, Križnik Ludvik in Rataj Franc, imenovani pa Steblovnik Martin (za okraj Gornji grad), Strnad Jože (okraj Kočevje), Jesih Adolf (za okraj Laško) in Demeter Weble (za okraj Novo mesto).

Vsem novim članom banskega sveta je ban g. dr. Natlačen izročil dekrete o imenovanju ter jim čestital k postavitvi. Za overovalca za-

pisnika banskega sveta je imenoval gg. Malešiča in Webleta.

Na predlog g. dr. Ravniharja je bila z velikim odobravanjem sprejeta vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., nadalje Nj. kr. Vis. knezu-naměstniku Pavlu, kar je banski svet stoji poslušal in zaklical »živio« kralju in kraljevske-mu domu. Nadalje sta bili odposlani pozdravni brzojavki predsedniku kr. vlade in naměstniku ministra za notranje zadeve g. Dragiču Cvetkoviču in finančnemu ministru g. dr. Juriju Suteju.

Ker je na dnevnem redu tudi sklepanje o novelaciji uredbe o občinskih uslužbenih, je ban g. dr. Natlačen predlagal, naj se za proučevanje tega predloga izvoli poseben odbor. Na predlog g. Nand. Novaka so bili v ta odbor izvoljeni gg. dr. Leskovar, dr. Weble, Steblovnik, Majersič, Zorenč, Silih in Nande Novak.

Nato je ban g. dr. Natlačen podal obsežen ekspozicijo o predlogu proračuna ter je ob tej priliki podal pregledno sliko naših gospodarskih in socialnih razmer ter o delu banovine. Iz obširnega nadzora uri trajajočega ekspozicije g. bana posnemamo tele najznačilnejše odstavke:

Ekspozicija g. bana

Zakaj zvišanje

Prva razlika novega proračunskega predloga v primeri s sedaj veljavnim proračunom je v tem, da je sestavljen za 9 mesecev, t. j. do konca leta 1941., dočim je sedajni proračun bil za 12 mesecev. Proračun za 1940-1941 znaša 141 milijonov 540.450 din, torej za 9 mesecev 106.155.338 din, dočim znaša novi proračunski predlog za 1941. torej za 9 mesecev 125.070.660 din in je torej za 18.915.330 din višji kot sedaj veljavni proračun. To zvišanje ima svoje vzroke predvsem v draginji, ki jo vsi bridko občutimo. Poleg tega pa se potrebe javnega gospodarstva ne dajo utesniti v časovne računске odlomke, ker se morajo dela izvrševati pač takrat, ko jih zahteva čas. Z vzdrževanjem cest n. pr. pride v poštev predvsem spomladni, poletni ali jesenski čas. Isto velja tudi za zgradbe hudournikov. S tega dvojnega vidika je oceniti n. pr. znesek 20 milij. din, ki je določen kot prispevek banovine za vzdrževanje cest in mostov, ki so v oskrbi okrajnih cestnih odborov itd. V tekočem proračunu je bilo v ta namen določeno samo 15 milij. din (za celo leto).

Proračun se je moral zvišati tudi radi povzraščanja osebnih prejemkov. Od 1. septembra lani namreč so bile dane državnim uslužbenim posebne draginjske doklade, ki se izplačujejo tudi banovinskim uslužbenim. Čeprav je ta doklada skromna, zahteva vendarle zvišanje proračuna za okoli 3 milij. din.

Računati pa je, da bo draginja še nadalje naraščala in zato je potreben znaten proračunski rezervni kredit, ki znaša 5 milij. din, iz katerega bi se našla sredstva za novo povzraščanje prejemkov, v drugi vrsti pa ima služiti ta postavka za kritje izdatkov za nabavo hrane in materialnih potrebščin v raznih banovinskih zavodih.

Z novim proračunom se ne uravajo nobene nove davčine. Presežek 19 milij. din bo pokrtil predvsem iz višjega dohodka doklad k neposrednim davkom. Računati je, da bodo te doklade prinesle okoli 3 milijonov din več kot so imele dati v odgovorjačem razdobju 1940-1941.

Višji dohodek je pričakovati od takse na prenos nepremičnin. Doslej je znašala ta taksa 2% prodajne cene, z novim proračunom pa se ta taksa zvišuje na 50% drž. prenosne takse, tako, da bo znašala 3-5% prodajne cene. To zvišanje je pač utemeljeno, ker je ogromna večina prometa z zemljišči spekulativnega značaja. Toda to zvišanje ne bo prizadelo kmečkega gospodarstva, kajti kmetovalci bodo plačevali kot doslej le 1% od vrednosti nepremičnin, če so odsvojitelji in

pridobitelji sorodniki v premi črti ali če so s takimi poročeni ali zaročeni, če torej ne gre za prenose spekulativnega značaja. Zvišanje te takse bo dalo pod gotovimi pogoji banovini okoli 5 milij. din.

Del povzraščanja proračuna bo pokrilo zvišanje trošarine na pivo. Konzum piva je lani znašal v banovini 93.000 hl. Banovinska trošarina na pivo bo zvišana od 60 na 100 din za hl. Če ostane konzum piva na dosedajni višini, bi to povečanje prineslo 3,7 milij. din novih dohodkov. Povišanje trošarine na pivo je utemeljeno tudi s povečanjem državne trošarine na vino od 100 na 200 din za hektoliter.

Skušnjen zadnji 5 let v banovinskih finančah kaže, da se je proračun vedno realno izvajal. Doseženo je bilo skoro vedno 100% pokritje. Tudi za 1940-1941 je bil zelo realen, kar dokazuje dejstvo, da so bili dohodki proračuna v prvih 10 mesecih 1940-1941 znašali 99,77% pričakovane donosa v tej dobi. Z ozirom na prispevek finančnega ministrstva in na druge dohodke je pričakovati, da bo letošnje leto prineslo znaten prebitke. Upati je torej upravičeno, da se bo tudi ta proračun izkazal za realnega.

Uradi in osebe

Novi časi so prinesli s seboj tudi veliko povečanje dela uradov. V lanskem letu je banska uprava narasla kar za 7 novih odsekov in samostojnih uradov. Tako so začeli posloovati: s februarjem mobilizacijski odsek, v čigar delokrog spadajo posli protiletalske zaštite in ostali posli z mobilizacijo, v kolikor spadajo v pristojnost obče uprave. Temu odseku od strani je kot posvetovalni organ ban. odbora za zaščito pred letalskimi napadi. — Pri kmetijskem oddelku je bil osnovan odsek za uravnavanje kmetijske gospodarstva in prehrano. — Za preskrbo prebivalstva z življenjskimi potrebščinami je bil oktobra lani ustanovljen Banovinski prehranjevalni zavod. — Pri oddelku za socialno politiko in ljudsko zdravje je bil osnovan invalidski odsek. — Julija je bil ustanovljen samostojni urad za kontrolo cen. — Septembra je bil ustanovljen pri prosvetnem oddelku poseben referat za glasbeno narodopisje. Ustanovljena je bila v Ljubljani tudi ekspozitura ravnateljstva za zunanjo trgovino, ki pa še ni prišla posloovati. — Skupno s Prizadom vodi banska uprava priprave za ustanovitev zavoda za znanstveno proučevanje pečakstva sadja v Lepem dolu pri Mariboru. — Pri oddelku za socialno politiko in ljudsko zdravje je bil ustanovljen odsek za evakuacijo in zaščito otrok.

Zaboljšanje položaja javnih nameščencev

Obširno je spregovoril g. ban o težavnem gmetnem položaju državnih in banovinskih uslužbenec. Navedel je o tem značilne podatke. Pri določitvi eksistenčnega minimuma, brez katerih človeškega življenja ni, vpoštevajoč še najprimitivnejše socialne razmere, so tri skupine. V prvo skupino spadajo uradniki do vključno VIII. skupine, v drugo skupino uradniki IX. in X. skupine zvaniki in zvaniki-dnevničarji, v tretjo skupino pa služitelji, služitelji-dnevničarji in razne kategorije delavcev v državnih in samoupravnih službah. Račun eksistenčnega minimuma je sestavljen za petčlansko družino: oče mati in 3 otroci:

Eksistenčni minimum je znašal za uradnike do VIII. skupine leta 1938. 2.550 din mesečno, januarja 1941 3.380 din. Leta 1938. so uživali eksistenčni minimum samo uradniki do vključno VI. skupine, t. j. 87% uradništva, 43% tega uradništva pa je živelo pod eksistenčnim minimumom. Januarja letos jih je samo še 11% nad eksistenčnim minimumom, 89% pa pod njim.

Eksistenčni minimum uradnika IX. in X. skupine je znašal v Ljubljani 1938 1.840 din, januarja 1941 2.560 din. Leta 1938. so dosegali eksistenčni minimum samo uradniki IX. skupine, vsi drugi pa so bili pod njim. Januarja pa vsi ti uslužbeni žive pod eksistenčnim minimumom.

Eksistenčni minimum za služitelje in njim enake je znašal 1938 1.110 din, januarja letos pa 1.550 din. Leta 1938. so ga dosegali samo služitelji in kvalificirani delavci državnih in samoupravnih obratov, letos pa ga ne dosega noben uslužbenec te vrste.

Iz tega sledi: prehranjevalne številke uradnika od IV. do VIII. skupine so v glavnem enake standardu boljše kvalificirane delavce, uradnika IX. in X. številke ter zvaniki in služitelji so deloma enake standardu srednje kvalificirane delavce, deloma so pod njim, prehranjevalne številke služiteljev in njim enakih pa so deloma enake standardu nižje kvalificirane delavce, deloma so pod njim. Del uslužbenstva je torej proletariziran, drugi del pa živi podproletarsko.

Sprito teh dejstev ugotavlja g. ban:

Delavstvo, ki vsak tretji mesec pokrene gibanje za višje mezd, ravna zna močje prav, toda ne sme prezreti, da je v banovini armada 39.000 javnih uslužbenec, ki ob istih kvalifikacijah živi z njimi na isti ravni ali celo pod njo, ne sme prezreti, da patriotični in disciplina ter skrajna poštenost v tej armadi še niso narušeni; jasno je, da prevratni struji med delavstvom ne more biti pravi resnični vrok beda.

Komunizem med inteligenco

Velik del naše inteligence je danes komunističen.

Ko to trdim, ne mislim zgolj na oficioelno ilegalno organizacijo komunistične stranke Jugoslavije in na njeno delovanje; v mislih imam predvsem pojav, da se izven te organizacije in neodvisno od nje komunistični duh čedalje bolj širi — posebno med inteligenco. Imamo komuniste učitelje in inženirje, književnike in umetnike, pravnike in zdravnike. V revijalnem časopisu, na srednjih in visokih šolah, v društvi, ki jih snuje inteligencija za inteligenco, se goji miselnost, kot da je uvedba komunističnega gospodarstva in komunistične kulture pri nas le še vprašanje dneva.

Kje so korenine temu zlu?

Ne morejo biti v bedi, ker sicer bi moralo biti komunistično vse nižje in najnižje državno in samoupravno uslužbenstvo, ki je danes med vsemi sloji najslabše plačano in ki živi danes res v težki bedi. Ne morejo biti v napačni poučenosti o »blagodatih« komunističnega režima, ki jo povzroča divja popagandna literatura, ker se o inteligenciji ne more dvomiti, da loči zrno od plev. Ne morejo biti niti v tradicionalnem slovenskem slovanoljubju, ker pač vsakdo vidi lahko razliko med staro slovansko Rusijo in internacionalnimi sovjeti. Razlogi morajo biti drugod.

Med ljudmi, katerih miselnost se giblje od krenšine in ljudske fronte pa vse do pravega boljševizma, so gotovo tudi taki, ki stisko časa globoko občutijo in nemirno iščejo izhoda iz nje, pa jim je tempo socializacije družabnega reda pri nas prepočasen. Ti ljudje — tudi dobri so lahko med njimi — ne pomislijo, da je naš družabni red v temeljih še liberalno-kapitalističen in da ga ni mogoče čez noč spremeniti v socialno-pravičnega, če naj se ne napravi več škode kot koristi. Pa takega človeka vsaj se pogovorijo, če mu v vseh podrobnostih razkažeš stroji, ki pri nas preoblikujejo družabne sile, socialne prilike in potrebe, pa čeprav le počasi.

Nedostopna za vsakršni argument je druga vrsta inteligentov, propagatorjev komunistične misli; to so ljudje materialističnega svetovnega nazora, ki jim za prehod od liberalizma v komunizem ni bilo treba dosti spreminjati svojega gledanja na svet. Nove svobodomiselnine mladine stari liberalizem že dolgo ne zadovoljuje več, pa jim je pri iskanju novih potov svetovno-nazorno komunizem še najbližje. To so habituelni komunisti, ljudje, ki dispozicijo za komunizem že nosijo v sebi; treba je bilo samo, da so se ga še našli.

Tretja vrsta naših komunističnih inteligentov pa je čisto računarska. To so oportunisti, ki mislijo, da je dobro pripraviti se na novi red, ki bo prišel, koristno še bolj, pripraviti se na vodilna mesta v tem novem redu. To so največji, ki mislijo, da se pride na vrh komunističnega režima kar naravnost od tople peči.

Kakšna sredstva imamo proti temu zlu? Ni dvoma, da treba z reformo družabnega reda poiskati, ne toliko zaradi onih, ki se nad počasnostjo reforme zgledejo, kolikor zaradi naglice, s katero se danes spreminja svet pred našimi očmi. Dogodki bi nas lahko prehiteli.

Drugo sredstvo je prava nacionalna vzgoja. Namenoma rabim to besedo: »nacionalna«. Ni namreč res, da ne bi imela nekega zdravega jedra vzlic temu, da je vsaj v našem jeziku diskreditirana. Prava nacionalna vzgoja je tista, ki člo-

veka oblikuje po duhovni podobi narodovi. In če je v zmedeni sedanjih dni ne najde, gre nazaj v zgodovino. Pravi nacionalni vzgoji nasprotna je vzgoja, ki išče zgledov in vzorov za svoje oblikovanje človeka na vseh mogočih tujih trziščih in ki se zadovolji s prvimi, ki ga najde, samo da ni domač. Biti samemu sebi zvest, je največje dostojanstvo, do katerega se more dokopati kakšen narod. Tega največjega dostojanstva ne bodo priborili narodu ljudje, ki jih na prvem mestu diči nezvestoba do narodovih idealov.

Kot tretje in poslednje sredstvo pa ostane izločitev ljudi z boljševiško miselnostjo iz državnih in samoupravnih služb. Kdor namreč sam ne pride na to, da z boljševiškim konceptom v žepu ne more služiti Jugoslaviji, pa tudi ne slovenski skupnosti, mora biti nasilno odstranjen. Pokojni minister prosvete dr. Anton Korosec je delal tako in bito bi želeli, da bi njegovemu zgledu, kar tiče odločnosti v borbi zoper komunizem, sledili vsi, ki so na odločilnih mestih v državi.

Skrb za naše kmetijstvo

Najosnovnejše vprašanje vsake emotrene kmetijske politike je vsekakor skrb, da bi ostala kmečka zemlja v rokah kmeta. Uredba o utesnitvah odozvojanja nepremičnin v obsejnim pasu bila lani ukinjena in je tedaj potrebno, da se to vprašanje ukini na novo. Banovina je izdelala načrt uredbe, ki naj bi izpopolnila vrzel in onemogočila, da se kmečka zemlja odtegne kmetovanju in s tem dovede v nevarnost obstoj ne samo kmeta, temveč tudi naroda, ki ga kmet hrani.

Drugo važno vprašanje je neobdelana zemlja. Vidimo, da imamo v Sloveniji še mnogo neobdelane zemlje, tako je n. pr. v kočevskem okraju neobdelanih okoli 2000 ha, ker so lastniki odoetni, v hribovitih legah se zemlja tudi ne obdeluje dovolj, črna zemlja se pogozduje, črnomeljski stelniki bi se dali preurediti v orno zemljo, veliko zemlje bi se pridobilo z melioracijami. Da pa bi se stanje prehrane Slovenije izboljšalo, je banovina predložila vladi naj predpise posebno uredbo, s katero bi bilo predpisano obvezno obdelovanje zemlje, priprave za poljedelsko proizvodnjo in sicer na ta način, da se daje zemlja prisilno v zakup ali pa da jo obdeluje občina na račun lastnikov.

Upravnavno kmetijsko gospodarstvo ne bo samo v načinu predelave, temveč bo tudi v tem, kaj in kje naj se prideluje. Upravnavno gospodarstvo bo moralo obsegati tudi živinorejo, kajti uvozili smo lani 59.000 ovčij, izvozili samo 2000, krav smo uvozili 6500, izvozili samo nekaj deset. Aktivni smo samo v proizvodnji volov, teh smo izvozili okoli 4000 več kot smo jih uvozili.

Učni načrt kmetijske strokovne šole mora biti osnovan tako, da se gojenec in gojenka trdno ukorenijo v bledu kmečkega mišljenja. Delo banovine gre v tej smeri. Zlasti je potrebno, da dobimo na kmetijske šole najboljše predavatelje, ki ne bodo imeli samo strokovne, temveč tudi pedagoške izobrazbe.

Naš gozd je močno ogrožen. Izkoriščajo se naši gozdovi že dalje časa tako močno, da je ogrožena tudi že trajna proizvodnja primerne količine lesa, zaloge lesa v gozdovih namreč čedalje bolj spadajo, s čimer pada tudi letni prirastek. Gozdovi se bi smeli črpati le v toliko, da bi v njih ostala nedotakljena ona minimalna zaloge, ki jo gozdarstvo imenuje »normalna« zaloge. Banska uprava je mnogo prizadeva, da se propadanje gozdov omeji in dvigne stanje na normalno. Potrebno bo poostri in sistematično urediti nadzor posebno nad gozdovi, ki so brez strokovnega upravitelja. Banska uprava namerava za več občin namestiti gozdne čuvaje. Govorec o začasnih upravi razlaščenih gozdov je delal g. ban, da ni mogoče vedeti, kakšno definitivno obliko uprave bo ministrstvo določilo za prihodnost, želeli pa je da pride čim prej do definitivne ureditve, da se ti gozdovi saj v upravnem oziru ne razdele na občine, temveč ostanejo nedeljivi, iz katerih naj se po najsmotrenejšem načrtu zalaga kmetijsko prebivalstvo z gozdnimi proizvodi, ki jih samo nima.

Vprašanje naše prehrane

Slovenija potrebuje letno 2,8 milij. met. stotov krušnega žita, od tega za seme 211.000, za živinsko hrano 965.000 in za ljudsko prehrano 1.624.000 met. stotov. Proizvoda je 1.649.000 met. stotov in manjka torej 1.151.000 met. stotov, okoli 12.000 vagonov. Do decembra lani je bil dovoz pšenice in pšenične moke v Slovenijo razmeroma reden. Uvozili smo 1400 vag. pšenice in 2000 vag. pšenične moke. Uvoz je pa nekoliko zastal zadnje čase, nekaj časa je sploh prenehal, pa se zopet povečuje.

Ker smo imeli v zalogi dne 1. januarja samo 1100 vagonov, smo se morali odločiti za racionalizacijo. Mesečno potrebuje namreč Slovenija 600 vagonov pšenične moke, torej do konca julija 4200 vagonov. Zalog je 1100 vagonov, pričakujemo, da bomo do konca julija uvozili še 1000 vagonov. Na razpolago je torej 2100 vagonov odn. izraženo v moki 1680 vagonov. To je za 40% tega, kar potrebujemo. Zaradi tega je bilo potrebno določiti najprej visok odstotek mešanja pšenične moke s koruzno. Če ne bomo dobili pričakovanih 1000 vagonov, bo morala racionalizacija biti naslonjena še bolj na koruzo. Letina je bila dobra in koruze ne bo zmanjkalo, četudi bi je morali več primestati v kruh.

Sladkor dobivamo mesečno 102 vagona v redu. V letu 1939 smo potrošili povprečno mesečno samo 97 vagonov. Za sladkor ne bo sile, če bodo konsumenti ostali disciplinirani, t. j. če ga ne bodo kupovali na zalogo. Tudi potrebna količina soli nam je zagotovljena. Sol dobivamo s Sušaka, deloma iz Nemčije. Potreba je bila doslej krita nad normalo.

Za belo olje so določeni mesečni kontingenti, ki jih tovarna v Zagrebu redno dobavlja. Uvozili smo 230 vagonov bučnih koščic, kar bo dalo 65 vagonov bučnega olja. To je dovolj za normalno potrošnjo. Obstaja pa še upanja, da dobimo še nekaj vagonov bučnih koščic.

Za tri mesece: december, januar in februar smo dobili v Slovenijo 47 vag. riža, za marec, april in maj pa bomo dobili še več, tako da tudi glede riža ne bomo trpeli pomanjkanja.

Masti uvažamo letno 120 vag., mnogo pa uvažamo tudi debelih prašičev. Na zalogi imamo sedaj okoli 30 vagonov masti, kar znaša četrtno celotne potrošnje.

Previd, ki se z vsem tem bavi, je samostojno banovinsko podjetje, ki posluje po trgovskih načelih. Prva glavnica je znašala 65 milij. din, za naprej pa je dala kredit Priv. agrarna banka v znesku 100 milij. din po 0,25% obresti. Zavod ima vse pogoje za uspešno delovanje. Veliko pa je odvisno od okrajnih preskrbovalnih odborov in občinskih prehranjevalnih uradov, največ pa je seveda odvisno od konzumentov, ki naj se ne dajo begati z neresničnimi vestmi in naj se ne zalagajo preko dnevne potrebe.

Javna dela

Smernice banovinske politike glede javnih del se bistveno niso izpremenile. Predvsem je treba skrbeti za ohranitev že obstoječih del, nato zaključiti in dovršiti že pričeta dela in šele v tretji vrsti začeti nove gradnje.

Razni razlogi so v teku lanskega leta ovirali delo cestnih odborov, pa tudi večja gradbena dela, ki so bila oddana v izvršitev podjetnikom. Večina razpisov za oddajo raznih del je ostala brezuspešna. To je imelo za posledico, da so čakali neizrabljeni krediti, dovoljeni in odobreni krediti pa niso zadostovali za dovršitev del. Pri banovinskih poslih je šlo delo lažje od rok, težje pa pri državnih delih.

Če bi banovina hotela modernizirati samo četrtino svojega cestnega omrežja, torej nekako 1.000 km, bi za to potrebovala kredit poldruga milijarde dinarjev, katerih banovina pri sedanjem stanju banovinskih finan ne zmore. Zato je razumljivo stremenje banske uprave, da bi država prevzela v svojo oskrbo čim več cestnih prog.

Odkup potrebne zemljišča za napravo novih cest ali mostov zadeva v zadnjem času na skoraj nepremagljive ovire. Navaja poleg drugih tudi tale vzgled: Cestina uprava naj bi plačala za svet, ki je potreben za okrog 200 dolo dostopno cesto na novi mest čez Savo pri Krškem nad 800 tisoč din odškodnin in odkupnin, to je četrtina zneska, ki je potreben za gradnjo 150 m dolgega in 9 m širokega železobetonskega mostu. Današnja zakonodaja ne daje oblasti dovolj možnosti za odstranitev takih izredkov. Toda po drugi poti se bo dalo preprečiti te izredke: imamo zakonito določilo, po katerem morajo vse gradb. stroške, ki nastanejo zaradi gradnje ceste skozi vas ali naselje, plačati prizadeti kraji in občine. To se dosele ni izvajalo. V bodoče pa napoveduje g. ban, da se bo strogo ravnal po tem predpisu povsod tam, kjer prebivalstvo ne bo pokazalo volje, da z znosnimi cenami za odstopljeno zemljišče tudi samo prispeva k ureditvi prometnega omrežja.

Na vodne stavbe so kvarno vplivale številne povodnji in neprestano deževje in dela tudi niso napredovala do one mere, kot se je v začetku pričakovalo. Niso prišla do izvršitve velika melioracijska dela na Cerkljanskem jezeru in Ljubljanskem barju. Druga dela se izvajajo v skrajnem obsegu. Pač pa so bili doseženi uspehi pri manjših melioracijskih delih kljub skromnim sredstvom. Uspešno so se nadaljevala dela za preskrbo prebivalstva s pitno vodo. Izgledi za hidro-tehnična dela niso najboljše, ker so izčrpana že skoraj vsa sredstva, ki jih je dala država na razpolago pred 2 leti.

Pri izvajanju predpisov in določil gradbenega zakona skrbijo upravnopolitično oblastvo za to, da se javni interesi krijejo z zasebnimi in zlasti skrbijo za ohranitev domačih, ljudske umetnosti. Med večjimi deli je omeniti: letos bo dograjen nov moderno urejen zdravniški prizidek na Golniku, v izgraditvi je nov paviljon za laringologijo, okulistiko in dermatologijo v splošni bolnišnici v Mariboru, v delu je projekt za novo bolnišnico v Murski Soboti. Bolnišnica v Celju bo izpopolnjena z novim upravnim poslopjem. Trenutno se gradi novo gimnazijsko poslopje v Mariboru, spomladi pa se bo začela graditi nova enaka velika gimnazija v Murski Soboti.

Zaupajmo v svojo moč in božjo pomoč

Iz govora bana dr. Marka Natlačena na zasedanju banskega sveta

Socialna politika in zdravstvo

Lansko leto so bile v jeseni zvišane minimalne meze na 8-5.50 din, nadalje so bile dvignjene tudi minimalne meze trgovskemu in ostalemu višjemu pomožnemu osebu, nadalje so bile odredene minimalne meze v gostinski stroki in končno prejemki vinarjev. Meze so bile urejane tudi z novimi tarifnimi lestvicami n. pr. za mizarstvo stroko in razširjena veljavnost kolektivnih pogodb. Lani je bilo sklenjenih 33 kolektivnih pogodb, od tega 25 za posamezne obrte, 7 za več obratov skupaj, 1 pa za vse obrate v banovini. Število delavcev, ki imajo mezno razmerje urejeno s kolektivnimi pogodbami, znaša okoli 35.000, skoro ena tretjina vsega delavstva. Na osnovi poravnalnih razprav je bilo v intervenciji oblasti sklenjenih 27 sporazumov za okoli 4000 delavcev. Skupno je bilo lani nadalje 17 stavk, v katerih je sodelovalo 4900 delavcev, izgubljenih je bilo 56.000 delovnih dni, izguba zaslužka znaša 2,5 milij. din.

G. ban si je mnogo prizadeval za ureditev prejemkov zasebnih nameščenec, vendar organizacijam delojemalcev do danes ni uspelo ostvariti pogojev, ki so potrebni, da more g. ban izdati tarifno lestvico. Lestvica se more izdati le, če to zahteva več kot polovica delojemalcev ene stroke. Ti podpisni pa se šele zbirajo, upati je, da bo tarifna lestvica mogla biti predpisana z veljavnostjo od 1. marca dalje.

Naša državna in pokrajinska uprava se je v teku zadnjih 20 let dosti zanimala za ljudsko zdravje, toda doseženi uspehi niso v nobenem razmerju z naporom. Porazen je uspeh pri reševanju vprašanja bolnišnice. Banovinske bolnišnice so se države še na dostojni višini, se nahaja pa zato osrednja državna bolnišnica v Ljubljani v križnem nasprotju s potrebami kulturnega naroda in zahteva, ki jih stavlja medicinska znanost. Glavni vzrok za to je iskati, da je bila zdravstvena politika postavljena od začetka na napačno osnovo. Imamo dva popolnoma ločena tira: na prvem vozi preventivna zdravstvena služba, ki je bila ustvarjena na novo z velikimi materialnimi žrtvami. Visoki izdatki zanjo so imeli za posledico krčenja izdatkov na drugem tiru, za ustanove kurativne stroke. Zato je treba obe stroki združiti in bolnišnice zopet napraviti za središča

vse zdravstvene politike. To bo naloga bodoče zakonodajne samouprave. Naše stališče je: vse javne bolnišnice v banovini spadajo pod izključno kompetenco banske uprave. Vse bolnišnice naj se povežejo med seboj po načelu delitve dela v en sam sistem zdravstvenih ustanov. Vsaka bolnišnica naj bi dobila tudi zunanji oddelek, ki naj posreduje med zunanjo in notranjo oskrbo. Treba je ustanoviti osrednjo bolnišnico in klinični zavod, kar so vse velike naloge, ki jih bomo morali razdeliti na več let.

Trgovina, obrt in industrija

Za stanje slovenske industrije sta bila mero-dajna: tržišče in surovine. Ugoden je bil trg za konzum industrijskih predmetov, manj ugoden pa so bile razmere za surovine, glede katerih se imamo boriti s težavami.

V trgovini je nastala zaskrbljenost zaradi vedno bolj povečanega vpliva države na trg in promet. Uravnano gospodarstvo pri nas ni uvedeno v celoto. Nove ustanove nimajo namena, da prevzamejo in opravljajo posle izmenjave blaga ali da v teh poslih tekmujejo z redno trgovino. Slejkoprej bo šla izmenjava blaga po redni trgovini in zadrugah. Namen teh ustanov je voditi evidenco zalog in potrebe, nabavljati življenjske potrebščine in jih pravilno deliti na drobno trgovino in zadruga, da kontrolirajo pravilno raeloniranje živil, zasledujejo gibanje cen in izvajajo socialne akcije med siromašnim prebivalstvom. Obsežnejši je bil poseg državne uprave v tvorbo cen. Tu je državna uprava predvsem dopustila primeren čisti dobiček, izključiti pa hoče nesocialno dobičkarstvo, ki ga poštena trgovina sama odklanja. S tem je tudi utrla pot ustalitvi cen, ki jo realna trgovina sama želi, trgovina kot taka pa je ostala v načelu neokrnjena.

V obrtnem pospeševanju je najvažnejša skrb banovine posvečena obrtniškim vajencem, za kar žrtvuje velike vloge in banovina želi, da bi pri svojem delu dobila podporo vseh zainteresiranih.

Uradi za kontrolo cen morajo v tvorbo cen posegati samo do neke meje. Njeni uspehi so skromni, toda mogli bi biti večji, če bi se lahko v naši državi pečali s sistematično politiko cen, če bi se tvorba cen uravnavala v osnovah, uradom pa bi se prepustilo zatiranje zlorab in preganjanje neopravičenega bogatstva.

Zaupajmo v življensko silo svoje države!

Svoj govor je g. ban zaključil z ugotovitvijo, da smo bili letos brez dvoma v eni najodločilnejših, pa tudi najtežjih dob v zgodovini človeštva. Naša država je ostala od začetka pa doslej striktno nevtralna in bo kr. vlada nadaljevala to politiko nevtralnosti, miru in dobrih odnosov z vsemi državami tudi v bodoče. S te poti bo krenila le tedaj, če bi se kdo drznil kršiti našo nevtralnost ali kakor koli ogroziti našo neodvisnost in težko priborjeno svobodo. Zahvaljujete se tej politiki, ki jo pod modrim vodstvom Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla izvaja kr. vlada; še vedno uživamo blagodat miru. Toda sama nevtralnost nas ne bo obvarovala pred slehernimi žrtvami. Toda ne samo od vsakega posameznika, temveč tudi od države kot celote zahteva politika nevtralnosti svoje žrtve.

Danes moramo priznati, da so naši državni krmariji modro in srečno vozili.

Naj zadobe dogodki okoli nas tudi preteč znajač, vendar nas to ne sme niti za trenutek spraviti iz ravnovesja. Ohraniti moramo mirne živce. V tej dobi pa imamo ljudi, ki izgubljajo oblast nad svo-

jimi živci, imamo zopet take, ki oznanjajo lahko-vernim ljudem cenene nauk, češ da so vsa naša prizadevanja brez vrednosti, ker se bo naša usoda odločila drugod.

Tem krivim in po večini dobro plačanim pre-rokom, ki brez čuta odgovornosti begajo naš narod, velja naša najodločnejša borba. Država bo po-rabila za njih zadržje vsa sredstva, pri tem pa naj sodeluje tudi vsa naša javnost.

Slovensko ljudstvo je v svojem jedru zdravo, zaveda se, da je lastna država edini vir njegovega napredka in blagostanja; ponos in junaštvo sta bili od nekdaj njegovi odliki. Ne dopustimo, da bi se v sedanjih časih izneverilo tem svojim svetlim tradicijam in postalo plen defetistične propagande.

Zaupajmo v življensko moč svoje države, za-upajmo v svojo moč in božjo pomoč, vsi se tesno strnimo okrog naše junaške dinastije Karadjordje-vicev!

Z manifestacijami so člani banskega sveta spre-jeli govor g. bana, ki je žel za svoja izvajanja dol-gotrajno odobravanje.

Popoldanska razprava

Na popoldanski razpravi, ki se je začela ob 17. je podal najprej poročilo inspektor občege oddelka g. Senekovič. Iz njegovega poročila posnemamo:

Osebnih izdatki znašajo v novem banovinskem proračunu 36 milijonov dinarjev, bre izdatkov za vzdrževanje ljudskih šol. Osebnih izdatki za 1940-41 so znašali 41 milijonov din ali 20,5% vsega proračuna. Proračunani na 9 mesecev 1940 bi znašali 30.766 milij. din, sedanjih osebnih izdatki pa so proračunani na 36,0 milij. din ali na 19,55% vsega proračuna.

Banska uprava bi rada svojim uslužbencem iz-boljšala gnetni položaj, toda etaljene so ji gotove meje. S svoje strani je pa storila vse, da bi pom-a-gala svojim uslužbencom. Tako je zlasti njižim, če so se jim zgodile neereče, dajala svojo podporo. Za božič pa je g. ban priznal vsem oženjenim usluž-bencom do višete V. skupine, ki imajo otroke, en-kratne izredne prispevke, katerih višina je bila od-visna od števila neprekrbljenih otrok.

Po proračunu se je število vseh uslužbenkih mest zvišalo od 1558 na 1583, in sicer uradnikov od 604 na 633, zvančnikov od 40 na 66, služteljev se je zmanjšalo od 42 na 34, kakor tudi število dnevni-čarjev od 202 na 180, število cestarjev pa je ostalo nespremenjeno 670. Število vseh banovinskih usluž-bencev se je v isti dobi povečalo od 2157 na 2268.

Nekaj podpisancev iz bednostnega sklada je ba-novina sprejela me svoje uslužbenke (25), podpi-sancev pa je še nadalje 85, od tega 29 moških in 56 žensk, od teh je nadalje absolventov visoke šole

20, popolne srednje šole 43 in nižje srednje šole 22.

Nato je sledilo poročilo upravnega oddelka, katerega je podal načelnik g. dr. Bogataj. Po nje-govem poročilu so znašale za 1940-41 proračunske potrebščine podeželskih občin 98,8 milij. din, štirih mestnih občin za 218,4 milij. din. Podeželske občine imajo na razpolago prav skromna sredstva. Kajti nimajo na razpolago gospodarskih podjetij. Davčna osnova znaša v podeželskih občinah 57,2, v mestnih 33,4 milij. din, doklada je v podeželskih občinah 81%, v mestnih manj. Podeželske občine črpajo svoje vire predvsem iz indirektnih davkov, v prvi vrsti iz trošarin.

Banovina je pomagala posameznim preobrem-enjenim občinam, vendar je ostala še nerešena sanacija dveh podeželskih občin (Senovega in Kozji). Revizij občinskega poslovanja je bilo 64, kar je zvišanje v primeri s prejšnjim letom. Re-vizije pa niso imele namen samo ugotoviti nered-nosti, temveč tudi pouditi organe občin. Predloga kr. banske uprave za ustanovite občinskih posre-dovalnih uradov notranje ministrstvo ni odobrilo.

Državljanstvo si je lani pridobilo 448 oseh (1939 149), izgubilo pa je državljanstvo 779 oseh (1047).

V področje upravnega oddelka spadajo tudi vodo-pravni posli. Obširno je v poročilu analizirano stanje javne varnosti v naši banovini.

Prvi se je oglašil k besedi g. dr. Beno Sabothy. Poudaril je resnost časov, v katerih živimo. Le str-njeni bomo lahko prenesli vse težave, ki nam jih

čas prinaša. Ne pretiravam, če rečem, da gleda z največjo negotovostjo v bodočnost uradniški stan, ki mu moramo v sedanjih časih posvetiti posebno pozornost. Uradniki so danes sproletarizirani. Tudi uradniki sicer morajo prenašati sedanje žrtve, toda te žrtve ne smejo ležati samo na enem stanu, tem-več morajo biti porazdeljene na vse stanove. Zato moramo pomagati uradništvu, ki je steber države.

Marko Novak se je v uvodno spomnil našega preminulega voditelja g. dr. Antona Korošca in je pozval vse navzoče, naj ga počaste s klicem slava, čemur so se vsi takoj s spoštovanjem odzvali. Sprašuje se, ali so plače nižjih državnih in tudi nekaterih zasebnih uradnikov sploh še plače. Zato predlaga banskemu svetu, naj sprejme posebno resolucijo za zvišanje uradniških plač. V proračunu se mu zde preizkuse postavke za božje hrame, ki jih ljudstvo brez javne pomoči težko vzdržuje. Toda denar za božje hrame je dobro naložen, ker edino prerjenje bo prišlo iz verskega prenovitvenega življenja, ki prihaja iz božjih hramov.

Gosp. Novak se je spomnil tudi gasilec, ki naj bi za svoje delo dobili več javne podpore. Sedaj so navezani na samopomoč z veseljenci, ki pa na-rodle je škodujejo. V njegovem okraju (Slovenjgra-dec) je mnogo komunistov. Zeli, da bi oblast stopila na prste raznim komunističnim »generalom«, ki so še vedno na varnem in zapeljujejo kmečko ter de-lavsko ljudstvo. »Proč roke od našega ljudstva«, je zaklical, »poznamo vas, direktorji, doktorji in drugi gospodje! Pomoč proti komunistični nevarnosti so

Admiral Darlan, namestnik maršala Petaina. S posebnim ustavnim aktom je imenoval maršal Petain za svojega naslednika letalskega admirala François Darlana. Darlan je dober katoličan. Današnja velika francoska mornarica je plod nje-govih prizadevanj.

prosvetna in kulturna društva, ki naj jih oblasti čimbolj podpro.

Gosp. Ivan Tovšak je govoril o financiranju podeželskih občin. Male občine samo životarijo, ker nimajo drugih virov za davčno podlago, kakor zem-ljarino. Te občine naj banovina podpre. Druge naj al skušajo dobiti same nekaj virov s trošarinami na alkohol itd., tisti, ki mnogo vozijo, naj plačajo za ceste in podobno. Tudi on se zavzema za višje dotacije božjim hranom na deželi.

Za zmanjšanje obtoka bankovcev

Nova uprava Narodne banke je začela prouče-vati ukrepe, ki so potrebni, da se ne bi še nadalje povečal obtok bankovcev, odnosno, da bi se do-seglo zmanjšanje obtoka bankovcev. V zvezi s tem se proučuje tudi vprašanje zagotovitve novih virov dohodkov državi za križje njenih izrednih potreb.

V zvezi s tem je imel v soboto guverner Na-rodne banke g. dr. Radosavljevič konferenco z zastopniki bank v Belgradu. Konferenci je pris-toval tudi viceguverner Narodne banke g. dr. Ivo Belin. Na konferenci je g. dr. Radosavljevič obrazložil svoj osnovni načrt o ukrepih, katere smatra za potrebne zlasti glede zagotovitve novih virov dohodkov. Tudi bankirji so povedali svoje mnenje, zlasti so izjavili svojo pripravljenost so-delovati pri vseh takih ukrepih.

G. dr. Radosavljevič odputuje v spremstvu vi-ceguvernerja dr. Belina v Zagreb, kjer bo imel v ponedeljek sejo z zastopniki bank, nato pa pride-ta tudi v Ljubljano, kjer bosta imela v torek kon-ferenco z zastopniki slovenskih denarnih zavodov. Na ta način bo uprava Narodne banke dobila sli-ko o predlogih bančnih strokovnjakov o zamišlje-nih ukrepih. V zvezi s tem se pojavlja vedno več glasov, da bo prišlo do notranjega posojila, ki pa ne bo imelo prisilnega značaja.

Trgovina s Sovjetsko Rusijo

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je doseglo sporazum s Sovjetsko Rusijo, po katerem nam bo omogočen prevoz kavčuka iz Usa in Japonske po sovjetskih železnicah. Ta tranzit bo Sovjetski Ru-siji plačan z delom prevožene količine, torej s kavčukom.

Nadalje je dosežen tudi sporazum za izvoz večje količine svinjske masti, katero bomo dobavili Sovjetski Rusiji. Odstranjena je namreč glavna ovi-ra, katero je predstavljala izredno visoka cena ma-sti v primeri z ameriško ceno. Kupcija bo šla po kompenzacijski poti za bombaž, katerega dobave k nam se bodo v kratkem pričele.

Pogajanja z Italijo. Nedavno smo na osnovi belgrajskih sporočil obvestili, da bo sestanek ju-goslovansko-italijanskega mešanega odbora dne 24. februarja v Rimu. Sedaj pa poročajo iz Belgrada, da bo sestanek šele dne 1. marca. Pričakovati je, da bo ravnateljstvo za zunanjo trgovino priredilo še pred začetkom pogajanj z Italijo posebno kon-ferenco z gospodarskimi organizacijami, ki bodo lahko povedale svoje mnenje in svoje predloge.

Zajednica za kožo na Hrvaškem. Za 3. marec je sklicana ustanovna glavna skupščina Zajednice za kože in usnje na Hrvaškem. Zajednico tvorijo 11 tvornic usnja, 12 trgovcev s kožami, 8 mesar-skih zadrug za promet surove kože in nabavljalne zadruge za promet usnja, zastopniki javnih, pri-vatnih in industrijskih klavnic in za mesarske obrt-nike in obrtne predelovalce kože 4 zastopniki.

Delniška družba za ribogojstvo, Zagreb. Glav-nica 7,2, bilancna vsota za 1940 26,74 (za 1939 24,3), čisti dobiček s prenosom vred za 1940 3,7 (za 1939 1,87) milij. din.

Novi prisilni upravitelj Centralnoevropskih rudnikov v Mežici. Dosedanji prisilni upravitelj Centralnoevropskih rudnikov, d. d. v Mežici, inž. Nikola Gjurič, bivši glavni ravnatelj državnih že-leznic, je podal ostavko na svoj položaj, kar je ministrstvo za gozdove in rudnike vzelo na znanje.

Borze

Dne 17. februarja 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 5.390.466 din, na belgrajski pa 6.980.000 din, od tega 103.068 in 298.000 mark in 56.940 švicar. frankov. V efektilih je znašal promet na bel-grajski borzi 670.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London, en funt 174.57—177.77
New York, 100 dolarjev 442.50—445.00
Ženeva, 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin, 100 mark 1772.00—1792.00
Solun, 100 drahem 38 denar

Ljubljana — svobodno tržišče:

London, 1 funt 215.90—219.10
New York, 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Ženeva, 100 frankov 1271.10—1281.10

Zasebni kliring, Zagreb: Solun 100 drahem 38 denar. — Belgrad: Solun 100 drahem 37.65 do 38.55.

Curih, Belgrad 10, Pariz, 7.90, London 16.12, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21.75, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.60, Osla 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Lizbo-

na 17.255, Budimpešta 85, Aiene 300, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.125, Helsingfors 8.75, Buenos-Aires 101.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 478—480
v Zagrebu 479—482
v Belgradu 479—479.50

Ljubljana, Drž. papirji: 7% inv. po-sojilo 101—102, agrarji 55—57, voj. škoda promp. 578—480, begl. obvez. 85,50—86,50, dalm. agrarji 80—81, 8% Bler. posojilo 105—107, 7% Blerovo posojilo 101—102, 7% posojilo Drž. hip. banke 102—104, 7% stab. posojilo 96—98. — Delni-ce: Narodna banka 7000—7050, Trboveljska 390 do 400, Kranjska industrijska družba 142 den.

Zagreb, Državni papirji: 7% invest. posojilo 101.10 (101), agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 497—482, begl. obveznice 86 blago, dalm. agrarji 81 blago, 6% šumske obveznice 80.50 blago, 4% severni agrarji 56 blago, 8% Blerovo posojilo 106 denar, 7% Blerovo posojilo 100 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97 denar. — Delnice: Narodna ban-ka 7000 denar, Priv. agrarna banka 204 denar, Trboveljska 396—400 (400), Sladk. tov. Bečkerek 700 denar.

Belgrad, Državni papirji: 7% investicijsko po-sojilo 10—101.50 (101), vojna škoda promptna 479—479.50 (479.50, 479), begl. obveznice 85.25—86, dalm. agrarji 80.50—8075 (80.50), 6% šumske obveznice 80 denar, 4% severni agrarji (55.50), 8% Blerovo posojilo 107 denar, 7% Blerovo po-sojilo 101.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97.50 denar. — Del-nice: Priv. agrarna banka 213 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Oves bač. srem. slav. 410—415. Ječmen bač. srem. 570—580. Fižol bač. srem. beli brez vreče 2% kasa duplikat 640—650. — Tendence neizpremenjena.

Cene živine in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Lendava, dne 6. februarja t. l. Biki I. vrste 8 din, II. vrste 7-7.50 din, telice I. vrste 8-8.50 din, telice II. vrste 7.50 din, krave I. vrste 5-6 din, krave II. vrste 4 din, teleta I. vrste 9-12 din prašiči pršutarji 1-12 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste prednji del 14 din, zadnji del 16 din, goveje meso II. vrste prednji del 12 din, zadnji del 14 din, svinjina 17-19 din, slanina 23-24 din, svinjska mast 26 din, goveje surove kože 24 din, telčeje surove kože 24 din za 1 kg. Pšenica 3.27 din, rž 4.50 din, oves 3.50 din, ko-ruza 2.60 din, fižol do 7 din, krompir 1.50 din, seno do 1.40, slama 0.70 din, pšenična moka 5.50 do 9 din, ržena moka 7 din, koruzna moka 3.50 din, ajdova moka 7-8 din za 1 kg. Drva 90 do 158 din za kub. meter, jajca 1 din za kos, mleko 2-2.50 din za liter, surovo maslo 32-40 din za 1 kg. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 8 din za liter, fnejšje izbrano vino pri vinograd-nikih 10-16 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju, dne 10. februarja t. l. Dogon: 33 volov, 28 krav, 10 telet, 1 junc, 40 kozličev in 49 svinj. Prodanih je bilo: 26 volov, 18 krav, 10 telet, 1 junc, 37 kozličev in 32 svinj. Cene naslednje: Voli I. vrste 10 din, voli II. vrste 9 din, voli III. vrste 7.50 din, telice I. vrste 10 din, telice II. vrste 9 din, telice III. vrste 7.50 din, krave I. vrste 8.50 din, krave II. vrste 7.25 din, krave III. vrste 6.50 din, teleta I. vrste 13 din, teleta II. vrste 12 din, prašiči špeharji 17-18 din, prašiči pršutarji 16 din za 1 kg žive teže. Mladi prašiči za rejo 5 do 6 mesecev stari 500 din do 600 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del 16 din, zadnji del 18 din, goveje meso II. vrste prednji del 15 din, zadnji del 17 din, svinjina 24 din, slanina 26-27 din, svinjska mast 28.50—30 din, čisti med 36-40, jezerska volna 106-108 din, goveje surove kože 26 din, telčeje surove kože 30 din, svinjske surove kože 20-22 din za 1 kg. — Oves 3.75-4 din, koruza 3.75 din, fižol 8-10 din, krompir 1.75 do 2 din, lucerna za krmo 1.50 din, seno 1.50 din, slama 1 din, jabolka II. vrste 8-10 din, III. vrste 7-8 din, pšenična moka 5.50-9 din, koruzna moka 6 din, koruzni zdrob 6.50 din za 1 kg. — Drva 100-185 din za 1 kub. meter, jajca 1.75 do 2 din za kos, mleko 2.50-3 din za liter, surovo maslo 48-52 din za 1 kg.

Živilski sejm

Živilski sejm v Crnomlju, dne 6. febr. t. l. Dogon: 136 volov, 26 juncev, 14 telet, 45 krav in 90 prašičev. Prodanih je bilo: 32 volov, 1 krava, 1 tele in 12 prašičev. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 11 din, II. vrste 8.50 din, krave I. vrste 9 din, II. vrste 6 din, teleta 8.50 din do 10 din za 1 kg žive teže. Mladi prašiči za rejo, 10 tednov stari, 300 din za glavo.

Enotne cene pralnega mila

Po § 2. uredbе o kontroli cen morajo pro-izvajalci in predelovalci vsak posebej prositi za zvišanje cen. Ker sta ta dovoljenja izdajala urad za kontrolo cen v Belgradu in urad za kontrolo cen pri banki oblasti v Zagrebu, se je dogajalo, da so bile za iste predmete maksimirane različne cene, kar je imelo neugodne posledice. Da se to prepreči, bo ministrstvo za oskrbo in prehrano v soglasju z banovino Hrvatske odlej edino urejalo to vprašanje in v bodoče veljalo v vsej državi kot enotnem gospodarskem območju iste cene za iste predmete.

Ker je banovina Hrvatska 18. januarja dolo-žila cene milu, je urad za kontrolo cen te cene sprejel in istočasno določil tudi brutozaslugek v prodaji na drobno in na veliko. V kratkem se pričakuje, da bodo maksimirane cene tudi za luksuzno milo.

Urad za kontrolo cen je izdal v soboto na-slednje obvestilo:

»Na podlagi čl. 3., odst. 4. uredbе o kontroli cen predpisuje urad za kontrolo cen za vse svoje območje maksimalne cene za pralno milo:

1. Za proizvajalce: za 1 kg pralnega mila s

50% maščobnih kislin na 19.50 din, za 1 kg pral-nega mila s 40% maščobnih kislin na 18 din. Te cene se razumejo franco nakladalna postaja kupea, vključno ambalaža brez skupnega davka.

2. Za trgovce na veliko: Trgovci na veliko smejo dodati nabavni cení franko svoja nakladal-na postaja: stroške prevoza od nakladalne postaje, vse javne davščine in na vso kupno vsoto 6% kot svoj zaslužek.

Trgovci na veliko morajo zahtevati odobritev prodajne cene v smislu čl. 2. uredbе o kontroli cen od pristojne oblasti ter priložiti dokaz o pre-voznih stroških do postaje obrata in o lokalnih davščinah. Kot dokaz se smatra uradno potrđilo obine ali upravne oblasti I. stopnje, da ti stroški ustrezajo lokalnim razmeram.

3. Za trgovce na drobno: Trgovci na drobno zaračunavajo svojo prodajno ceno na ta način, da nabavni cení po fakturi tovarne ali trgovca na debelo dodajo svoje prevozne stroške od postaje do obrata, ev. krajevne davščine in na vse to 15% brutozasluga.

Ta odločba stopi v veljavo z objavo v »Služ-benih novinah«.

Droline novice

Koledar

Torek, 18. februarja: Simeon, škof in mučenec; Flavijan, škof; Prepedigna, mučenica. — *Lutina sprememba*: zadnji krajec ob 19.07. Herschel napoveduje dež in sneg.

Sreda, 19. februarja: Konrad, spoznavalec; Julijan, mučenec; Mansuet, škof; Marcel, mučenec.

Letopis

18. februarja 1546. leta je umrl Martin Luther. Rodil se je v Eislebnu, študiral filozofijo in teologijo na univerzi v Erfurtu, leta 1505. pa je stopil v avguštinski samostan. V letih 1514-1515 je nastal v njem duševni preobrat. Kot profesor na wittenberski univerzi je v svojih 95 težah napadel resnične in namišljene razvade pri oznanjevanju odpustkov. Priznanja odličnih moških humanistov so ga silila v vedno ostriji boj z Rimom. Strastno je do smrti sovražil katoliško cerkev in njene naprave. S prestavo sv. pisma v nemški jezik je Luther ustanovil nove nemške književnosti. Z Lutherovim nastopom začenjamo v zgodovini dobo reformacije, ki je prej enotno zahodno in severno Evropo v verskem oziru razbila, pa tudi v gospodarsko-političnem oziru prinesla evropskim narodom mnogo gorja. Pri Slovencih je imela sicer reformacija v začetku velike uspehe, toda kat. restavracija je kmalu znova utrdila staro vero med nami, pač pa nam je protestantizem s prevodom sv. pisma v slovenščino ustvaril književni jezik.

18. februarja 1564. leta je umrl v Rimu Michelangelo Buonarroti, velikan upodablajočih umetnosti, kipar, slikar in arhitekt, med renesančnimi mojstri največji in najplodovitejši, ki ga je nezlomljiva ustvarjalna sila gnala, da je dal človeštvu najslajnejša dela umetnosti. V plastiki so najbolj znane: Pietà (v cerkvi Sv. Petra v Rimu), David (Florenca), Mozes (San Pietro dei vinculi v Rimu); slike v sikstinski kapeli v Vatikanu; arhitektura raznih palač v Rimu in Florenci ter cerkev sv. Petra v Rimu. Bil je tudi velik renesančni pesnik.

18. februarja 1587. leta je bila usmrčena v Fotheringhayu v Angliji Marija Stuart, škotska kraljica. Škotska in Anglija se združita v Veliko Britanijo.

18. februarja 1745. leta se je v Comu rodil grof Alessandro Volta, italijanski fizik; bavil se je posebno z galvanizmom. Konstruiral je elektrofor, Voltovo baterijo ter odkril precej novih stvari v elektriki. Umril je 5. marca l. 1827.

Osebnosti

— Zakonsko zvezo sta sklenila uslužbenec Benkove tovarne v Soboti g. Kolman Györek in gđ. Marija Rajner iz Rakičana. Poročil ju je nevstin brat g. Janez Rajner, kaplan pri sv. Rupertu v Slov. goricah.

— Višji strokovni izpit za asistenta sta opravil državni bolnišničar za ženske bolezni v Ljubljani gg. dr. Pavšič Ivan in dr. Roš Mile, oba iz Ljubljane. Obema mladima specialistoma za ginekologijo iskreno čestitamo!

— Poročila sta se g. Bregar Drago, pešad. narednik, in gđ. Majce Martina, privat. uradnica. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

Novi grobovi

† Sestra Amalberga Marija Cajhen umrla

V Marijinem domu v Ljubljani je včeraj popoldne umrla po vsej Sloveniji znana usmiljenka s. Amalberga Marija Cajhen. Rojena je bila v Domžalah. Vse svoje 38-letno samostansko življenje je posvetila le službi ubožcev. Kot usmiljenka in duhovna hčerka sv. Vincencija Pav. je postala prava mati ubožcev. Skoraj vse kraje Slovenije je prehodila, ko je nabirala prispevke za hiralce V zadnjih desetih letih je bila najboljš pomočnica Vincencijevi konferenci Srca Jezusovega v Ljubljani. Ko je ta konferenca ustanovila v prostorih Marijinega doma ubožno kuhinjo in dijaško menzo, je bila s. Amalberga tista, ki je vse vodila, nosila skupaj živila in zbirala prispevke. Vsak dan jo je bilo videti na ljubljanskem živilskem trgu, kjer je hodila med prodajalkami in med mesarskimi stojnicami in prosila in zbirala živila za svoje lačne varovance v ubožni kuhinji; kako je nosila težke vreče nabranih darov za dijaško menzo. Koliko revnih dijakov in akademikov se ima ravno njej zahvaliti, da so mogli dokončati svoje študije. Mnogoštevilne bolnike je po vsej Ljubljani obiskovala na domu, jim prinašala zdravila in podporo, saj je bilo njeno največje veselje, če je mogla obiskovati siromake in bolnike. Za prav mnoge siromašne otroke je naprosila vsako leto obleko za prvo sv. obhajilo. Mnogim birmancem je naprosila birmanske botre, obleko in vse potrebno. In koliko mladarov je nabrala za zidavo Mladinskega zavetišča v Zelenci jami. »Blagor mu, ki se usmili reveža in siromaka«, pravi sv. Pismo. Zares blagor sestri Amalbergi! Njena mnogoštevilna in dobra dela so šla pred njo v večnost, kjer bo dobila za nje plačilo pri Bogu. Na mrtvaškem odru v mrtvašnici Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9. Pogreb bo v sredo ob 2. uri z Zal. Vsi, ki so jo poznali in bili deležni njene dobrote, bodo za njo molili.

† Akademik Franc Šmigoc

Dne 13. t. m. je v Ljubljani ob pol dveh ponoči umrl v cvetu let katoliški akademik Franc Šmigoc, doma iz naših lepih Slovenskih gor. Bil je zaveden katoliški fant, marljiv študent in blag tovariš. Pri svojem študiranju se je moral boriti z revščino. Vpisani je bil na filozofsko fakulteto. V naših družtvih, bil je član društva »Stražec«, se je vneto udeleževal ter bil znan po svoji nesebičnosti in požrtvovalnosti. Ni se menil toliko za svojo lastno bol. Morda mu je to postalo usodno, kajti omaloževal je vnetje slepiča in se prepozno podvrnil zdravniški negi. Lepo je preživel svoje zadnje trenutke v molitvi in v Bogu. Počivaj v miru, blaga duša! Domačim naše iskreno sozljaj!

— Angleški konzulat v Ljubljani sporoča, da je odprl svojo pisarno na Tyrševi cesti št. 15, I. nadstropje, hiša kavarnе »Evropa«, in da so uradne ure od 9.—13. ure. Telefonska št. 30-82.

— Ljubo doma, kdor ga ima. Iz Francije se še vedno vračajo domov v Prekmurje izseljenci in sezonski delavci. Nekateri so doživeli vse grozote vojne vihre in so hvaležni, da so se spet mogli vrniti v domači kraj. Ko so lani odhajali na sezonsko delo, so mnogi celo zamerili našim oblastem, ki so jim priporočale, naj ostanejo doma če imajo le količnik možnosti za preživljanje. Komunisti so celo hujkali delavce, češ, ne privoščijo vam zaslužka. Danes vidijo, da so bili vsi nasveti le dobrohotna skrb za njihovo usodo. — Kdor ni doma zadovoljen, naj se obrne do teh sezoncev, ki mu bodo lahko marsikaj povedali.

— Velika ovira prometu skozi Tuhinjsko dolino je znani Kozjak pred Motnikom. Cesta pelje tod na eni strani v zavoju na strmi vrh, na drugi strani pa se spet strmo spušča proti Motniku. Če pade le količnik snega, je pot čez Kozjak zaprta, ker je cesta ponavadi zatrpana s snegom. Dokler sneži, jo je težko očistiti in napraviti prehodno. Tudi v zadnjem snežnem metanju je bil Kozjak popolnoma zasnežen. »Peregrinov avtobus«, ki vzdržuje osebni in poštni promet skozi Tuhinjsko dolino, je moral za nekaj dni prekiniti vožnjo čez Kozjak in je vozil samo do Tuhinja. — Treba bo pač urediti načrt, da se cesta preloži in izpelje po ravnini čez vas Češnjice. Potem za promet po Tuhinjski dolini ne bo nobene ovire.

Žrebanje

knjižnih nagrad Družbe sv. Mohorja

Pri žrebanju knjižnih nagrad dne 15. februarja 1941 so bile izžrebane naslednje številke:

229 (1. nagrada, knjig za 2500 din);
1491 (2. nagrada, knjig za 2000 din);
1833 (3. nagrada, knjig za 1500 din);
1621 (4. nagrada, knjig za 1000 din);
101, 124 (5. in 6. nagrada, vsaka knjig za 500 din);
1561, 577, 1175, 167 (7. do 10. nagrada, vsaka knjig za 250 din);
211, 505, 191, 1371, 650 (11. do 15. nagrada, vsaka knjig za 200 din);
1291, 417, 119, 700, 624, 1115, 67, 676, 1558, 865 (16. do 25. nagrada, vsaka knjig za 100 din);
217, 221, 1419, 726, 815, 1489, 516, 1738, 1223, 1408, 164, 758, 998, 7, 793, 1524, 1592, 153, 1016, 873, 540, 836, 462, 421, 1309 (26. do 50. nagrada, vsaka knjig za 50 din).

Lastniki izžrebranih števil naj nam pošljejo kupone z navedbo svojega točnega naslova in s sporočilom, katere knjige naše založbe žele kot nagrado.

Družba sv. Mohorja v Celju.

— Hudo prizadet je bil ribji zarod v Muri tudi v letošnji zimi. Ribiči so ugotovili, da je že lanska zima uničila precej ribjega zaroda v Muri, ki je bila do pomladi zamrznjena v vsej dolžini. Mnogo rib je zamrznilo v plitvih rokavih Mure, zato je bil Petrov blagor v preteklem poletju kaj pičel. V letošnji zimi je Mura spet zamrznila, vendar pa se led v strugi ni obdržal tako dolgo. Ob prvem dihu južnega vetra je začela ledena skorja pokati. Pod pritiskom naraščajoče vode se je zamajala ledena ploskev na Muri in voda si je v krepkih sunkih priborila prosto pot po sredini struge. Ribe so dobile več prostosti in so se pričele zaganjati skozi razpoke. Mnogo jih je obležalo na ledenih ploščah in jih je pritisk zdrobil. Ljudje so ob bregu prežali na ribji plen in ga mnogo ulovili. Nekatere ščuke so bile težke nad 5 kg. Seveda je ta nenavadna ribja sezona trajala le nekaj dni, dokler voda ledu ni odplavila naprej. Na vsak način pa je tudi letošnja zima precej zmanjšala ribji zarod v Muri.

— Tri maskirane ženske so v soboškem predmestju v ponočnem času obiskale nekega posestnika in mu izkopal krompir, ki ga je imel v zemlji. Gospodar pa je imel zvestega psa, ki se ni dal podkupiti z mesom. Lajal je toliko časa, dokler ni priklical gospodarja, ki je ženske preganjal. Eno je dohitel na begu in ji strgal krinko z obraza, vendar pa je ni mogel spoznati, ker je bila namazana z ogljem. Ženske so mu odlele okrog 100 kg krompirja. V istem času so neznani lopovi izpraznili kurnik neki soboški ženi. V Krogu pa so neznanci vdrl v štrambo Kramarjeve družine in odnesli meso, moko in kruh, ki so ga na begu izgubili. Izgleda, da je na delu organizirana tatinska družba, ki mora imeti svoj sedež v okolici Sobote.

— Pregled ruske zgodovine. Spisal prof. Bogdan Binter, je pravkar izšel pri Akademski založbi v Ljubljani.

— Lili Novy, Temna vrata. Pesmi. Z izvirnimi lesorezi Božidarja Jakca. 300 numeriranih izvodov. Pri Akademski založbi v Ljubljani. Pravkar izšlo!

— Lepo in dobro milo si lahko skuhate sami! Vse potrebno: lužni kamen, terpeninov cvet, prašek za penjenje, pepelček in izvrstno navodilo Vam nudi kr. dv. dobavitelj drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5. Odprema tudi po pošti.

Otvoritev postajališča Kočne

V nedeljo, 16. t. m. se je vršila svečana otvoritev postajališča na Kočni. Kljub izredno slabemu vremenu, saj je deževalo in snežilo obenem, se je zbralo veliko število delavstva z Jesenic, Javornika in Gorji ter prebivalstva iz naselja Pod Kočno. Gorjanski delavci so lepo okrasili lokomotivo ter na pol dograjen postajališčni poslopje.

Ko je privozil vlak na novo postajališče, je zaigrala godba KPD z Jesenice. Med gostimi gosti na tribuni smo opazili: g. Podbregarja, načelnika prometnega oddelka Direkcije drž. železnice, g. Kuharja kot zastopnika Kranjske industrijske družbe, č. g. Demšarja, ki je zastopal župana in občinsko upravo občine Gorje, g. Soberla in Oniča, ki sta zastopala občinsko upravo občine Koroška Bela, g. Bertoneja, ki je zastopal občino Jesenice, g. Arneša Petra, banskega svetnika, g. Jana Maksa, ki je zastopal centralo Zveze združenih delavcev, g. Rajnerja, ki je zastopal okrajni odbor ZZZD na

Jesenicah, g. dr. Šmajda Albina, bivšega narodnega poslanca, in g. Polda, predsednika ZZZD v Gorjah.

Kratko zborovanje je vodil podpredsednik Delavske zbornice g. Matevž Markič, ki je uvodoma pozdravil zgoraj našete odličnike, nakar je prosil g. Podbregarja, da v imenu Direkcije proglasi postajališče za odprto. G. Pobergar je v svojem pozdravnem govoru naglasil, da je Direkcija upoštevala pri dovoljenju za zgraditev tega postajališča predvsem socialne vidike resnične potrebe, ker zaenkrat rentabilnost postajališča ne pride v poštev. Za njim je pozdravil zborovalce g. dr. Albin Šmajd.

G. Kuhar je v imenu KID podkrepil gospodarski in turistični pomen novega postajališča. G. Jan je v daljšem govoru pojasnil navzočim zgodovino akcije za zgraditev tega postajališča in je v imenu delavstva in ZZZD izrekel prisrčno zahvalo ravnateljstvu KID in občini Gorje, ki sta z denarnimi prispevki pomagali zgraditi to važno postajališče. Glede na dejstvo, da je posredoval zaradi zgraditve postajališča tudi naš narodni voditelj g. minister Kulovec, je zastopnik centrale ZZZD predlagal, da se mu pošlje zahvalna in vdanostna brzojavka, kar so zborovalci z aplavzom sprejeli. V imenu podružnice ZZZD v Gorjah je pozdravil zborovalce g. Polda. Po njegovem pozdravu je godba KPD zaključila prisrčno slavnost.

Po državi

* Sneg zasul 20 letno dekle. V Čakovcu se je zaradi južnega vremena vsul s cerkvenega zvornika sneg, ki je zasul neko 20 letno dekle, ki je bila slučajno isti hip pod zvornikom. Ker je ena roka ponesrečene molela iz snega, so jo hitro rešili in prepeljali v bolnišnico, kjer upajo, da ta nesreča za dekle ne bo imela hujših posledic.

* Velike količine lesa na našem morju. Te dni je divjala okrog Dubrovnika nevihta, ki je vrgla na obalo veliko količino novega gradbenega lesa vseh vrst. Okrog otoka Lokruma je bilo morje kar pokrito z deskami in tramovjem. Naši mornarji in ribiči so šli na lov na te dragocene predmete ter jih vlačili v pristanišče. Čez nekoliko ur je stal v pristanišču visok kup lesa, ki je imel po večini vtisnjen žig »Damicoc«. »Damicoc« je italijanska trdnja, ki kupuje naš les in ga odvažja. V kolikor je do sedaj znano, ne gre pri tem za kakšen brodolom, marveč samo za nesrečo jadrnice, ki so v strahu pred razburkanim morjem pometali svoj tovor v vodo. Še isti dan so se našli kupci naplavljenega lesa ter ga vsega kupili.

* Nedeljski lovci na volkove. V Hercegovini v bližini Trebinja so uprizorili velik lov na volkove, ki so v teh krajih za živino in tudi za ljudi velika nevarnost. Zgodaj zjutraj je krenilo iz Dubrovnika proti Hercegovini trinajst lovecev. Lov pa se ni končal povsem ugodno, kajti lovci niso ujeli nobenega volka, se celo videli niso nobenega. Videli pa so jih ljudje, ki so se tisti dan peljali z vlakom. Tu se gotovo ni uresničil pregovor, da če o volku govoriš, volk pride.

* Rekord muzeja. Proti koncu prejšnjega leta je v Novi Varoši umrl muslimanski muzej Hasan Softić, ki je bil eden najstarejših muzejev na jugu naše države. V času 35 letnega službovanja se je povzpel 99.540 krat na minaret svoje džamije, razen tega je zmoli na minaretu še 7950 posmrtnih molitev, tako da se je povzpel skupno 107.400 krat na džamijo.

* Rinski vodovod bodo spravili v muzej. V Dubrovniku imajo ljudje precej razumevanja za stare najdbe. V zadnjem času se vodi živa akcija, da se prenesejo v muzej ostanki starega rimskega vodovoda v Konavljah pri Dubrovniku. Ta vodovod je bil zgrajen za časa rimskega cesarja Avgusta. Dolg je bil 20 kilometrov. Čelega vodovoda Dubrovčani gotovo ne bi mogli spraviti v svoj muzej.

* Plitvička jezera — narodni park. V Zagrebu se je osnoval odbor, ki skrbi za zaščito prirodnih lepot na Hrvaškem. Prva njegova skrb bo veljala Plitvičkim jezerom. Plitvička jezera naj se po zamisli tega odbora spremene v narodni park, ker predstavljajo eno najlepših turističnih točk v celi Hrvaški.

Boljši vid
lažje delo in večja
spodobnost z pravilno
pomerjenimi očali
od

LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTČNIKA

* Krvav konec konjske dirke. V vasi Zelinje pri Gradačcu v Bosni so muslimani priredili konjsko dirko, pravoslavni pa so imeli prav isti dan svoje vsakoletno nagradno streljanje. Po konjski dirki so muslimani s svojimi ženami in dekleti zaplesali kolo. To so prišli gledat tudi pravoslavni, kar pa muslimanom ni bilo všeč radi tega, ker ne marajo, da bi pravoslavni videli njihove žene. Navali so nanje, nakar je nastala praveca bitka. Prišlo je tudi do streljanja z raznovrstnim orožjem, in na koncu koncev sta obležala dva muslimana težko ranjena, eden pa je podlegel strelom iz dvocev. Radi tega so se morali nekateri pravoslavni zagovarjati pred sodiščem, ki jih je pa oprostilo, ker so streljali v samobrambi.

* Lopovi se izdajajo za mestne uradnike in pregledujejo živežne zaloge po Zagrebu. Zagrebški listi poročajo o več primerih, ko so prišli na stanovanja zasebnikov neznani moški, navadno po dva ali več ter se predstavili kot mestni organi, ki imajo nalogo pregledovati živežne zaloge. Potem pa se je zgodilo, da je te ali one reči zmanjkalo. Zaradi tega opozarjajo zagrebški listi občinstvo, zlasti gospodinj, naj nikar ne odpirajo vrat neznanim osebam. Celotno jim svetujemo, naj ne odpro niti mestnim kontrolnim organom, kadar bodo le-ti prišli, če bodo same doma. Reko naj jim, naj pridejo takrat, ko bodo doma moški člani družine.

* Odkup tobaka v Hercegovini je končan. Odkupljenih je bilo okrog 500 vagonov tobaka, za katerega so prejeli sadilci okrog 25 milijonov dinarjev.

* Ker ni hotel prodati slanice brez mesa, je bil zagrebški mesar Josip Herceg pred zagrebškim okrajnim sodiščem obsojen na 8 dni zapora in 150 din denarne kazni.

* Hrvatski živinozdravniki so imeli v nedeljo v Zagrebu zborovanje, na katerem so soglasno postavili zahtevo, da se osnuje v banovini Hrvatski zavod za proizvodnjo cepiv in zdravil, ki so potrebna za pravilen razvoj živinozdravstva na Hrvaškem.

Ljubljana, 18. februarja

Gledališče

Drama: Torek, 18. febr.: »Zaprta vrata«. Red. Torek. — Sreda 19. febr.: »Šesto nadstropje«. Red. Sreda. — Četrtek, 20. febr.: »Ciganit«. Red. A. — Petek, 21. febr.: »Zaprta vrata«. Red. A. — Sobota, 22. februarja: »Šesto nadstropje«. Izven.

Opera: Torek, 18. febr.: »Zaprta (generalka)«. Sreda, 19. febr.: »Rusalka«. Red. Premierski. — Četrtek, 20. febr.: »Sabska kraljica«. Red. Četrtek. Gostovanje Josipa Gostiča, tenorista zagrebške Opere. — Petek, 21. febr.: »Zaprta (generalka)«. — Sobota, 22. febr.: »Tri stare škatle«. Opereta. Premiera. Izven.

Radio Ljubljana

Torek, 18. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov do 7.45 — 12 Veseli utrinki (plošče) 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert slovenske glasbe (Rad. ork.). 14 Poročila, objave — 14.15 Šolska ura: Smuški poleti z velike skakalnice v Planici; razgovor z učencem vodi g. Janko Sicerl do 15 — 17.30 Klavirski koncert. ga. Marta Ostere-Valjalo: Tome: suita v 3 stavkih — 18.15 Odmeki iz Bolgarije 18.40 Kemija in fizika v zdravništvu (g. prof. M. Adlešič) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura: Govori Ljubljana: Po poti k neločljivemu zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev (g. Ivan Hribar, bivši pokraj. namestnik in minister — 19.40 Plošče — 19.50 Gospodinska posvetovalnica (ga. Helena Kelhar) — 20 Večerni koncert Rad. ork. ork. — 21.30 Za ples (plošče) — 22 Napovedi, poročila, Konec ob 22.20.

Drugi programi

18. februarja: Belgrad: 19.25 Carski Prizren — Zagreb: 21.15 Odločki iz Glozove opere »Otok ljubeznic« — Praga: 16.30 Janačkova simfonična rapsodija »Taras Bulba« — Solija: 20.30 Violončelo — Beromünster: 19.30 Offenbach: »Plemenitnik pred vrat« — Budimpešta: 20.30 Kitare — Ital. postaje: 21 Violončelo — Sottens: 21 Bachova sonata — Švedske postaje: 21.15 Mozartove skladbe.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (14.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Predavanja

V vrtnarskem tečaju za lastnike malih vrtov pri Podružnici SVD Ljubljana I. bo predaval v torek 18. t. m. ob 19 zvečer v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici g. inž. Janežič Franjo »O rastlinskih in živalskih škodljivcih na sadnem drevju in jagodju in o njih-nemozu zatiranja«. Predavanje bodo pojasnjevala skiptične slike. Vstop prost. Po predavanju se bodo sprejemala naročila za sadno drevje in jagodje, kakor za valilnice.

Geografsko društvo v Ljubljani priredi v sredo 19. t. m. ob 20 v okviru Ljudske univerze predavanje svojega člana bibliotekarja dr. Jožeta Rusa pod naslovom: O licu in liku Triglava. To predavanje bo spremljano od več kot 100 diaprojektivov. In koncu s filmom Triglav pozimi. Ker se pričakuje velika udeležba, je najeta v na namen dvorana Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

»Prakulturne bajke v slovenščini« je naslov zanimivemu predavanju, ki ga bo pod okriljem Slavističnega društva imel v torek 18. t. m. ob 20 v dvorani Trgovske akademije na Bleiweisovi cesti naš znani literarni zgodovinar dr. Ivan Grafenauer. Vabljeni. Vstop prost.

Podružnica SVD Šiška. V sredo 19. t. m. ob pol 8 zvečer predava g. Demšar Fr. o obrezovanju sadnega drevja v deški ljudski šoli v Spodnji Šiški.

Planinci. Geografsko društvo v zvezi z Ljudsko univerzo vabi k predavanju dr. Jožeta Rusa: O licu in liku Triglava. Govorjeno besedo bo spremljalo okoli 100 slik, a vrhu tega še 12 minutni film Metoda Badjare: Triglav pozimi. Ker je pričakovati obilne udeležbe, je v ta namen najeta velika dvorana Delavske zbornice, in sicer za sredo 19. t. m. ob 20.

Cerkveni vestnik

V svetitvi sv. Terezije na Kodeljevem se bo od 18. do 26. februarja opravljala devetdnevna za mir. Zatekel danes zvečer ob pol 8. Priporočamo, da bi se od vsake družine vsaj en član udeleževal te pobožnosti.

OSEBNE

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohine, Rimska cesta 31.

Optimist

»Gospod jetniški ravnatelj, pravkar sem končal nočni obhod. Vse je v najlepšem redu.«

LJUBLJANA

Dodatne krušne karte za bolnike

Mestni fizikat prične deliti že ta teden dodatne krušne karte za bolnike, seveda samo onim, ki so v resnici tako bolni in oslabiljeni, da bi jim koruzna moka škodovala ali če koruzne moke ne morejo prebaviti. Kdor hoče dobiti takšno dodatno nakaznico, se mora sam zgledati v mestnem fizikatu ter z legitimacijo ali drugimi listinami dokazati svojo istovetnost. Že pri krušnih kartah se je namreč primerilo, da so nekateri zahtevali karto po večkrat ter bodo zato seveda kaznovani. Bolniki, ki ne morejo sami priti po karto v mestni fizikat, lahko pošljejo svojce, ki pa morajo prinesiti s seboj vsa potrebna dokazila. Če bi pa kdo na ta način po krivici hotel priti do dodatne krušne karte, bo pa kaznovan tisti, ki bo po krivici dobival moko za bolnike, in tudi tisti, ki mu bo priskrbel dodatno karto. Kaznovana ne bosta samo po uredbi, temveč tudi po kazenskem zakonu. Kdor ima torej v resnici pravico na dodatno moko, naj se z legitimacijo, po možnosti z zdravniškim spricvalom ali potrdilom, ter s svojo navadno krušno karto javi mestnemu fizikatu. Ko se mestni fizikat pripravi, da je prijavljen res upravičen dobivati kruh na svojo krušno karto in tudi priboljšek, mu izda štiri dodatne krušne karte različne barve ter pritisne na te karte štampiljko, da je dotičnik res upravičen zaradi bolezni dobivati dodatno moko. Vsaka dodatna karta bo natanko zabeležena ter velja na 1 kg moke za en teden, prav tako pa bodo zabeležena tudi imena vseh odklonjenih »bolnikov«, da ne bi več nadlegovali zdravnikov, dokler se ne pojavi pri njih taka bolezen, da utemeljeno dobe dodatno karto. Vsak bolnik bo torej dobil največ štiri dodatne karte hkrati in z njimi največ štiri tedne dodatno moko. Mestni fizikat bo v Mestnem domu delil dodatne krušne karte za bolnike vsake delavnik samo od 8. do 10. ure dopoldne. Če trgovci ali peki opazijo kako zlorabo dodatne krušne karte, naj dotičnega takoj naznani zaradi vpisa v črno knjigo. Če kak bolnik po štirih tednih še ne ozdravi, mora spet priti na mestni fizikat po nove karte in dokazati svojo upravičenost. Diabetiki ali na sladkorni bolezni bolni po potrebi tudi dobe dodatno karto, vendar bo pa na tej karti označeno, da

dobe namesto bele moke Grahamov kruh ali moko, ker jim pšenična moka škoduje. Seveda bo na to dodatno krušno karto za bolnike mogoče dobiti belo moko samo tedaj, če jo bo mestni preskrbovalni urad za ta namen dobil zadostno količino od Preveda, ki odloča o vseh teh vprašanjih. Kar se moke, potrebne za Grahamov kruh, tiče, opozarjamo, da je nujno potrebno reguliranje cene te moke. Kakor rečeno, so količine moke, ki so dodeljene mestnemu preskrbovalnemu uradu za preskrbo ljubljanskega prebivalstva, skrajno nizke, zato je pa treba, da preskrbovalni urad ali mestni fizikat natanko premisli upravičenost sleherne krušne karte, ker bi drugače primanjkovalo moke za varčno odmerjeni vsakdanji kruh. Mestni uradi sicer žele, da bi reveži, predvsem pa revna slabotna mladina dobivala vsaj od mestne občine ji podarjeni kruh brez kart, revni bolniki pa tudi belo moko brezplačno. Ker pa to ni mogoče, skrbniki zdravstva v našem mestu prosijo premožnejše prebivalstvo, naj se po možnosti odpove krušnim kartam, zlasti pa dodatnim kartam za bolnike, dobili svoj kosček boljšega kruha. Tudi premožnejši je dobro znano, da uboga mati svojemu slabotnemu in bolnemu otroku večkrat ne more postreči z nobenim drugim priboljškom kakor s kosčkom belega kruha. Zato naj tisti, ki imajo količjak moke shranjene, upoštevajo bedo in bolezen najrevnejših, da najrevnejši ne ostanejo brez kruha. Zato naj ljudje, ki imajo zaloge, ne silijo za krušnimi in dodatnimi krušnimi kartami, saj lahko zmanjka moke in bi zakrknjenost z moko založenih ljudi rodila lahko najhujše posledice, saj vemo, da celo krotka žival postane nevarna, kadar je gladna. Kdor pa nima srca niti pameti in razsodnosti, ta naj pa pomisli, da bo nevoščljivost sosedov in ogorčenost lačnih odkrila tudi najbolj skrite zaloge. Predočijo naj si, da nobena shramba ni več varna pred predpis in uredbami, noben lastnik zaloge ni zavarovan pred globo, konfiskacijo zaloge in pred zaporom, a tudi noben skrivalec tuje zaloge ni tako zanesljiv, da se ne bi polastil zapužane zaloge, saj se ga lastnik ne upa prijaviti oblasti, ker bi bil sam kaznovan zaradi skrivanja z globo, konfiskacijo blaga in zaporom.

Trije občni zbori

Občni zbor Podpornega sklada za zdravniške vdove in sirote

V soboto, dne 15. februarja je imel občni zbor Podporni sklad za zdravniške vdove in sirote v posebni sobi restavracije »Zvezd«. Podana so bila najprej odobornika poročila. Tajnik Podpornega sklada, primarij Hebein, je med drugim v svojem poročilu omenil, da je izmed 647 zdravnikov v Sloveniji včlanjenih le 146. Če bi pristopili vsi zdravniki med članstvo, bi se lahko podpre zdravniškim vdovam in sirotam potrojile. V letošnjem letu je bilo izdano 23 vdovam po 2000 din podpore. Blagajniško poročilo je podal dr. Dereani.

Potem so takoj zborovali blagajniški zdravniki. Predsedniško poročilo je podal dr. Dereani, ki je nazorno očrtal vse težave, s katerimi se morajo boriti blagajniški zdravniki. Nato so se pretresala razna vprašanja, tako glede pokojnine zdravnikov, zlasti pa glede dosedanjih odredbe, ki se je uveljavila še za časa socialnega ministra Preke. Krajša debata se je razvila okrog vprašanja Zdravniškega vestnika. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik dr. Fr. Logar, tajnik dr. St. Grapar, blagajnik dr. S. Zajc; člani odbora: dr. Svajger, dr. Svetina in dr. Pance; nadzorni odbor: dr. M. Hribar in dr. A. Logar; razsodišče: dr. O. Bajc in dr. I. Pogačnik. — Ob petih je bil občni zbor končan.

Strojniki in kurjači za svoje pravice

V nedeljo dopoldne je imela občni zbor Zveza strojnikov, strojevodij in kurjačev v Ljubljani. Čeprav je bil občni zbor le za oblastno upravo, ki obsega slovensko območje, je prišel na občni zbor tudi predsednik osrednje zveze iz Zagreba Matija Šiletič in predsednik sušaške podružnice Viktor Heinrich. Predsednik Toni Peter je najprej prisrčno pozdravil gosta, potem pa številne delegate iz Slovenije. Po pozdravnih nagovorih gostov iz banovine Hrvaške je poročal predsednik Toni Peter, o podrobnem delu društva pa je seznanil navzoče tajnik Škerl. Tako je bila lani ustanovljena vsedrjavna zveza iz treh samostojnih društev. Reorganizacija je v veliki meri pripomogla, da je lani naraslo tudi število članov od 561 na skoraj 800. Da bi poživila delovanje organizacije je oblastna uprava poslala delegate na 16 članskih sestankov izven Ljubljane. Brezposelnim in bolnim članom je zveza izplačevala podpore, 18 pa je preskrbel službe. Osrednja uprava je imela skoraj vsak teden seje, tajništvo pa je odposlalo nad 1200 dopisov, poleg tega pa je še več okrožnic. Organiziranih je bilo tudi 7 podružnic in 8 pododborov, med najbolj delavne podružnice spada podružnica na Jesenicah, ki je organizirala prav vse strojnike v svojem območju. Za izobrazbo članov je zveza priredila 3 tečaje, ki so bili v Ljubljani, Kočevju in na Jesenicah.

Na občnem zboru je bilo soglasno sklenjeno, da se izdajanje Strojniškega vestnika takoj prenese iz Zagreba v Ljubljano, ker doslej izhajanje službenega glasila ni bilo redno. Delegat centralnega odbora je na to takoj pristal.

Potem je bila izvoljena nova uprava. Predsednik: Toni, namestnik Selan R., tajnik Škerl P., namestnik Habič I., blagajnik Merhar J., namestnik Kariš Ig.

Sprejeti sta bili dve resoluciji. Prva zahteva, naj ministrstvo za trgovino in industrijo uzakoni predpise iz navedbe banske uprave banov. Hrvatske o zaposlitvi strojnikov in kurjačev za vso državo. Ta naredba namreč priznava strojnikom položaj zasebnih nameščencev in točno določa, kje mora biti izprašani strojniki zaposleni. Druga resolucija je bila naslovljena na ministra za socialno politiko, katerega prosijo strojniki, naj izda uredbo o pokojninskem zavarovanju strojevodij.

Poklicni šoferji so zborovali

Organizacija poklicnih šoferjev »Volane« je imela v nedeljo dopoldne lepo obiskan občni zbor, na katerega je prišlo tudi mnogo mehanikov. Iz poročila predsednika Janca in drugih odbornikov je bilo videti, da organizacija kljub težkim časom uspešno deluje. Pomanjkanje bencina in pnevmatik, kakor tudi razne prometne omejitve, so namreč povzročile hudo brezposelnost med šoferji. Po 20 letni borbi so

je šele sedaj posrečilo poklicnim šoferjem prirediti si določen delovni čas 10 ur na dan. Vse, kar šofer dela nad 10 ur na dan, mora biti plačano še posebej. Delodajalci s tem seveda niso vedno zadovoljni in mora večkrat odločiti sodišče. Pred nedavnim je po sodnem izreku moral neki avtoprevoznik plačati svojemu šoferju skoraj 7000 din za nadure. Občni zbor je tudi orisal in potrdil zahteve, ki naj bi jih postavila organizacija na bližnjem sestanku z delodajalci. Tako naj se predpiše delovni čas na podlagi 8urnega delavnik. Prav tako naj imajo šoferji tedensko en dan prosto. Prosti dan naj vsaj vsak tretji teden pade na nedeljo. Poostre naj se izpiti za poklicne šoferje, za katere naj se sprejemajo le izučeni kovinarji, da se s tem prepreči naraščanje brezposelnosti. Šoferske šole naj poučujejo le samovozake. Za poklicne šoferje pa naj se ustanovi banovinska šoferska šola. Vpeljejo naj se tudi delovne knjižice za kontrolo dela in delovnega časa. Blagajniški zaključek društva je zadovoljiv. Organizacija ima svoj lokal v Čopovi ulici št. 1. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem stari odbor, ki je hkrati najlepše priznanje odbornikom za njihovo požrtvovalno delo.

22. februarja vsi na Grafično prireditve v Del. zbornico

I V počastitev spomina blagopokojne gospe Omladič Antonije iz Polje pri Braslovčah je poklonilo uradništvu banske uprave v Ljubljani namesto venca Društvo slepih v Ljubljani 376 din, za kar ee Društvo slepih najtolepeje zahvaljuje.

I Posebno mladini je namenjena p. Plusova knjiga »Izžarevanje Kristusa« v prevodu dr. V. Fajdiga. Duhovni voditelj katoliških organizacij, naročajo jo za člane pri KA deklet, Ljubljana, Miklošičeva cesta 17.

I Da je slikar F. Klemenčič imel z razstavo, ki jo je priredil ob svoji šestdesetletnici, velik moralen uspeh, o tem nihče ne dvomi! Za vsakega umetnika je moralna plat velike važnosti, prav toliko važnost pa polaga vsakdo — ne samo naš likovni umetnik — tudi na gneten uspeh. Da bo torej umetnik — jubilar doživel še ta uspeh, da bo veestransko zadovoljen, priporočamo vsem onim, ki še niso obiskali njegove razstave, da jo obiščejo še ta teden. Slikar Klemenčič je razstavi rok podaljšal za nekaj dni, da s tem nudi priliko, da si razstavljene umetnine lahko ogledajo nemoteno tudi naši mecen. Obisk v Jakopičevem paviljonu priporočamo tudi našim srednjim in meščanskim šolam. Razstava je odprta dnevno od 9 do 18 ure.

I Kateri vlaki še vozijo, ugiba dames marsikateri potnik. Dosedanji vozniki redov si ni vsakdo popravil, tako da se še vedno dogaja, da prihajajo potniki na kolodvor k vlakom, ki so ukinjeni. Putnik je dal tiskati sedaj veljavne vozni red

z odhodi in dohodi vlakov v Ljubljano. Ti vozni redi bodo izobešeni v vseh tramvajskih vozovih, vsakdo jih pa more dobiti brezplačno pri Putniku. Na to opozarjamo predvsem pisarne, trgovine, urade, kavarne itd.

I Preskrba otrok z moko in pšeničnim zdrobom. Unija ja zaščito otrok v Ljubljani je prejela iz različnih krajev mnogo pritožb, da so otroci in matere pri prehranjevalnih uradih slabo zaščiteni. Matere se pritožujejo, da ne dobe za svoje dojece ne bele moke, ne zdroba, da je količina 2—3 kg moke (pšenične) na mesec za otroka kljub izrednim razmeram prenizka. Dalje so šolska upraviteljstva javila, da bodo morala s šolskimi kuhinjami prenehati, ako se jim ne zagotovi potrebna količina moka. — Po proučitvi vseh teh pritožb je Unija za zaščito otrok opozorila ban. prehranjevalni urad na te pomanjkljivosti in ga obenem zaprosila, da bi v organizaciji prehrane predvideval prvenstveno pravilno preskrbo dojenčkov z belo moko in zdrobom, da bi se količina za otroke vsaj izenačila s količino za odrasle ter da naj se šolske kuhinje smatrajo samo za pripomoček k skrajno slabi in pomanjkljivi domači prehrani ter da naj bi se njihov obstoj ne vezal na krušne karte.

I Če se hočete prijetno zabavati, pridite v nedeljo ob 5 popoldne v franciškansko dvorano, kjer bo franciškanska prosveta uprizorila: »Veseli dan« ali »Matiček se ženit«. Kuplete bo pel g. Podgoršek.

I »Oj ta prešmentana latinščina...« je naslov komediji, ki jo bodo uprizorili Šentjakobčani v soboto 22. t. m. ob 8 zvečer v Franciškanski dvorani.

I Motociklist se je zaletel v voz. V soboto zvečer je legla nad Ljubljano gosta megla, ki je zakrivala smrtno nesrečo na Celovski cesti. Ključavničarski pomočnik, Novak Franc, doma iz Mengša, se je v soboto zvečer peljal z motociklom po Celovski cesti od St. Vida proti Ljubljani. Med tovarno Stora in remizo pa je Novak dohitel voz, naložen s hodi. Zaradi megle ga je zapazil šele zadnji trenotek in se ni mogel več umakniti. Zaletel se je z motociklom od zadaj v voz in pri tem odletel na cesto. Hitro so bili poklicani reševalci, ki so nevarno pobitega Novaka odpeljali v bolnišnico. Ker pa je imel

Kino Kodeljevo - Tel. 41-64

Danes ob 20:

Kraljica pesmi Jeanette MacDonald v razkošnem glasbenem filmu:

Serenada ljubezni

ter briljantna komedija:

Mlada srca

Janet Gaynor — Douglas Fairbanks
Znižane cene.

Novak prebito sence, je že med vožnjo izdihnil. Prepeljali so ga Vič v mrtvašnico, kjer so ga položili na mrtvaški oder. Pokojni France Novak je bil uslužben pri ključavničarju Renčiju na Karlovski cesti, zapušta mlado ženo in majhnega otroka.

I Kakor tank je vozil osebni avto, ki je polnil železniške zapornice na Celovski cesti. V noči od nedelje na ponedeljek je okrog tritret na tri zjutraj pribrel po Celovski cesti mimo pivovarne Union in naprej proti Ljubljani osebni avto, ki ni imel menda niti prižganih žarometov. Prav zaradi tega tudi najbrže ni zapazil, da so spuščene čez cesto železniške zapornice, in se z vojo elo zaletel vanje. Sunk je bil tako močan, da se je močna zapornica odlomila, avto pa je smuknil naprej na tيره in nato skril še drugo zapornico in odbrzel po Bleiweisovi cesti. Kolikor je mogel ugotoviti železniški čuvaj, je pri silovitem udarcu od zapornice šla zaščitna šipa na avtomobilu na drobne kose. Prav tako si je voznik precej zbil blatnike na avtomobilu, na srečo pa je motor ostal nepoškodovan, tako da je avto lahko takoj peljal naprej. Železniški čuvaj na prelazu ni mogel prebrati številke korajžnega vozača, vendar ga bodo našli. Razlago za vožnjo, ki je tako divje potekla, so tudi hitro našli. Od sobote ponoči pa do ponedeljka 6 zjutraj sme namreč voziti prav malo avtomobilov. Avtomobilisti, ki se je zaletel, tudi najbrže ni imel pravice voziti in se je zato ponoči vozil brez luči, da ga ne bi zapazili. Prav zaradi tega tudi ni videl zapornic. Če jo je po nezgodi, ki se je zanj k sreči tako lepo iztekla, hitro odkuril, ni nič čudnega.

MARIBOR

Zahteve mariborskih vinogradnikov

Maribor, 16. februarja.

Včeraj je imela svoj redni občni zbor v banovinski vinarški in sadjarski šoli Vinarska podružnica v Mariboru. Zborovanje je bilo dobro obiskano ter po vsebini izredno važno. Saj je vinogradništvo naravnost sestaven del mariborskega gospodarstva, v mestni okolici pa je glede gospodarskega pomena na prvem mestu. Tudi je mariborska vinarska podružnica najmočnejša organizirana vinarska Vinarskega društva za Slovenijo. Občni zbor je vodil poslednječel podpredsednik Peter Kirar, obširno in zanimivo tajništvo poročilo pa je podal Vinko Drole. Iz tega poročila posnemamo sledeče:

Podružnica šteje 154 članov, kar kaže, da se še vedno veliko vinogradnikov ne zaveda pomena strnjene organizacije, ker bi se sicer moralo to številu potrojiti. Ravno sedaj pa stopa v ospredje važnost enotnega nastopa vseh vinogradnikov, da se ublažijo trdote viničarske uredbe in zato je dolžnost vsakega vinogradnika, da se organizira. Podružnica je delovala po smernicah, ki si jih je zastavila na lanskem obnem zboru. V teku leta jo je zadel hud udarec s smrtjo njenega agilnega dolgoletnega predsednika dvor. svet. dr. Kronvogla. Podružnica je v teku poslovnega leta zastavila vse sile za spremembo viničarske uredbe. Odbor je bil zelo delaven ter je zažel prirediti tečaje za trsno rez na področju podružnice. S temi tečaji se bo stanje vinogradov v mariborski okolici gotovo zelo izboljšalo. V viničarsko šolo je poslal odbor dva viničarska fanta, v teku leta bo po poslat tudi nekaj fantov na vinarsko šolo. Bilo bi zelo potrebno za izobrazbo našega kmeta in vinogradnika, da bi bila v vsakem okraju gospodarska šola. — Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Franc Kirar, podpredsednik Alojz Šihar, tajnik in blagajnik Vinko Drole, odborniki: Josip Elšnik, Josip Zabavnik, Franc Pavlinič, Miha Kovačič, Lojze Zupanič, Jože Graharnik, I. Zidanšek in Ivan Robič. Zborovalci so nato komemorirali smrt slovenskega voditelja dr. Antona Korošca ter svojega umrlega predsednika dr. Kronvogla. V debati se je govorilo, da bi se morala izenačiti trošarina na vino s trošarino na pivo, da bi vinarsko društvo nabavilo sladkor za sladkanje skupno za vso banovino, da bi država posredovala pri cenah bakra za izdelovanje galice, da bi se znižala cena umetnih gnojil ter bi se dobil trošarine prost cement za gnojišča, končno pa so bili sprejeti naslednji važni sklepi:

1. Galični kartel naj se kot škodljiv za vinogradnika ukine. 2. Država naj opusti carino na uvoz galice iz inozemstva. 3. Mariborska podružnica se pridružuje sklepu vinogradnikov v Vrhu, da si sami zgradijo tovarno za proizvajanje galice. 4. Vse galice naj se vsako leto kemično preiščejo glede vseh sestavin. Vinarsko društvo naj izvrši to analizo pri tehnični fakulteti v Ljubljani. 5. Pri galici naj se zniža tovarnina na 50%. 6. V Mariboru naj se ustanovi velika zadruga klet, kjer bi se tipizirala vina iz vse Slovenije. 7. Da se prepreči prevelika potrošnja dalmatinskih vin v Sloveniji.

8. V Mariboru naj se nastavi referent za obnavljanje vinogradov. 9. Banska uprava naj bi poskrbela, da se v vinogradnih krajih izuči določene osebe za lov na voluharja. 10. Da se ustanovi v Mariboru srednja kmetijska in vinarska šola. 11. Da se izda knjiga Vinarstvo in kletarstvo, ker je stara že pošla. 12. Ukine naj se vsa trošarina na vino. 13. Uredi naj se zavarovanje vinogradnikov proti toči in drugim neizgodam. 14. Z brezposelnimi posojili naj se omogoči rešnim vinogradnikom obnova vinogradov. 15. Viničarski fond naj se razdeli med onemogle stare viničarje.

m Prireditve Ruske Matice. V Narodnem domu je v nedeljo zvečer priredila Ruska Matica v Mariboru VII. ruski večer, na katerem so nastopili priznani ruski umetniki, člana belgrajskega baleta — primabalerina Janja Vasiljeva in prvi ruski pesalec in šef baleta Anatolij Zukovskij, na klavirju pa je oba spremljal pianist Dimitrij Konradi. Oba umetnika sta nastopila z izbranim programom ter sta pokazala veliko umetniško višino. Po nastopu je sledila razgibana zabava. Večer je pokazal, da uživajo naši somoščani ruske narodnosti v mariborski družbi velike simpatije, ker je bila prireditve sijajno oblikana ter so se je udeležili vidni predstavniki javnega, kulturnega in gospodarskega življenja.

m Slovenska težkoatletska zveza v Mariboru ima svojo redno sejo dne 19. t. m. ob 20. zvečer v običajnih prostorih.

m Zbor absolventov gozdarskih šol. V nedeljo se vršil v Mariboru v prostorih gozdarske šole V. redni občni zbor Zveze absolventov gozdarskih šol. Poleg številnih članov so se zborovanja udeležili tudi njihovi nekdanji vzgojitelji, ravnatelji šole ing. Ziemfeld, inž. Sotošek in Vodovípec. Ravnatelj inž. Ziemfeld je izrekel absolventom lepe bodrilne besede, za njim pa je inž. Sotošek orisal delo Gozdarskega vestnika, ki je prvi in edini slovenski strokovni list te vrste. Nato so sledila poročila odbora in končno so sledile volitve. Za predsednika je bil izvoljen Anton Sedlar, za odbornike pa Faust Križmanič, Jakob Preželj, Stanko Zmazek, Viktor Žnidar, Klemen Rabič, Srečko Lakožič, Venčeslav Straus, Franc Ularič in Franc Jamljen. V debati se je poudarjala potreba, da se nameščajo v gozdarski službi le strokovno izobražene osebe ter da se morajo na vsak način nastavitvi pri okrajnih načelnikih in občinah okrajni in občinski logarji in gozdarji.

m Novo vodstvo nižjih poštnih, telefonskih in telegrafskih uslužbencev. V nedeljo je imelo navedeno društvo v Mariboru svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik je pri-ljubljani zvančnik Jakec Kaslelec, odborniki pa Veber Anton, Kotnik Anton, Primar Pavel, Pesek Anton, Pisanec Ivan, Zula Jurij, Boždan Ivan in Peklar Ivan. Volitve so pokazale, da uživa novi odbor veestransko zaupanje, kar je za uspešno delo društva vsakekor dobra garancija.

m Petindvajsetletnico poroke obhaja danes v krogu svoje družine znani mariborski narodni delavec inšpektor pošte 2. g. Peter Maršič s svojo življenjsko družico gospo Julijo. Želim obema veliko sreče in polno zdravja vsaj še do zlate poroke!

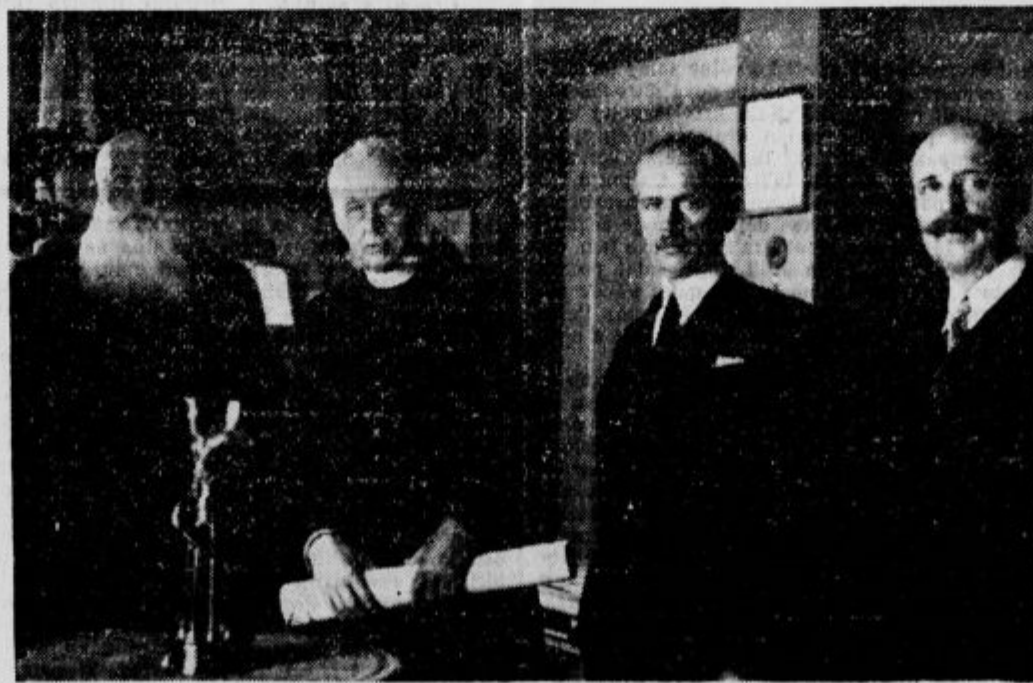
m Zanimivo gostovanje v gledališču. V »Lepi Vidi« bosta gostovala v četrtek, 20. t. m., prvaka ljubljanske »Drame« ga. Mira Danilova in g. Emil Kralj, ki sta »Lepo Vido« igrala že pri krstni predstavi na ljubljanskem odru.

m Dva nasilneža pred sodniki. Včeraj sta se pred mariborskim okrajnim sodiščem zagovarjala dva obtoženca zaradi posilstva. 38 letni Jožef Dragarič, lesni trgovec iz Maribora, je dobil zaradi posilstva posilstva, izvršenega dne 31. maja lanskega leta, 4 mesece strogega zapora, pogojno na tri leta, 24 letni kleparski pomočnik Alojz Lasič iz Frana pa je bil obsojen zaradi posilstva posilstva dne 4. julija 1940 in zaradi nagovarjanja prič h krivemu pričevanju na 10 mesecev strogega zapora nepogočno.

m V eni noči zapil ukradenih 1500 din. V nedeljo zvečer je prihitel k stražniku na Glavnem trgu kovač dr. žel. Ivan Mlakar iz Nove vasi ter prijavil, da so mu v neki gostilni v Dravski ulici okradli iz žepa 1500 din. Stražnik je ugotovil, da je to tatvino izvršil 28 letni Edmund Garnež v družbi Ljube Kociper in Fele Herman. Po izvršeni tatvini se je omenjena trojka izgubila iz gostilne. Za Garnežem pa so policijski organi še v isti noči našli sled, in sicer v raznih gostilnah, kjer je nastopal silno radodarno. Plačeval je na veliko, kder je hotel piti. Ko so ga ponoči prišli močno vinjenega, so našli pri njem samo še 48 din, vse drugo pa mu je že uspelo zapraviti.

Gledališče

Torek, 18. februarja ob 20.: »Sumljiva oseba«. Red B.

Izročitev insignijev častnega meščanstva Ljubljane pisatelju Finžgarju. Od leve na desno prof. Dermastija, pisatelj E. Finžgar, župan dr. J. Adlešič in ravnatelj Osana.

KULTURNI OBZORNIK

Iz zgodovine slovenskega vseučilišča

Zasluge dr. h. c. Ivana Hribarja

V soboto, 15. t. m., smo poročali o slovesni promociji bivšega ministra in kraljevega namestnika Ivana Hribarja za doktorja h. c. pravne fakultete našega vseučilišča. Tedaj smo naznanili, da bomo prinesli v izveščku oba govora — promotorja gosp. dr. Polca in gosp. dr. Hribarja —, da bo javnost dobila pogled v zgodovino slovenskega vseučilišča ter v delo devetdesetletnika dr. Hribarja zanj, zaradi česar je dobil sedaj največje odlikovanje, ki ga univerza dati more.

Iz govora promotorja akademika prof. Polca:

Govor promotorja prof. Polca:

»Ko je v začetku leta 1888, 3. februarja, glas slovenskega visokošola, tedaj politično posebno preganjanega, zapostavljenega in sestradanega na tujih univerzah po daljšem presledku zopet zaklical v našem časopisu po lastni univerzi, je bilo torej skoraj samo ob sebi umevno, da je ta klic takoj močno odjeknil v našem sre. Občinski svet ljubljanski se je pod Vašim županovanjem pridružil še istega dne tej zahtevi. Naslednjega dne, 4. februarja, Ste pa v prav zborujočem deželnem zboru kranjskem v razpravi o svojem nujnem predlogu za zaščito slovenskega dijaštva storili veliko in pomembno zaobljubo: »Skrbeti moramo — in to bom smatral kot nalogo svojega življenja,« Ste slovesno izjavili, da se uredništvo želje slovenskega naroda, da dobi Ljubljano že enkrat svoje vseučilišče.

Ta plemenita zamisel je odlej za dolgo vodila velik del Vašega javnega delovanja.

Izkušeni politiku Vam je bilo jasno, da brez vzgoje potrebnih učnih moči in brez finančne podpore ni mogoče dosegati zastavljenega cilja. Izprevideli Ste že davno, da ne smemo pričakovati le pomoči od zgoraj, marveč da si moramo sami pomagati, da odvisi naša sreča najprej od našega dela. Iz tega spoznanja Ste glede vseučilišča prvi med našimi politiki izjavili posledice. Še v istem zasedanju je deželni zbor na Vašo pobudo in na Vaš predlog sklenil: ustanoviti dvoje deželnih ustanov za izobrazbo slovenskih znanstvenikov, pravnikov in modroslovcov, in pa ustanoviti vseučiliški sklad.¹ Na Vašo pobudo je sklenil občinski svet ljubljanski še konec istega leta, da prispeva mesto za zgradbo vseučiliškega poslopja. Ko pa je leta 1901. zaradi neznanega zunanjega dogodka borba za slovensko vseučilišče med slovenskim dijaštvom zopet vzplamtel z večjim ognjem, Vam je na čelu deputacije občinskega sveta v ugodnem trenutku uspelo pridobiti takratnega avstrijskega naučnega ministra Hartla za to, da je obljubil dati na razpolago slovenskim kandidatom polovalne študijske ustanove. Te obljube Ste se, gospod minister, oprijeli z obema rokama. V vseučiliškem odseku, ki Ste ga ustanovili v okviru mestne uprave ljubljanske iz zastopnikov občinskega sveta, Slovenske matice in društva Pravnik, je bilo osredotočeno vse delo za vseučilišče vsa leta Vašega županovanja. Bili Ste mu ves čas predsednik in neugnani vzpodbudnik. Ta odsek si je po Vašem prizadevanju nadel zlasti nalogo, da je poiskal mlade moze, posebno pravnike, sposobne, da se pripravijo za akademski poklic, jih vzpodbujal in posredoval objavljenih državne ustanove za izobrazbo na inozemskih univerzah. Devetim kandidatom, skoraj samim pravnikom, je v času od leta 1902. do 1910. tako omogočil izpolnitev njihovega strokovnega znanja. Skoraj vsakega posameznika Ste pa vi sami bodrili, ustno in pisмено, posredovali za nas osebno in po drugih politikih za ustanove in za dopuste. Velike uspehe, ki smo jih pri tem dosegli, je pripisovati predvsem Vašemu prizadevanju. V odlični meri ste se sodelovali v vseučiliških akcijah leta 1903., 1905., 1907. kot ljubljanski župan in državni poslanec; propagirali ste leta 1908., ko je bil čas za tako zahtevo primeren, pravno akademijo v Ljubljani. Ko se je pa leta 1909. pojavila zamisel slovenskih docentur na češki univerzi v Pragi, ki naj bi bile zamelek za ljubljansko univerzo, je bil načeln pristaneck pravega univerzitetnega senata zopet uspeh Vaših osebnih prizadevanj. Tako Ste, gospod doktorand, izza leta 1898. ves čas, ko ste mogli pred letom 1918. dejavno politično delovati, stalno prednjačili pri delu za naše slovensko vseučilišče in v vsami svojimi močmi pomagali postavljati zanj stvarne temelje.

Pozabiti tudi ne smemo one neprestane vzpodbude in vsestranske opore, ki Ste jo nudili pravsem ostalim borecem za slovensko univerzo in zlasti slovenskemu dijaštvu s svojo nezmožljivo odločnostjo, neupogljivo borbenostjo v boju za našo stvar in posebno s svojim, tudi v obupnih časih in razmerah nespremenljivim optimizmom, ki Ste ga črpali iz svoje globoke, prav otroške vere v bodočnost slovenstva in slovanstva. Ta svoj optimizem Ste dokazali dejansko tudi v neugodnih političnih

¹ Tu pripominjamo, na kar nas je g. dr. I. Hribar opozoril glede na članek 15. t. m., da je deželni zbor ta predlog sprejel, ni ga pa izvedel. Vseučiliški odsek je vso denarno pomoč dobival le od naučnega ministrstva z Dunaja. Op. ur.

Finžgarjeva »Naša kri« v Unionski dvorani

Ljudska igra v štirih dejanjih »Naša kri« je bila poglaviti del sporeda na proslavi sedemdesetletnice F. S. Finžgarja, ki jo je v petek, 14. t. m. priredilo Prosvetno društvo Trnovo v veliki unionski dvorani.

Prav gotovo nobena Finžgarjeva igra ni bila za to priliko primernejša. Proslava Finžgarjeve sedemdesetletnice, kakor so si jo zamislili trnovski prosvetarji, je bila ljudska slovesnost, kateri je dala ta naša edina novejša narodno vzgojna igra svojisk poudarek. Vendarle pa je mogla zanimati tudi s čisto literarnega in odrskega vidika. Pisatelj je to svojo igro, ki jo je napisal še pred minulo svetovno vojno, za zadnjo izdajo v Zbranih spisih, po kateri se sedaj uprizarja, precej predelal, tako da se v marsičem bistveno razlikuje od prve izdaje. Tako je na primer v vseh dejanjih krajšal in spreminjal besedilo, s čimer je ne le izboljšal dialog, ampak dal tudi nekaterim osebam boljše označbe. To velja zlasti za Renarda in Jerico, pa tudi za Borštniko, katere nastop sedaj ni tako poudarjen.

Naivejša sprememba pa je v poudarku ideje. Kmetje niso več samo nosilci starega državnega konservativizma in nasprotniki Francozov, ampak najdemo med njimi tudi pristaše ilirske ideje. Tako nam igra sedaj ne prikazuje več toliko nasprotje

razmerah, ko Ste izročili leta 1910. mestnemu magistratu svojo dragoceno knjižnico z namembno, da jo izroči svojčas ljubljanskemu vseučilišču.

Tako Vam gre, gospod minister, v veliki meri zasluga, da je bila ob prevratu leta 1918. naša javnost že tako razgibana in prežeta misli slovenskega vseučilišča, tako prepričana njegove važnosti za narodno življenje, tako uverjena, da se mora končno oživotvoriti, da je vse naše razumništvo, da je ves naš narod, čim smo dosegli svobodo, enodušno terjali, da se uresniči njegova stoletna želja.

S svojim smotrnim stvarnim delom Ste pa tudi prav bistveno pripomogli, da so bila pripravljena tla za slovensko univerzo. Upravičeno bo zato mnenje, da je v ogromnem delu, ki Ste ga na svojem dolgem življenjskem potu opravili za naš narod, za njegovo prebudo, za njegovo gospodarsko osamosvojitve, za veljavo našega jezika v javnem življenju, za našo kulturo na najrazličnejših popriščih, za modernizacijo in upravo naše Ljubljane vendarle največje in najidealnejše to, kar Ste storili za našo univerzo, in pa, v najnovejšem času, za ustanovitev naše Akademije znanosti in umetnosti.

S tem svojim delom za ustanovitev univerze v celoti in pravne fakultete posebej, Ste si, gospod doktorand, pridobili nedvomno izrednih zaslug za znanost.

Iz odgovora

dr. h. c. Ivana Hribarja:

»Veleučeni gospod promotor!

Zgovorno in ganljivo ste naslikali moje narodno delo. Vašemu, zgodovinsko pravilnemu pripovedovanju, ne morem ugovarjati. V dolžnost pa si štejem zagotoviti vas, da sem vse to delo z ljubeznijo in veseljem vršil kot sveto svojo dolžnost. Najhal sem pobudo za vršitev te dolžnosti, kakor ste čisto pravilno ugotovili, v »otroški veri v bodočnost slovenstva in slovanstva«; v veri torej, ki jo tudi še danes tako trdno gojim, da že v duhu zrem pred seboj njuno bodočo veličast.

Kar se zlasti vseučiliškega vprašanja tiče, pa ne bo odveč, ako povem, da se mi je nujna potreba lastnega vseučilišča v Ljubljani že l. 1870., tedaj v letih, ko sem komaj stopil v praktično življenje, neizbrisno zapisala v srce. Javno zanimanje se je tedaj vrtilo okolo predloga, ki ga je leta 1869. dr. Janez Bleiweis v deželnem zboru kranjskem stavil glede ustanovitve vseučilišča v Ljubljani. To, veleučeni gospod promotor, je bilo povod, da je, ko sem stopil v javno življenje in se jel po skromnih svojih sposobnostih udeleževati, v mojem delovnem programu bilo že tudi lastno vseučilišče v Ljubljani.

Nato se g. dr. Hribar spominja svojih sodelavcev v vseučiliškem odseku Bogumila Senekoviča in tej slovesnosti prisotnega gimnazijskega ravnatelja v p. dr. Lovra Požarja, nakar je izjavil

Neke okoliščine danes — dasi je vse prej, ko razveseljiva — ne morem pustiti neomejene. Po nekih dogodivščinah skoraj neposredno pred svetovno vojno sem prišel do poraznega prepričanja, da bi nam Avstrija nikdar ne bi dala vseučilišča. To pa kljub temu, da smo imeli z njeno pomočjo pripravljeno četo deseterih znanstvenikov, opasnih »z uma svetlimi meči«, ki bi bili v stanu tako vzeti Hram modrice v svojo upravo. Prevelika je bila nenaklonjenost njenih odločujočih krogov za to našo najvažnejšo zahtevo in predobročje one dogodivščine z nemakim poslanecem v državnem zboru na Dunaju pri njihovi — od vlade tako upoštevani — nepomirljivosti proti nam. — Ko pa je s slovenskim državnim aktom z dne 1. decembra 1918 bila ustanovljena država Srbov, Hrvatov in Slovencev, je bilo s tem obenem rešeno vprašanje slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Nič več ni bilo treba moledovanj in dokazovanj. Slovenski narod je postal vrhovni in je s tem dobil iste pravice, ko njegova z njim v isto državo združena brata Srb in Hrvat.

Spominja se nato prof. Rostoharja, ki je takoj po prevratu sprožil nujnost vseučiliške komisije, ki ji je stopil na čelo, dr. Danila Majarona, poverjenika dr. Vrstovška in ministra prosvete Ljube Davidoviča, zaključil pa je svoj odgovor z besedami:

Ob desetletnici njegovi sem se razveselil, da je dobilo Najvišje dovoljenje nositi ime našega nepozabnega, viteškega kralja mučenika, katerega mu bodi večni spomin. Velika je bila moja radost in zadovoljstvo, ko sem doživel, da je lani po zaslugi blagopokojnega častnega doktorja, ministra in predsednika dr. Korošca, bilo dokončno rešeno vprašanje popolne izgradnje medicinske fakultete. — Z današnjim dnem postajajo moje vezi z našim vseučiliščem še tesnejše in zagotavljam vas, velemožni gospod rektor, ter vas obenem prosim, da to sporočite tudi visokemu Akademskemu senatu, da se bom do konca svojih dni, ki se mi pač že s hitrimi koraki bliža, zavedal velike časti, ki mi je bila izkazana, in pa hvaležnosti, ki sem vam jo zaradi tega dolžan.

Vivat, crescat, floreat slovenica Alma mater Alexandrina!

dveh državnosti, kolikor stisko vojne same po sebi, pa še razočaranje, ki ga doživlja nova narodnostna ideja ob trdi resničnosti. »Naša kri« je v tej novi Finžgarjevi predelavi ne le dramsko sprejemljivejša ampak utegne biti tudi točnejša kot zgodovinska podoba našega takratnega življenja. — V skladu s patosom slovenske narodne zavesti, na katerega je postavljeno vse dejanje, pa je seveda, da pisatelj še zmerom idealizira Francoze s tem, da, kakor v prvi izdaji leta 1912, tudi sedaj polaga Renardu v usta iste znamenite besede: »Toda povem vam, gospod maistre, prerokujem vam: Pride dan, ko ta vrli narod seže jugu v roke in se z njim dvigne močan kot stebel iz stiske in bedete.

To delo, ki se tako — mimogrede povedano — uvršča tudi v vrsto tistih del, ki prepričljivo in kar dokumentarično izpričujejo, da je bilo naše predvojno katoliško pisateljstvo močno prežeto s slovensko in jugoslovansko idejo, je v uprizaritvi slovenskega ljudskega odra popolnoma doseglo zlasti svoj prvotni, to je sociološki namen: pokazalo je, v jasni podobi naš narodnostni vzor, ki je predvsem v zvestobi samemu sebi. Zato je več kakor umevno, da je režiser g. R. Miklič poudaril v igri predvsem vsebinsko stran in jo dvignil v slovesnost, ki je za to igro tako značilna. Pri tem mu je skorajda nehoti prišla na pomoč okoliščina, da unionska dvorana nima posebnega odra, zaradi česar so morale odpasti vse spremembe prizorišča. Težavo je trnovski oder prav dobro premagal s tem, da je z enotnim prizoriščem bila bolj izražena ljud-

Sedemdesetletnik F. S. Finžgar pri g. banu dr. Natlačenu v krogu predstavnikov kulturnega in posebej književnega življenja po izročitvi visokega odlikovanja in narodnega daru.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Tudi zadnja nedelja je minula v znamenju zimskega športa, predvsem smučanja, četudi se boče posloviti zima od nas in se nam že nekako vsiljuje pomlad. Največje so bile tekme Zveze fantovskih odsekov, ki je imela v Radovljici, odnosno v Kropi svoj drugi del letošnjega smučarskega prvenstva, to je tekme v klasični kombinaciji. Sobotne rezultate tega zanimivega tekmovanja je prinesel že nedeljski »Slovenec« in objavljamo le uspehe z nedeljskih tekem.

Klasična kombinacija ZFO

Tek mladev na 5 km (40 tekmovalcev):

- Gregorin Franc (FO Dol pri Ljubljani) 38.12.
- Kuhar Jakob (FO Dol pri Ljubljani) 38.44.
- Kuhar Ivan (FO Dol pri Ljubljani) 41.52.
- Flere Ivan (FO Dol pri Ljubljani) 42.07.
- Cvenkel Franc (FO Brezje) 42.13.
- Pogačar Peter (FO St. Peter-Ljubljana) 42.22.
- Lichteneger (FO Mojštrana) 42.23.
- Cvenkel Lojz (FO Brezje) 44.30.
- Pangerc Gabrijel (FO Ribno) 44.31.
- Tomažič (FO Kamna gorica) 44.42.

Štafeta 4 krat 10 km:

- FO Dol pri Ljublj. (Jerman, Mejač, Paučnik, Jerman J.) 4:01.33.
- Triglavske okrožje 5:01.33.
- FO Radovljica 5:11.50.
- FO Rateče 5:13.54.
- FO Bohinjska Bistrica 5:23.

Za svojo zmago si je priborila vrsta Dol pri Ljubljani dragocen pokal g. bana dr. Natlačena, kot najboljša zvezna vrsta pa krasno darilo ljubljanskega župana dr. Adlešiča dragoceno smučalo.

Skoki v Kropi.

A. Rezultati skokov za kombinacijo:

- Dekleva Milan, FO Ljublj.-Šiška, 278.9 točk.
- Finžgar Rudi, Kropa, 262.6.
- Jerman Franc, FO Dol pri Ljubljani, 261.7.
- Kajžar Franc, FO Rateče, 260.7.
- Kordec Ivan, FO Kropa.
- Gmajnar Ivan, FO Koroška Bela.
- Smolek Pavel, FO Koroška Bela.

B. Samostojni skoki:

- Finžgar Rudi, FO Kropa, 143.1.
- Praček Ciril, FO Jesenice, 139.9.
- Kordec Ivan, FO Kropa, 121.9.
- Kavčič Filip, FO Kropa.
- Kajžar Franc, FO Rateče-Planica.

Uspehi drugega razreda:

- Arh Alojz, FO Boh Bistrica, 131.
- Slatna Jože, FO Tržič, 124.9.
- Kolman Anton.

Po končanih tekmah je predsednik dr. Žitko v Prosvetnem domu prečital vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku, nakar je br. Sešel razdelil darila posameznim zmagovalcem, s čimer so bile lepo uspele letošnje smučarske tekme ZFO zaključene.

Smučarske tekme I. plan. polka v Škofiji Luki

Rezultati štafete tekmovanja (bilo je devet štafet) izgledajo takole:

Prvo mesto štafeta št. 2 (narednik Kranjc, redov Zupančič, podnarednik Pavlič, podporočnik Primožič) 6.0.12.

Drugo mesto štafeta št. 6 (podnarednik Pripeljaš, redov Ozanič, redov Tkalec, podporočnik Velkovič) 6.37.51.

Tretje mesto štafeta št. 9 (kaplar Sinkevič, kaplar Kenik, kaplar Knez, poročnik Crnobori) 6.48.40.

Najboljši doseženi časi posameznikov, oziroma štafet pa so naslednji:

- Podporočnik Velkovič 1.26.31.
- Podnarednik Pavlič 1.26.59.
- Podporočnik Primožič 1.28.53.
- Redov Zupančič 1.32.05.

Medmestne smučarske tekme obveznikov OTV

Uspehi v smuku. 1. Megušar Marijan (Ljubljana), 124.8 točk. 2. Dvořak Fric (Celje), 142.8. 3. Stoklas Ernest (Celje), 143.2. 4. Uršič Dominik (Celje), 175.8. 5. Lončarevič Milan (Celje), 190 točk. Patrolni tek. Proga je bila dolga 6 km.

Uspehi. 1. Maribor (Fornazi, Kunc, Simončič, Zuntar) 40.30. 2. Maribor 42. 3. Maribor 46.15. 4. Ljubljana 50.25. 5. Ljubljana 52.32. Najboljša je

ska skupnost, ki je za to igro tako značilna in katere središče predstavlja vaška lipa na trgu pred Borštnikovo hišo. Tako smo tudi manj opazili pomankljivost, da osrednja igra med Jerico in Stefanom ter Renardom ni bila tako izdelana, kakor je potrebno. Toda, kakor je glede na prizorišče Borštnikova hiša naravno središče vsake skupnosti, tako je tudi njen gospodar kot mer bodisi po svojem položaju, bodisi po avtorjetvem orisu središče igre. S priznanjem lahko ugotovimo, da je ta vloga v zboru trnovskega odra naša zelo sposobnega igralca (g. Zakrajšek), ki je bil res nazoren tako v govoru kakor v kretnji. Prizor, ko bere mer proklamirajo, je bil tako prepričevalen, da boljše doslej še nisem videl na nobenem odru. Izmed ostalih sodelujočih so se eni bolj, drugi manj približali tej ravni in tako po svoje pripomogli igri do učinkovitosti. Predstava, ki je bila vseskozi v skladu z obliko ljudskega igranja, je tako dosegla svoj namen ter je dala lepo potrdilo kulturnemu prizadevanju trnovskih prosvetarjev, ki so se na ta način pač najlepše oddolžili svojemu dolgoletnemu župniku, pisatelju F. S. Finžgarju.

France Vodnik.

bila ljubljanska patrola in so prvi trije prišli na cilj v 40.20 minutah, vendar je imel četrti nesrečo, ker je izgubil smučko.

Uspehi v slalomu. 1. Dvořak Fric (Celje) 78.1. 2. Megušar Marijan (Ljubljana), 85.8. 3. Stoklas Ernest (Celje), 98.6. 4. Logar Jože (Ljubljana), 110. 5. Vidmar Matija (Ljubljana), 119.1.

Uspehi v alpski kombinaciji. 1. Megušar Marijan (Ljubljana), 210.6 točk. 2. Dvořak Fric (Celje), 220.9. 3. Stoklas Ernest (Celje), 241.8. 4. Uršič D. (Celje), 297.8. 5. Logar Jože (Ljubljana), 303.8.

Moštva so se v alpski kombinaciji plasirala takole:

- Celje I. 760.5 točk. 2. Ljubljana I. 847.8.
- Celje II. 1261.1. 4. Ljubljana II. 5. Maribor.

Prvenstvo mariborske zimskošportne podzveze

Tekmovanje v teku je bilo zaradi izredno neugodnih vremenskih nepravil razveljavljeno in so se izvedle samo tekme v skokih, ki so dali naslednje rezultate:

Prvenstvo si je osvojil Bele (ISSK Maribor) s 102.7 točkami. Drugi je bil Jurij (SK Ptuj) 101.7. 3. Škofje (SPD Maribor) 98.6. 4. Čop (SPD Maribor) 88.2. 5. Škofir (ISSK Maribor) 80. 6. Murnik (ISSK Maribor) 78.7. 7. Fer (ISSK Maribor) 78.4. 8. Habjančič (SK Maraton) 74.1 točk.

Kako je bilo v Ga-Pa?

V alpskih disciplinah je tekmovalo 82 tekmovalcev. Naši zastopniki Lukanc, Bertonec in Zvan so se plasirali: na 55. mesto (Lukanc), na 57. mesto (Bertonec) in na 63. mesto (Zvan). Za seboj so pustili vse slovaške, finske, madžarske in danske zastopnike. Kako so v Nemčiji razvite alpske discipline smučanja, nam najbolj nazorno kažejo njihovi uspehi, saj je bilo pred našimi kar 43 Nemcev.

V ženskem tekmovanju se je pa Kranjeva temeljito revanširala Italijanki Seghijevi, ki ji je odvzela v Cortini svetovno prvenstvo v slalomu.

V solo skokih je zmagal Nemeč Bradl, od naših je bil najboljši Klančnik, izhoren je bil Tone Razinger, ki je dosegel v klasični kombinaciji deseto mesto.

Alpska kombinacija moških:

1. Rudi Kranz, 402 točki. 2. Jennwein 405 točk. 3. Gabler, 412 točk. 4. Larson, 414 točk. 5. Haro Kranz, 419 točk; isto število točk ima tudi Huder. 7. je bil Herbert Hein s 422 točkami; na 13. mestu je prvi Italijan Marcellini s 428 točkami. Od tekmovalcev severnih narodov pa je bil najboljši Sørensen s 429 točkami na 15. mestu. Zmagovalec pri smuku Pfeifer je pri slalomu padel in je v celotni oceni precej zaostal za ostalimi tekmovalci.

Vrstni red v slalomu za ženske: 1. Kranz, Nemčija, 146.6. 2. Gertner, Nemčija, 154.9. 3. Seghi, Italija, 158.2.

Alpska kombinacija za ženske: 1. Kranz. 2. Dolleschell, Nemčija. 3. Gertner. 4. Seghi.

Solo skoki:

1. Bradl Josip, Nemčija, 84 m, 79 m. Dosegel je 226.5 točk.

2. Murama, Finska, 83 m, 76 m, 220.4 točk. 3. Weiler, Nemčija, 81 m, 73 m, 215.7 točk. 4. Palme, Nemčija, 80 m, 75 m, 214.3 točk. 5. Topila, Finska, 76 m, 71 m, 212 točk. 6. Laakso, Finska, 80 m, 69 m, 211.9 točk. 7. Heinrich Klopfer, Nemčija, 81 m, 68 m, 211.8 točk.

Na 17. mestu je najboljši Italijan s skokoma 76 m in 69 m. Dosegel je 190.4 točke. Isto število točk ima tudi naš najboljši tekmovalac v skokih Klančnik Karel, ki je dosegel v dveh skokih daljave 74 m in 70 m. Po nekaterih poročilih je Klančnik dosegel v celotni oceni 15. mesto.

Ostali naši tekmovalci: Pribovek Franc je skočil 75 m in 69 m, Novšak Albin pa 68 in 64 m.

Tone Razinger je v klasični kombinaciji dosegel deseto mesto. Skupno je tekmovalo 21 tekmovalcev in je pred njim pet Nemcev ter štirje Finci.

Naši hokejisti in drsalci

so odpotovali v Ga-Pa

Ljubljana, 17. februarja.

Z brzovlakom so odpotovali danes dopoldne v Ga-Pa naši športniki na ledu, in sicer državna reprezentanca v hokeju na ledu, ki sodeluje na mednarodnem hokejskem turnirju, ter drž. prvakinja gđ. Silva Palmetova in Joško Biber, ki bosta na letošnjem nemškem zimskošportnem tednu sodelovala v umetnem drsanju kot posameznika in v dvojici. Našo državno hokejsko reprezentanco, katero vodi g. Vodišek, sestavljajo razen dveh igralcev (ki sta iz Zagreba) samo igralci SK Ilirije. Imela bo v Ga-Pa zelo težko stališče, kajti tamkaj nastopajo najboljšie ekipe Evrope, poleg tega pa imajo naši igralci za nasprotnike Švitarje, naslednji dan pa Nizozemce. Ne dosti lažjega stališča ne bosta imela tamkaj naša umetnika na ledu Palmetova in Biber, toda vsekakor je pričakovati, da se bosta bolje odrezala v Ga-Pa kakor hokejisti, zlasti če bodo dali naši državni prvakinji možnost nastopa z njenim krasnim plesom v slovenski narodni noši. Enim kot drugim želimo veliko uspeha!

Kdo nas bo zastopal v Beljaku?

Zimskošportna zveza kraljevine Jugoslavije, je odročila sledečo reprezentanco za Beljak: Tek: Zemva Lovro, Petrič Anton, Robnik Rudolf, Starman Lado, Klančnik Alojz. Skoki: Mežik Janez, Nedog Jože, Zupan Ivan, Florjančič Peter, Zalokar Jože in Sušteršič Slavko.

Odhod v sredo ob 11.30 z Jesenic, kjer je zbirališče.

F. O. — Vič. Drvi ob 20. bo redni sestanek s predavanjem g. dr. Blatnika. Pridite vsi in točno. — Odbor.

CELJE

Posmrtno delo Emilijana Lileka

Jutri, v sredo bo preteklo leto dni, kar je umrl zgodovinar, pedagog in domoljub, vladni svetnik Emilijan Lilek. Ob tej priložnosti bo izročeno javnosti njegovo posmrtno delo »Geschichtsverirrungen deutscher Historiker«.

Ta knjiga obsega blizu 440 strani in je plod zadnjih let Lilekovega življenja. Se na smrtni postelji je skrbno opravljal tiskarsko korekturo. Dugo življenje in vestno opazovanje je Lileka poučilo o tem, da gledanje zgodovine močno vpliva na najusodnejšo panogo človeškega udejstvovanja, politiko. Izhajajoč iz te izkušnje, je do podrobnosti preiskal nazore, ki se javljajo v spisih nemških zgodovinarjev o srednjeveškem in novoveškem nadaljevanju nekdanjega rimskega cesarstva in o pomenu slovanstva. Ugotovil je, da so ti nazori napačni in pristranski ter je hkrati prikazal pravično stanje dejstev. Radi teh važnih ugotovitev ima zadnja Lilekova knjiga poseben znanstveni pomen. V dodatku se nahaja kratek oris Lilekovega življenja in seznam njegovih spisov. Knjiga se dobi v Goričarjevi knjigarni.

c V Salezijanskem mladinskem domu v Goričarjevi bo v sredo, 19. februarja ob 8 zvečer pomenitev napete veselice »V 80 dneh okoli sveta«. Vabljeni!

c Zborovanje rezervnih podčastnikov v Celju. V nedeljo so zborovali v Celju rezervni podčastniki, člani Združenja v Celju. Zborovanja, ki ga je vodil g. Anton Ulaga, sta se udeležila zastopnik vojske major Dragiša Zekovič in zastopnik glavnega odbora v Belgradu g. Popović. Organizacija je bila v pretekli poslovni dobi zelo agilna in šteje danes že 186 članov. Najmočnejše poverjenstvo je v Trbovljah. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika Ulaga Anton, za podpredsednika Avgust Pavčnik, za tajnika Franjo Witavsky, za blagajnika Skufca, za knjižničarja Ludvik Gajšek, za predsednika nadz. odbora pa Janko Wagner.

c Športni klub Jugoslavija gre v 10. leto svojega delovanja. Ta jubilej bodo celjski športniki po možnosti dostojno praznovali. V nedeljo je bil v Delavski zbornici redni letni občni zbor. Potekel je v živahnem, športnem razpoloženju. Pred volitvami sta bili predloženi dve listi, izvoljena pa je bila lista s predsednikom g. Sotlarjem na čelu. Z zborovanja je klub poslal pismo zahvalno t. v. Westen za gostoljubnost, ki jo izkazuje trdnemu klubu, in SNZ v Ljubljani. Spomnili so se tudi tihih in požrtvovalnih klubovih podpornikov.

c V škofoji Vasi pri Celju je umrla v nedeljo pri svojem vnuku g. Vrečku 96 letna prevzitarica Marija Podergaj. Rajnko je še birmal škof Slomšek. Njen pogreb bo danes dopoldne na vojniško pokopališče. Naj v miru počiva!

c Novi poveljnik orožniške čete v Celju, kapetan g. Danilo Koprivica, ki je služboval v Sremski Kamenici, je že prevzel vodstvo celjske orožniške čete, dočim je dosedanjí poveljnik kapetan g. Svetlič Artur nastopil službo v štabu polka v Belgradu. Novega poveljnika pozdravljamo, g. Svetliču pa želimo, da se kmalu vrne v Slovenijo.

c Požar v Dobriši vasi pri Petrovcih. V nedeljo ob četrta na 7 zvečer je nenadoma izbruhnil ogenj v velikem kozolcu, last posednika Zagarija, v Dobriši vasi. Ogenj je v kratkem času objel vse poslopje. Na kraj požara so prihiteli gasilci in preprečili, da se ogenj ni razširil na sosednje poslopje, ki je bilo v resni nevarnosti. Škoda znaša preko 60.000 din. Ogenj je bil očitno podtaknjen.

c Celjski šahovski klub ima v petek, dne 21. februarja ob 8 zvečer v klubskih prostorih kavarnе Evropa, v prvem nadstropju, svoj 21. redni letni občni zbor.

c Iz Prehranjevalnega urada v Celju. Prehranjevalni urad je dobil 200 dodatnih nakaznic za bolnike. Te nakaznice bo izdajal mestni fizik dr. Podpečan le najpotrebnejšim bolnikom na podlagi zdravniških spricval. Prav tako so dosepele tudi dodatne nakaznice za težake. Iste bo razdelila med delavstvo Bratovska skladišča. Zaenkrat pridejo v poštev le kovinarji.

c Gradbeno ministrstvo je sprejelo v svoj program javnih del v okviru investicijskega posojila tudi regulacijo Savinje, Voglajne in Ložnice ter določilo za regulacijo Savinje pod Celjem 30 milijonov din, za regulacijo Savinje nad Celjem 10 milijonov din ter za regulacijo Voglajne in Ložnice 18 milijonov din.

c Celjski nameščenci! V sredo, dne 19. februarja, bo ob 7 zvečer v vrtni dvoravi hotela »Evropa« izredno važna seja zastopnikov vseh nameščenskih organizacij v Celju. Na sejo so vabljeni tudi drugi nameščenci.

c V prvenstveni tekmi Slovenske šahovske zveze med CSK in šahovskim klubom Šoštanj so zmagali Celjani s 6:1. Ena partija je bila prekinjena.

c Rdeči križ v Celju je zaključil svoj bolničarski tečaj. V nedeljo so bolničarji polagali izpit pred komisijo: g. dr. Hrašovca ge. Zupančičeve, ge. dr. Strausove in gđc. Drevove. Vseh 70 obiskovalcev tečaja je napravilo izpit, v večini z odličnim uspehom. Tečaj je trajal 6 tednov in ga je vodila gospa dr. Strausova, ki je imela razen dveh tudi večino predavanj. Tečajniki so pridno obiskovali 4 krat na teden predavanja. Nekaterih so kljub oddaljenosti tudi ob dnevnih najslabših vremenah prihajali točno in redno. Kako veliko zanimanje in razumevanje vlada za te tečaje, pričajo mnoge številne prijave in lepa udeležba na predavanjih.

c Opozorilo celjske gledališke uprave. Pri rezerviranju vstopnic za gledališke predstave v Mestnem gledališču ima predprodaja vedno težave. Mnogi si rezervirajo vstopnice, nato pa ne pridejo ponje, tako da ima predprodaja s tem mnogo dela, mnogim pa se tudi zameri, ker ne more odati rezerviranih prostorov. Da se to odpravi, v bodoče ne bo mogoče si rezervirati vstopnic, ampak se bodo vstopnice prodajale le proti takojšnjemu plačilu.

Škofja Loka

Zadnja pot Janka Zakotnika. Novica o nepričakovani smrti 22 letnega Janka Zakotnika iz Starega dvora je globoko pretresla vse, ki smo poznali idealnega fanta; njegov pogreb je pokazal, kako je bil pokojni Janko priljubljen povsod. V petek dopoldne se je razvil žalni sprevod izpred hiše žalosti, kjer so starodvorški fantje dvignili krsto z zemskimi ostanki in jo nesli v župno cerkev v Staro Loko. Pred krsto so nesli fantje 8 krasnih vencev, pogrebcev samih pa je bilo toliko, kakor nismo vajeni. Poleg užaloščenih domačih in sorodnikov se je pogreba udeležilo tudi zastopstvo meščanske šole z ravnateljem na čelu in številni tovariši iz tekstilne tovarne »Tratac«. — Dragi Janko, hudo nam je, ko si nas v cvetu mladosti zapustil, a tolaži nas to, da si mu vedno zvesto služil, nam vsem si pa tako ostal zgled vernega in poštenega fanta.

Borovnica

Vsa javnost v Borovnici toplo pozdravlja socialno akcijo tukajšnjega učiteljskega, ki si leto za letom na vso moč prizadeva izboljšati stanje šolske mladine s tem, da ob priliki božičnice obdari najrevnejše šolske otroke z obutvijo, perilom, obleko in šol. potrebščinami. Učiteljsko tukajšnje šole v zadnjih letih že kar nekako ematra za svojo dolžnost, da zainteresira vse krajevne činitele, s pomočjo katerih obdaruje veliko število šolskih otrok. Kljub veliki draginji, ki je nastala ob koncu lanskega leta pa je letošnja božičnica presegala vse ostale. Obdarovanih je bilo vsega 95 otrok iz 81 družin. Pri tem pa so bili obdarovani tudi nešolski otroci — malčki najrevnejših družin s srajčkami in nogavčicami. Da je ta akcija, katere stroški presegajo težke tisočake, tako lepo uspela v tem kritičnem času, je velika zasluga v prvi vrsti učiteljskega zbora, ki je v ta namen uprizoril Ingoličevu 4 dejanko »Sirote« s pestrim pevskim eporedom, dalje občinskega odbora RK, krajevnega šol. odbora, raznih tukajšnjih in ljubljanskih tvrdk, kakor tudi mnogih privraticov, ki so vsak po svoji uvidevnosti in dobri volji gmotno podprli to akcijo. Lep delež pa pri tej obdaritvi nosi vsako leto tudi kraljevska banka uprava v Ljubljani. Prirediteljem kakor vsem dobrotnikom bomo skušali vsi obdarovani vsak čas izkazati svojo veliko hvaležnost.

Dole pri Litiji

Naš stari častitljivi duhovni oče g. Václav Filler, ki bo v letošnjem letu obhajal 50 letnico mašništva, je upokojen. Dobremu g. župniku in duhu, svetniku, ki je čez 40 let prav po očetovsko skrbel za svojo farno družino in bil res dobri pastir svojim ovčicam, želimo, da bi sredi med nami še dolgo užival zasluženi pokoj. — Novemu župniku g. Stanislavu Sinkovcu, ki je bil dosedaj župnik pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko, pa želimo obilno uspehov in blagoslovov v njegovih odgovornih službi. Naša župnija je zelo obširna in težka, ker je gorata, drugače pa je lepa. Sprejem novega župnika je bil v novi farni dvorani, kjer so imeli predstavniki oblasti in raznih cerkvenih in svetnih organizacij pozdravne nagovore ob obilni udeležbi ljudstva. — Pred tremi tedni je šel od doma po opravih 46 letni bolehljni Medved Jože, pa se ni vrnil. Domači so ga iskali in šele pred nekaj dnevi našli, ker je bil prej pokrit s snegom. Ležal je prav blizu doma ob potoku, z glavo v vodi. V snežnem meteu je oslabil, padel v potok in se zadušil. Komisija je dognala, da gre le za nesrečo, ne pa za zločin in so truplo ponesrečenca že včeraj pokopali.

Hajdina pri Ptuj

Rekordna je bila udeležba, s katero smo danes teden počastili sosede od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, ki so na naš »domovinski dan« prišli k nam gostovat s Finžgarjevo narodno igro »Naša krič. Njihov nastop je ugajal vsem!

»Ples« in naša dekleta. Pohvaliti moramo naša dekleta! V nekaj dneh si jih je 250 deklet naročilo najnovejšo knjižico o plesu, ki so jo izdali salezijanci na Rokovniku in stane 1 din.

Skopje

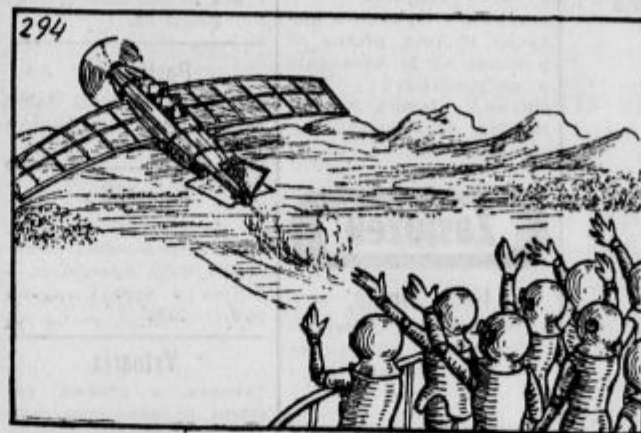
Dne 3. februarja sta minuli dve leti, odkar je zapustil po trpljenja polnem življenju ta svet svetniški škof J. F. Gnidovec. Tedaj je bil izbran za kapit. vikarja preč. g. V. Zakrajšek, škof. konzultor in župnik v Janjevu. Prišel je med nas čisto nepoznan in njegov prihod nas je vse precej osupnil. Toda kmalu smo dijaki in ostali mladi ljudje spoznali v njem pravega prijatelja mladine. Osvojil si je v kratkem srca mladine. Vedno je bil obkrožen z mladino, kateri je bil duhovni voditelj. Smo ga radi imeli brez obzirov na narod-

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(293) Nato spleza še Mihče v letalo. Veselo stopi za krmilo, se prikloni v znak slovesa in pozdrava na vse strani in navdušeno zamahne s čepico vsem še enkrat v slovo. Nato pa sede za krmilo, potegne za neke ročaje — ta je pa tudi vse znati! — letalo se premakne

(294) ... in zdrči čez ravno polje ter se dvigne pod oblake. Mehanopolitanci ginjeni mahajo v slovo svojemu velikemu dobrotniku in ga pozdravljajo vse, dokler letalo ne izgine za obzorjem.

nost: Slovenci, Hrvati, Albanci in dr. pa tudi on ni delal razlike med nami. Vsakega, s katerim je govoril, je osvojil s svojim preprostim in prijateljskim nastopom. Posebno pa je bil priljubljen med tukajšnjimi Slovenci, s katerimi je bil vedno v stikih. Po svojem plodnem delu v Janjevu in Skoplju pa je 16. januarja t. l. odšel iz naše škofoje v Niš na novo delo. Težko je bilo slovo od njega. Na postaji se je zbralo veliko število gimnazijcev in drugih mladeničev, nekaj Slovencev in Janjevcev. Vsi smo prišli, da ga še enkrat vidimo preden odide od nas. Želimo preč. g. Zakrajšku na novem mestu mnogo božjega blagoslova.

V USA motorizirajo vojne kurate

Znak moderne vojske je motorizacija. Vojno ministrstvo Združenih držav je sklenilo motorizirati tudi vojne kurate. Predvsem velja to za katoličane. Imenovanih je 400 novih vojnih kuratov, ki bodo nastopili službo 1. junija letos. Katoličani so predložili, naj se zgrade majhne kapelice na treh tovornih avtomobilih, ki jih potem lahko vozijo okrog, kakor je pač potreba. Vojno ministrstvo je naročilo za vojaške katoliške veroizpovedi 500.000 rožnih vencev, 7000 prtov za oltarje in 500.000 molitvenikov. Podobno bo preskrbljeno tudi za vojaške drugih veroizpovedi.

Nemški letalci v južni Italiji pričakujejo povratek svojih tovarišev s poleta v Afriko

Brezkončna vojska na Kitajskem

Iz Tokija je prišla brzozjavka z zanimivo vsebino, da Japonska v bodoče ne bo več gledala na vladno maršala Čangkajška, kakor da bi je ne bilo.

Ta izjava bi lahko bila važna, če bi po štirih letih vojne med Japonsko in Čangkajškovo Kitajsko nastopile kakšne spremembe. Japonska hoče, kakor vemo, ustvariti nov red na Daljnem vzhodu in sploh v Aziji in mora biti zato nujno gospodarica Kitajske. Kraljestvo vzhajajočega sonca si mora podvrči večino Azije in odvneti iz nje ekspanzijo vsake druge velesile, pa naj pride v Azijo iz vzhoda ali severa ali daljnega zahoda.

V resnici so se Japonci vedno morali ozirati na maršala Čangkajška in na velike kraljeve množice, ki so z njimi bodisi v tistem delu Kitajske, ki so jo zasedli, bodisi v svobodni Kitajski, ki se že 55 mesecev upira njihovu prodiranju v kitajsko ozemlje. Sedanje dejansko stanje med Japonsko in Kitajsko, ko se armadi obeh držav z vso resnostjo vojne in vsemi njenimi krutostmi ter strahotami spoprijemljata v neprestanih bitkah in ko so diplomatski odnosi med obema državama prelomljeni, to stanje je dejansko vojno stanje, čeprav Tokio ni napovedal vojne maršalu Čangkajšku, temveč je, kakor pravijo, poslal nadenj »kazensko ekspedicijo«. Vzhodnjaki radi polagajo važnost na besede in tako Japonci kakor Kitajci razlikujejo med besedama »vojna« in »kazenska ekspedicija«. Dejansko pa to sedaj ni važno, kajti dejstvo je, da že štiri leta vlada med obema državama prava vojna, dejstvo je, da Japonci na vsak

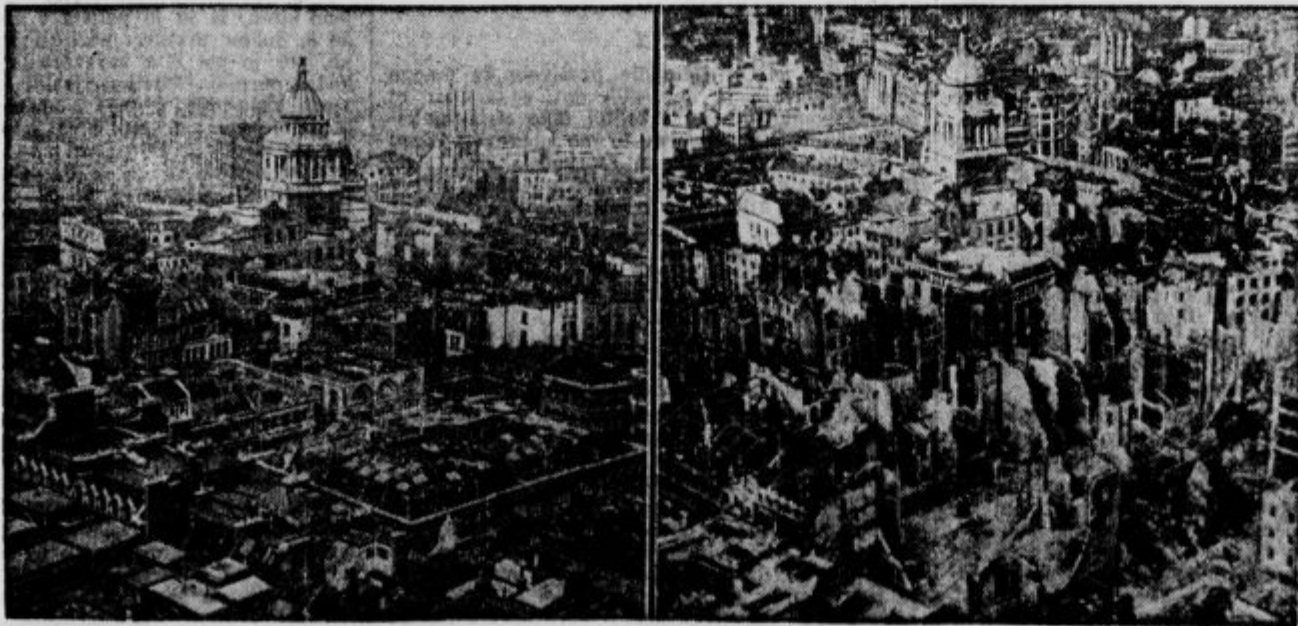
način hočejo s silo doseči svoje politične cilje, na drugi strani pa so tudi Kitajci trdno odločeni do konca s krvjo braniti svoje pravice. Zato nihče ne ve, kdaj in kako se bo ta vojska končala.

Za nas Evropejce je zanimiva izjava princa Konoja, ki je rekel, da je on kriv te vojne, da je on kriv, da se ta vojna nadaljuje in da je tudi on edini za vse to odgovoren. Pristavil je še, da jo bo nadaljeval tako dolgo, dokler bo užival cesarjevo zaupanje. Kako jo bo nadaljeval? Z novimi vojaškimi napori, z razširitev dosedanjega štiriletnega bojišča? Ali tako, da bo skušal doseči zblizanje s Čangkajškom?

Mogoče kar naenkrat na oba načina. In res potrjujejo, da so se znova pričele velike japonske vojaške ofenzive na več bojiščih, na drugi strani pa je rekel zunanji minister Macuoka, da sicer ne priznava kitajske vlade v Čungkingu, da pa je v dobrih odnosih z Vančijevem, voditeljem tistih Kitajcev v Nankingu, ki so se ločili od maršala Čangkajška.

Japonci hočejo torej spravo in zblizanje s Čangkajškom, seveda tako, da bi pri tem dosegli čim več svojih namenov, hočejo pa ga s topovi in letali prepričati, da so odločeni za brezkončno borbo za svoje namene in cilje. Kam bo to vedlo? Ali bodo japonski napadi tokrat uspešnejši od nešteti prejšnjih, ki so vsi po vrsti izpodbetli? Iz januarskih dogodkov na Daljnem vzhodu smo videli, da Japonci niso imeli uspehov ne na bojem, ne na diplomatskem polju. Maršal Čangkajšek in njegova Kitajska sta odločena, da niti za ped ne uosta popustila ne v vojaškem, ne v političnem pogledu. Kitajska hoče biti od Japonske neodvisna ter popolnoma enaka z njo. To pomeni, da se bo Čangkajšek boril naprej in da se bo upri pojačnemu japonskemu pritisku v provincah vzhodno od Pekinga, ki so podaljšek Mandžurije, pa tudi na severnem Kitajskem in v Mongoliji, kjer so se srečale japonske čete s sovjetskimi.

Skoraj neverjetno je, da bi sedaj bila Japonska voljna odpovedati se načrtom, ki jih ima s Kitajsko, in še manj, da bi bila pripravljena mirno odstopiti pokrajine, ki si jih je že pridobila. Pomirjenje in sprava bi bila mogoča le, če bi se obe vladi dogovorili, sporazumeli, da bi na poseben način lahko obe živeli in bi na Kitajskem ter na Japonskem kot v eni skupni državi skupno delili oblast. Kaj takega bi bilo v sedanjem položaju edino mogoče, toda tudi to je zvezano z nepreglednimi težavami. Črni oblaki, ki se zbirajo nad tihomorskim prostorom, lahko vsekakor prinesejo kako važno spremembo v dosedanje odnose med obema azijskimi državama, to je edino, kar lahko z večjo ali manjšo gotovostjo prerokujemo. Če si sedaj Japonska mota želi mir, da bi se lahko pripravila za morebitne dogodke, ki bodo kmalu nastopili okrog nje, še to ni zadosten razlog za maršala Čangkajška, da se ne bi naprej boril proti njej. Kajti on že sedaj uživa ameriškansko in angleško pomoč in bi mu prav prišlo, če bi bil njegov nasprotnik še kje drugje zaposlen.

Sree Londona pred vojno in sedaj.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,
Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 17. februarja
V. razreda 41. kola:

200.000 din št.	45983,
100.000 din št.	18623,
60.000 din št.	34930,
50.000 din št.	67741,
30.000 din št.	37977,
20.000 din št.	80980,
16.000 din št.	28381, 34280,
12.000 din št.	8105, 34604, 46280, 53672, 67230,
10.000 din št.	89963,
8.000 din št.	7298, 17673, 18138, 21803, 30182,
6.000 din št.	52150, 57832, 60335, 68539, 82360,
5.000 din št.	85107, 93285, 94632,
4.000 din št.	8022, 10696, 13913, 27671, 39151,
3.000 din št.	41407, 43714, 43954, 50600, 57536,
2.000 din št.	62182, 68787, 76389, 96505,
1.000 din št.	4341, 5853, 12654, 16981, 34808,
	37839, 41477, 45717, 53976, 54240,
	55407, 57713, 62435, 64646, 68965,
	71058, 74945, 75450, 88383,
	2135, 7125, 7987, 12729, 16174,
	28508, 32369, 32531, 36495, 38395,
	41858, 46747, 52800, 54578, 60716,
	63843, 69518, 71459, 73593, 76125,
	77638, 88908, 91462, 95805,
4.000 din št.	1009, 1169, 1694, 2971, 9109,
	10482, 22725, 24428, 31236, 32947,
	33420, 36659, 36838, 40261, 45703,
	50514, 51674, 57276, 57593, 58497,
	60053, 66038, 68942, 71563, 73752,
	76256, 77285, 77875, 77930, 79125,
	82529, 87044, 89824, 92586.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko števil
dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, ev.
pomota ni izključena

Prihodnje žrebanje bo v torek, 18. februarja.
Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec
sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Novim naročnikom so srečke še na razpolago.

Dekoracija
Montiranje zastorov
Franc Jager
tapetnistvo
Ljubljana
Sv. Petra cesta 17
Telefon 20-42

Zaloga najmodernejših
Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic.
V zalogi vedno zima, gradl za modroce ter blago
za prevleko pohištva.
Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

BELI PORTLAND-CEMENT TALIENI PORTLAND-CEMENT

(procesa „LAFARGE“)

KERAMIČNE PLOŠČE

dobavi:

„ALPEKO“, Ljubljana

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din, ženitovanjski oglaš 2 din.
Debelo tiskane naslovnice besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek
za mali oglaš 15 din — Mali oglaš se plačuje takoj pri naročilu. —
Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolišna, 3 mm visoka petlinja
vratila po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba
priložiti znamko.

Službe

Jstejo:

21letno pridno dekle

Isče službo v pomoč go-
spodinji ali slično. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 2391.

Prodajalka

Izurnjena v trgovini z me-
šanin blagom, pridna in
poštena, ki bi pomagala
v gospodinjstvu — Isče
službo. — Jerina M., pri
Kveder, Hradeškega ce-
sta 64, Ljubljana.

Zasluzek

Isčem tvrdko,

za katero bi kupoval pi-
tane svinje. Obrnite se
na: Mile Paskaš, trg. —
Sid.

Uvajenci

Vajenca

zdravega, 14 let starega,
poštenih krščanskih star-
šev, sprejme takoj Mali
Martin, avtoličenje in
splošno tapetnistvo, Dom-
žale.

Službe

Dobe:

Čevljarsko šteparice
sprejem takoj. Zarnik
Alfonz, Gajeva 9.

Raznašalec

za trgovino dobi mesto.
Plača in procenti. Menart
Sv. Petra 35.

Postrežnica

pridno in pošteno, takoj
sprejem. Pietersnikova
št. 28-II.

Pomočnika

za stavbno ključavničar-
stvo, za popolnoma samo-
stojno delo, sprejem. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 2400.

Vrtnarja

zakonca, s prakso, po-
sebeno za zelenjavo, vrt-
nice, isčem za manjše
posestvo. Žena mora biti
dobra gospodinja in zna-
ti opravljati tudi dela pri
kravah itd. Reflektiram
samo na trezne, poštene
in zanesljive ljudi. Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »H. R.« 2141.

Čitajte »Slovenca«

Pleskarja

prvovrstnega, za pleska-
nje pohištva, ki se razu-
me tudi na flader, sprej-
memo. Informacije v tr-
govini: Mizarstvo »Sava«
Miklošičeva cesta.

Pridelki

Več tisoč hektolitrov
starega belega vina na-
prodaj. Jankovič, Brdo-
vec, pošta Zaprešič. (I)

Razno

3 mesece staro deklico
dam za svojo dobrim
ljudem. Antonija Alt,
Sp. Nova vas 13, Sloven-
ska Bistrica.

Objave

Izjava!

Na mnoga pisma odgo-
varjam vsem sledeče:
Poveš, ki izhaja v me-
sečniku »Kmečka žena«
pod naslovom »V mesto
je hotela«, nisem pisala
jaz. Z vsakomur, ki bo
razširjal te in druge ne-
resnične vesti, bom sod-
nijsko postopala! Marija
Znidarsič.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciškaška ulica 8

Zajčje

veverične, vidre in vse
druge kože divjačine ku-
puje stalno, tudi hrbtnje
ščetine: Zdravič, trgovce,
Ljubljana, Stari trg.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfsova ulica št. 2

Les

Furnir

14—16.000 čevljev, češ-
nja, brst, javor, hrast,
oreh, prodam za 10.500
din. Parna žaga, Marti-
nec, Skofljica. (I)

Denar
Kupuje — prodaja
Hranilne knjižice
bank in hranilnic ter
vrednostne papirje
po najugodnejših cenah
Bančno kom. zavod
Maribor

Prodamo
Fige
za žganjekuho po naj-
nižji ceni oddaja tvrdka
Ivan Jelacina, Ljubljana,
telefon 26-07.

TEL.
2 9 5 1
DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
BOLENSKA
CESTA

RUSKI ČAJ nadomešča popol-
noma in poceni
čaj „Jugobilje“ B.B.1.
Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brez-
plačen vzorec.
„JUGOBILJE“, veletrgovina
Beograd, Ivankovačka ulica 23
Isčemo rajonskega zastopnika.

Posestva
»REALITETA«
zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani. Preser-
nova ulica 64, I. nadst.
Telefon 44-20.

Stavbno parcelo
4000 m², v Rimskih Topli-
cah, ugodno prodam. No-
va pošta, Rimske Toplice.

Dvostanovanjsko hišo
v Zalogu, 4 minute od
postaje, prodam. Naslov
v upr. »Sl.« pod št. 2214.

Sobe
Oddaje:
Sostanovalca
sprejem k dvema dila-
koma v centru. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 2375.

Sobo
čisto, z električno raz-
svetljavo, oddam 1. mar-
ca gospodični uradnici,
trgovski sodruščici ali
podobno. Naslov v upravi
»Slov.« pod 2394.

Potrži globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom in
znancem, da je danes po težkem trpljenju Bogu vdano za
vedno zaspala naša zlata mamica, babica, prababica, tašča,
sestra in teta, gospa

Antonija Ahačič roj. Perko

Zemski ostanki naše zlate mamice bodo blagoslovljeni v
sredo, dne 19. februarja pred hišo žalosti, Zrinjskega ul. 17,
ob pol 9 dopoldne, nakar jo prepeljemo v Tržič. Pogreb s sveto
mašo bo istega dne ob 10 v Tržiču.

Ljubljana, Tržič, Grosuplje, Ptuj, Skofja Loka, Trst, Kumanovo.

Globoko žalujejo ostali.

Umrli nam je naš ljubljani soprog, brat, stric in svak, gospod

Jakob Sedej

gostilničar

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 19. februarja 1911
ob pol petih popoldne v Zal. kapelice sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Ljubljana, Steyr, dne 17. februarja 1911.

Globoko žalujejo:

Iva, soproga — in ostalo sorodstvo.

Dotrpel je naš nad vse ljubljani oče, stari oče, brat, stric,
svak in tast, gospod

Karol Batistič

bivši trgovec

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 19. februarja
ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rutarjeva ulica št. 4,
na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Šoštanj, St. Andrej pri Gorici, 17. februarja 1911.

Globoko žalujejo rodbine:

Batistič, Makovec, Zavadlav

Edgar Wallace:

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Nikoli ne morete vedeti, kaj misli. Odkar oni
podlež Praye in večno pijani doktor zahajata v hi-
šo, je postala še slabša kot prej. Veste, kaj mi je
rekla ob neki priliki? Rekla je, da bom drugo
jutro mrtev, če bo to njej v prid. To so njene
lastne besede. Pomislite, zjutraj biti mrtev, draga
Lizy... ali ni to obupno?«

»Strašna ženska!« reče Lizy: »Toda, ali niste
še nikoli ničesar slišali o tej Gallows-farmi?«

Lord odkima.

»Ona nikoli ničesar ne govori v moji navzoč-
nosti, ampak zagotovo se je nekaj zgodilo, o tem
ne more biti dvoma. Vam so rekli, da je še v po-
stetli... pa to ni bilo res... bila je v knjižnici.
Zdi se, da je telefon brnel celo noč. Kaj vi prav
za prav mislite o onem detektivu, ki je Loiso
spravil v zapor? To je vendar ta ka zadeva, ali
ne?«

»Postopal je tako iz zelo važnega razloga,« re-
če Lizy skrivnostno. »Ne morem vam vsega po-
vedati, Selvin, toda nekega dne boste zvedeli vse.
Trenutno pa tega vam ne smem povedati.«

»Kot se zdi, meni nihče ničesar ne sme pove-
dati,« reče lord zlovoljno. »Toda, kaj naj pomeni
to pismo? Nekdo jo je zaprl v oni hiši žalostnega
imena: Tappatt, zločinec, ki večno zliža vino v
sebe... Ali ga poznate? Onega strašnega doktor-
ja? Stavim, da on v vsej zadevi igra lopovski
vlogo. Zadnji dne ni prihajal h grofici, prej pa se
je vedno motal po hiši.« Pri tem se udari po kole-
nu. »Da, res, snoči je nekdo telefoniral z dežele.
Bil sem v lopi, ko je zazvonil telefon, in gotovo
je bil to Tappatt. Hotel je govoriti z grofico. Gal-
lows-farma! To je kraj, kjer zdaj biva.«

Nenadoma skoči pokonci in Lizy opazi v nje-
govih očeh razburjenje

»Ona je tam... lahko bi se šel staviti za vsa-
ko ceno... Gallows-farma v Somersetu! Pri tem
potegne z roko preko čela. »Jaz sem podpisal neki
spis, neko kupno pogodbo. To lahko priskočem.
Farma pripada zemljišču, ki jih je grofica kupila
pred dvema ali tremi leti. Mogoče je tudi kateri
od njenih advokatov napravil to zanje. Ona vedno
kupi stara posestva in jih preproda za dobič-
kom. Vem pa tudi to, da ima ta stari doktor ne-
kje neki zavod, ker mi je grofica večkrat govorila,
da me bo poslala tja, če ne bom pazil, kaj delam.
Ta podlež z rdečim nosom je gotovo zaprl pri sebi
našo Miss Reddle.«

»Selvin, vi ste izvrsten detektiv!« vzklikne Li-
zy, obdujujoč ga.

Lord si je gladil svoje redke brke.

»V nekaterih stvareh sem zelo razumen,« re-
če iznenada. »Kaj bi bilo, če bi jo osvobodila?«

»Kaj naj napraviva?« reče Lizy in njeno srce
udari hitreje.

»Mislim, da jo bova osvobodila,« prikima on
z glavo. »Lahko se odpeljeva v Somerset, obišče-
va starega doktorja in mu rečeva: Čujte, stari ne-
pridiprav, takšne stvari se ne morejo trpeti v ci-
vilizirani človeški družbi. Umaknite svoje roke z
Miss Reddle, ali pa se vam bo slabo godilo.«

Lizyino navdušenje je nenadoma izginilo.
»Ne verjamem, da bi to nanj napravilo kak
poseben vtis,« je rekla. »Bilo bi pa tudi nepo-
trebno. Selvin, kajti če je tam Mihael Dorn, bo
Loisa že danes popoldne svobodna.«

Selvin se je čutil malo užaljenega.

»Poleg tega pa, kaj bi rekla grofica, če bi na-
ju ves dan ne bilo?« nadaljuje Lizy.

»Na njo ne polagam nobene važnosti več,« od-
vrne lord. »Vsega sem že sit! Sklenil sem napra-
viti konec s Chester Squareom. Dorasel sem že.
V Knightbridge-u imam krasno, majhno stanova-
nje; zadnji čas je že, da se osamosvojim. Name-
ravam živeti inkognito in se bom zato preimeno-
val za Mr. Smitha.«

»Res?« vpraša Lizy hladno.

»Saj to je zelo lepo ime... pa tudi Brown
ne bi bilo napačno.« Razodel ji je še mnogo svojih
načrtov.

»Kaj pa, če bi neke skupno obedovala?« je
vprašal napolned.

Eno uro pozneje vstopi Lizy s Selvinom ne-
premišljeno v neko veliko restavracijo Lady Mo-
ron, ki je prav tako sedela za mizo z nekim go-
spodom, jo je pogledala skozi svojo lornjeto in
zmignila z rameni.

Selvin začelja prilično pozno svoje pusto-
lovščine,« je rekla Chesney Praye-u, ki se je tega
jutra vrnil iz Pariza, pa se je le nasmešnil.

XXX.

Četudi je Loisa Reddle preživela že mnogo
zelo neprijetnih in neveselih dni, se vendar ni
mogla spomniti časa, ki bi bil tako strašen, ka-
kor zadnjih štiriindvajset ur po njenem odhodu
z Gallows-farme. Dekla jo je zbudila sredi noči
in ji ukazala, naj re obleče in pride dol. Prvo
naročilo ji je bilo lahko izpolniti, ker je bila kar
oblečena legla v posteljo. Ko je prišla dol na hod-
nik, je opazila doktorja, ki jo je čakal. Oblečen
je bil v svojo najdebelejšo suknjo, v roki je dr-
žal močno gorjako in ravno preizkušal svetilko,
ko je pristopila k njemu.

»Kam pa re boste zopet odvedli?« ga je
vprašala, ko jo je vodil čez dvorišče. Psi, ki so
bili privezani na verigah, so strahovito lajali.

»To boste se pravočasno zvedeli,« se je glasil
odgovor. »Zelo bi, da ne govorite in da ničesar
ne vprašujete. Dokler ne zapustite te hiše, mora-
te biti mirni — ste razumeli?«

Najprej sta se povzpela po položni strmini
nekega griča, potem pa se zopet spustila na dru-
gi strani v dolino. Četudi mesec ni sijal, je bilo
dovolj svetlo, da je mogla videti pot čez njivo, ki
se je polagoma spuščala.

Ko ji je doktor ponudil roko, jo je zavrnila.
Neko močvirnatu mesto na poti sta morala obiti
daleč naokoli. Enkrat pa ji je vendar moral po-
magati, namreč ko sta morala prečkati neko
živo mejo. Potem se je pred njima pojavil temen
drevored, ki je še spadal k farmi. Povedal ji je,
da celo posestvo obsega tisoč dvesto jutov zem-
lje, da pa niti ena njiva ni obdelana.

»Vse to je sama nerodovitna prst, kakor tudi
vsa ta zemlja v nižinah. Tam čez je Gallows Wood.
Pokazal ji je neki gozd. »Pristava je dobila ime
ravno po tem gozdu. Pred mnogo leti so stale na
vrhu hriba vislice. Ali se nič ne bojite?«

Nasmej se je, ko je odkimala.

Čez nekaj časa sta prišla na nekó slabo izho-
jeno stezo, ki ju je peljala v sredo gozda. Sedaj
se je doktor prvikrat poslužil svoje žepne svetil-
ke, ker je pot bila vsa zrasla in je bilo težko
hoditi po njej. Četudi — je bil Loisin glas, kakor
njeno obnašanje sigurno — je vendar v duši vsa
drhtela. Nevesele slutnje so jo morile. Doktor jo
je po vsej priliki vodil na sigurnejši kraj,
ker se je nadejal, da se bo Mihael Dorn ponov-
no vrnil. Bala se je le enega: da bo Mihael pre-
iskal hišo za časa njene odsotnosti, in se zadovol-
ljal s tem, da je tam ne bo našel. Ko sta še kakih
deset minut tako po gozdu, se je doktor nenado-
ma ustavil. Misli je, da sta zašla s prave poti,
tedaj pa je opazila v svitu njegove svetilke majh-
no, kamnito hišico. Nahajala se je nekoliko
vstran od poti in bila čisto skrita med drevjem
in grmovjem. To je torej bila njena nova ječa.

»Pridržite svetilko!« ji zapove Tappatt, po-
tem pa stopi k vratom hišice. Poskušal je s svo-
je svečnja ključev enega za drugim, da bi vrata
odklenil. Čez nekaj časa se vrata odpro in doktor
stopi noter ter se ozre, ali gre tudi Loisa za njim.

Na tleh je ležala debela plast prahu; star
stol s potopljenim naslonjalom je bilo vse pohi-
štvo v sobi, v kateri sta se nahajala. Na steni je
visel koledar za trganje še iz 1923. leta; od tedaj
naprej hiša po vsej priliki ni bila več obljudena.